

CONVERTED

THE IMITATION OF CHRIST

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

Do not read

THE
IMITATION OF CHRIST

BY

THOMAS À KEMPIS

*A Facsimile Reproduction of the First Edition
printed at Augsburg in 1471-2*

WITH AN INTRODUCTION

BY

CANON W. J. KNOX LITTLE, M.A.

UNIV. OF
CALIFORNIA

LONDON

ELLIOT STOCK, 62, PATERNOSTER ROW, E.C.

1893

UNIV. OF
CALIFORNIA

INTRODUCTION.

HERE are several treatises belonging to the class of devotional theology, and meant to assist in the advance of the spiritual life, which are of the highest excellence, which come from the pens of great servants of God, and are valuable possessions of the Christian Church. Among these may be reckoned such works as St. Francis of Sales' *Devout Life* and Scupoli's *Spiritual Combat*—the one from France, the other from Italy; and in England such books as Law's *Serious Call*, or in poetry George Herbert's *Temple* and Keble's *Christian Year*. At the very head of all such works, however, and *facile princeps* in devotional literature, is the *Imitation of Christ*.

This wonderful book is—like the *Divina Commedia*—a landmark in the history of the human mind. It is impossible for anyone who habitually uses it, or seriously thinks upon the question, to doubt its unique position. *Securus judicat orbis terrarum* is a test which may be said to apply to it with entire appropriateness. From every part of Christendom, from devout persons belonging to different nationalities, and speaking in different languages; from those who are directly connected with some one of the Apostolically-ordered parts of the Church, as well as from those who belong to some one of the various bodies which are

more or less separated from her,—there is one general and unvarying acclaim of testimony bearing witness to the fact that wherever souls have any serious desire to serve and love God, they have felt the power of this marvellous book.

Although there has been considerable controversy in later times as to the authorship, and although some great names such as Mabillon and Cajetan have been arrayed on the side of the argument in favour of a Benedictine or other authorship of the book,—it may be fairly said that, on the whole, now the evidence is so overwhelming that there is what may be called an almost general *consensus* of belief that the author was none other than he whose name is so closely associated with it, viz., St. Thomas à Kempis. Those who are interested in the controversy, and, indeed, in the whole history of this wonderful little book, would do well to read—if they wish to go deeply into the subject—the works of Kettlewell* and of the Italian, Santini,† and, above all, that beautiful little book which summarizes excellently the results of all the histories and investigations on the subject, and which gives, in a handy form and sympathetic spirit, the most useful information, called *The Story of the “Imitatio Christi,”* by Leonard A. Wheatley.‡

Thomas à Kempis, whom, then, we may assume to have been the real author of the *Imitation*, was born of pious parents in the town of Kempen in A.D. 1380. After some years of early training, he came under the influence and teaching of the celebrated monastic community in Holland called the “Brothers of the Common Life.” His natural disposition appears to have been singularly in tune with the sweet, clear tone of charity and simplicity which distinguished that community. He spent seven years in diligent study,—never dissevered from devotion,—under the guidance of members of the Brotherhood at Deventer, and, in fact, sang in the

* *Thomas à Kempis and the Brothers of Common Life*, 2 vols., 8vo, London, 1882; and *Authorship of the ‘De Imitatione Christi,’* 1 vol., 8vo.

† *I Diritti di Tommaso da Kempis*, 2 vols., 8vo, Rome, 1879.

‡ Published by Elliot Stock, London, 1891.

choir of the principal church of that town, of which John Bohme—a close friend of the founder of the Brotherhood—was Vicar.

The Brotherhood of the Common Life was one of those monastic communities which *grew up* in a natural and healthy way from small beginnings to meet a real need. It was founded by Gerrard Groot, who was born at Deventer in 1340, and who after considerable success in the paths of learning, abandoned all thought of worldly advancement, in order more closely to serve God and his fellow-men. He was not, however, the only founder. Florentius Redewyn, who had been a Canon of the Cathedral of Utrecht, and possessed of considerable wealth, had been moved by Groot's simple and impressive teaching, and abandoned his preferments in order to join his friend. Together they formed a small band of earnest men at Deventer, who devoted themselves to help others by directing them in their studies, and by making copies of the Bible, and of the Breviary and Missal and of the writings of the saints, which was a charitable work at that time when printing had not yet been invented. These bound themselves together at first to live "a common life of good will." They were intent upon being "in the world but not of the world," and, as a matter of fact, they commended themselves and their teachings to others by their simple and sensible unworldliness. They encouraged one another, and helped those whom they could reach—to conquer self, to subdue and purify passion, to mortify self-will, and to live a simple, devout, but busy life, keeping God always before them. Idleness they discountenanced. They made copies of the Bible and other books. They tilled the ground and worked at useful handicrafts, and those of them who were ordained gave themselves to preaching and other clerical duties.

It had been the desire of Gerrard Groot to form, from the Brotherhood, a distinctly monastic establishment, and for this he prepared the way. He died of the plague, however, before his desire could be fully accomplished. His friend Florentius was

able to carry out his wishes, and *he* founded the celebrated monastery of Windesheim in 1386. Within comparatively few years after the foundation—so great a hold did this religious movement take on the minds of the men of that time—there were some five-and-forty, or more, religious houses in connection with it. The Brotherhood adopted the rule of St. Augustine, and their establishment became one class of Augustinian Canons Regular. They were in close sympathy with the Cistercians and Carthusians, whose spirit was much akin to their own. On the foundation of Windesheim some of the Brethren, both clerical and lay, remained for teaching and working purposes at Deventer. It was under the influence of these that Thomas à Kempis came in his early years, and he formed the most devoted attachment to the founder, Florentius. After his seven years of study he spent five years of novitiate in the Augustinian house of Mount St. Agnes, near Zwolle, of which his brother, John à Kempis, was at that time Prior. In the seventh year from his entry he was ordained to the priesthood, and devoted himself to the duties of the pulpit and the confessional, and to devotion and to the composition of religious treatises. He had taken his vows in A.D. 1406, and died in his 91st year in 1471. In those intervening years his life was a life of quietness, and work, and love.

There seems to have been only one serious external disturbance. He had been elected Sub-prior in 1425; some difficulties had arisen; the district had been placed under interdict by the Pope, and the Brothers for the time had been driven out of their monastery. For some fourteen months or so Thomas had been absent in consequence, during which time he attended his brother in his serious illness. On his return he found a new Sub-prior in his place, and he entered quietly on the life of an ordinary monk. In A.D. 1448 he was again elected to that office, and he continued to fill the place from that time until his death. It is clear from the writings of a contemporary historian that he won the respect and love of all, and that many were drawn to the

monastery at Mount St. Agnes by admiration for the Sub-prior. We have every reason to believe that he was a man who, by the grace of God, to a marvellous degree practised what he taught. He was, like many thoroughly devout men, of extraordinary *diligence*. The contemplative life, and indeed a deeply *religious* life, has been sometimes contrasted in thought with the *active* life. This contrast, up to a certain point, seems to be justified by Our Lord's saying as to Mary and Martha. There have been, of course, examples of some who have exaggerated their duties of *devotion* at the expense of their duties of *action*. On the whole, however, this is only a proof that there has been, in such, an insufficient sense of devotion. Very holy men have been enabled to hold the balance more true, and at any rate the danger of the Western mind—especially in our own times—does not seem to lie in this direction. Those who are inclined to think of St. Thomas à Kempis as *merely* a recluse, and given to meditation, should remember his great *diligence* and the earnest advice which he has given to monks on this subject. In his *Life of Florentius* he advises the novices “never to be altogether idle, but to be either reading, or writing, or praying, or meditating, or labouring on something for the good of the community.” We learn that he himself had a quick eye and a skilful hand, and that he wrote out the Bible in four volumes, and many other works, for the use of the monastery.

Those who thoughtlessly, and from prejudice, and without examining carefully the condition of the Middle Ages, decry the monastic system of the Past, are—often all unconsciously—guilty of grave ingratitude. The monasteries, especially the Benedictine houses, and these Augustinian foundations, have preserved to us the Holy Scriptures and the great classical authors both of Greece and Rome and of the European nations, including our own. As printing was not then invented, humanly speaking all, or most of these, must have perished but for the diligence of the monks. Then, again—and the Brothers of the Common

Life are no exception to this—when the outside world was in a state of continual strife, and the poor subjected to cruelty and oppression, it was such houses as these which both gave opportunities for peace and devotion and the cultivation of religion and literature, *and* which afforded protection to the poor.

In this monastic quietude,—which lent itself admirably not only to prayer and meditation, but also to useful toil,—St. Thomas à Kempis formed that character which made it possible — under God's blessing — to produce such a work as the *Imitation*.

It seems to have been the custom of the Brothers to make collections of helpful teachings from the Bible and the Fathers. These books of extracts Gerrard Groot had recommended to the Brethren of his community. They were called *Rapiaria*, and there are several examples of them. To this practice of “collections” we owe probably at least the *form* of the *Imitation*. The *Imitation* really consists of four treatises. The name by which the book is now known was, in fact, the title of the first of the four. In the first two the intention seems to be to teach the blessedness of the Christian life by giving the reader counsels which are “useful to a spiritual life,” and those which are calculated to “draw us to the inner life.” The third treatise, it is believed, is probably that generally known as the *fourth* book. It deals with the subject of the Holy Eucharist, the benefits of which can be *fully* entered into by those alone who have learnt the lesson of the first two treatises. The fourth treatise, now called “the third book of the *Imitation*,” is of greater length, and treats of the deeper spiritual things concerned with “inward consolation.”

The *Imitation* may be said to be the outcome, humanly speaking, at once of the scholasticism and mysticism of the Middle Ages. Scholasticism did its own good work, and helped to the development of an *exact* theology. The scholastic movement—like other movements—had its faults, and ran wild,

and became, as we should say, "high and dry." From this, mysticism was in one sense a reaction. It was a movement of souls to seek and know by experience those deep spiritual truths of which exact theology is the precise outward statement and safeguard. Mysticism, too, had its weak points at last. Its danger was to degenerate into dreaminess or fancifulness, and *Quietism* afterwards illustrated this danger. Human nature is the same at all times, and subject to the same or similar perils. In our own country a careful and exact theology showed a tendency to become *hard*; while *spiritual* revivals showed at last a tendency to become fanciful or unreal. The mysticism of the *Imitation* escapes these dangers. It is based upon an *exact* theology; it is deeply spiritual; its spiritual teaching, whilst tender and unearthly, is eminently practical and strong. This is proved from the unquestionable fact—without going further—that this little book has been the dearest and most helpful companion to "all sorts and conditions of men"—to the most energetic and practical, as well as to the most retired, in every age and country since it first was written.

The first characteristic, then, which strikes us about it is its power of leading us into the deeper spiritual truths without forgetting the safeguards of exact theological thought. In this connection it is, perhaps, well to notice that fault has been found with the *Imitation* on the ground—so it is said—that it encourages a kind of spiritual selfishness. This charge seems to me to be quite without foundation. It is a charge indeed not unlikely to suggest itself in days like our own, when there is a tendency to make Philanthropy do entire duty for Christianity. In one sense, of course, Religion may be said to be selfish; but if religion is accused of *selfishness*, in the usual sense of that word, a fallacy lurks in such a statement. Man, to be true to his higher nature, *must* have an end before him, and *must* make for that end. Man must live for some object. *The* object of life—the only one which can satisfy at once thought, and will, and affection—is God.

To love God is to have the highest reward. To do this is to deny "self" in a thousand ways. To do this, however, may be called—by what is practically a misuse of language—"selfishness." "The self-existent, the all-perfect Being," so it has been well said, "could not surround Himself with creatures who were to find the final satisfaction of their various powers and instincts in something other than Himself. He is the End of all beings, as He is the Centre and Source of all existences, by an inevitable necessity, because He is God." And again the same writer well expresses this truth when he says: "To take really a wise forethought for the spiritual self—to act and to refrain from action accordingly—is to be truly disinterested as well."* This *kind of selfishness* is taught in the *Imitation*, but this *kind of selfishness* is Christianity. No man can help others in the Christian religion unless he himself first is a sincere Christian. Men are not powerful by what they *say*, or what they *do*, unless they are first powerful by what they *are*. Our Lord Himself said, "What shall it profit if a man gain the whole world and lose *himself*?" The charge of *selfishness* cannot be sustained against the *Imitation*.

Another characteristic is this: the author of the *Imitation* has fully grasped the truth—so often forgotten—that to *imitate* Christ is not to follow our Master in accidental resemblances, but to govern our lives by His spirit and temper under entirely different conditions. Men have wrecked their faith or have been carried into wild extravagances before now by contemplating—in a narrow and despairing spirit—the apparently yawning gulf which opens between the teachings of the Sermon on the Mount and the forms and arrangements of later society. The severe and serious sayings of Christ remain as admonitions and ideals, but Providence and History, and the Development of Society, and the arrangements and interpretations of the Catholic Church, are also revelations of the Will of God, and the author of the *Imitation* saw clearly the great truth that to imbibe the Spirit of

* The late Dr. Liddon: sermons preached in St. Paul's Cathedral, August 26th, 1877, and again December 1st, 1878.

Christ under the varying conditions which are endorsed by these forms of revelation and to apply it diligently to altered circumstances *is* to follow Christ.

Another characteristic is the following—so it seems to me. This wonderful saint realized that Christianity is *not only* a system of consolation, but that it is also a serious rule, that there is such a thing as the “Law of Christ.” For this reason, this beautiful little book is a healthy antidote to the wild antinomianism of modern religious systems. As Christians, we cannot think and act and speak just as we like. There is such a thing as *the Truth*. To hold *the Truth* not only leads to, it is part of, the Christian state of mind. Thought and affection and action—*i.e.*, intellect and desire, and the expression of both in deed—these for a Christian must be disciplined, and placed under the Rule of Christ. This the author of the *Imitation* saw and felt.

Such forces as these, however, would not be sufficient, without something more, to move and control mankind. A landscape may be exactly drawn, and its facts may be exactly stated, and yet such drawing or such statement will never bring home the *whole* truth about it, or place the details in precise proportion or exact perspective, unless some attention is paid to *atmosphere*. The *atmosphere* of the Christian life is *Love*. Exact theology and the Rule of Christ are valuable, indeed they are necessary; but, as applied to mankind, they are disjointed, they may even become repulsive, unless surrounded by the atmosphere of *Love*. This was the interior spirit of the Lord’s life. This is the being and texture of the life of God. To learn *this* is the reason for living at all. To teach *this* is the justification of the existence of the Catholic Faith and the Catholic Church. The very temper of the *Imitation*—even in its most severe and trenchant sayings—is Divine Charity. To open it anywhere is to breathe the air of Heaven, and to be raised above the common world, right up into communion with God, with a sweet sense and a perfect certainty that there is no

mere sentimentality, or unreality, or straining too far, or—that “*prima materia* of the Devil”—*Cant*, but the real, solid, serious fact of beautiful and spiritualized human Love going out towards God and, for God’s sake, towards man.

If there be any truth in this, such a book was sure to command the suffrages of mankind, and so it has done. “*Anima naturaliter Christiana*”—“The soul is by nature Christian”—is the expression of a great truth. Let men be ever so overcome by sin or carried away by prejudice, they are so great, they come from such a parentage, and they have before them such a destiny, that the deep truths of Life and God must find a response in their souls. The *Imitation* has been loved and is loved by those who have used it, really because, like all great works of genius—but super-eminently of religious genius—in dealing, as it does, with the highest things, it expresses the yearning of human souls. The soul—whatever half-way houses it finds in earthly things—is yearning for God:

“L’onda dal mar divisa
Bagna la valle e ’l monte,
Va passeggiara
In fiume,
Va prigioniera
In fonte,
Mormora sempre, e geme
Fin che non torna al mar :
Al mar, dov’ ella nacque,
Dove acquistò gli umori,
Dove da’ lunghi errori
Spera di riposar.”*

* Metastasio—*Artaserse*. *Atto Terzo, scena prima, ad fin* :

“Waters from the sea uptorn
The valleys and the mountains lave,
Down rushing rivers calling
From prisoned fountains falling,
They murmur and they rave
With passion for the main,
From whence they came in cloud and rain,
Hearing its voice for long in vain,—
The mighty main where they were born,—
Far from the lands their drops have worn,—

So wrote Metastasio—thinking of the longing of an exile for his country—so men have felt—in thinking of the soul's longing for its Heavenly Father's Heart as its own true Home—but no man—not among the inspired writers of the sacred Scriptures—has ever expressed this so fully and so perfectly as the author of the *Imitation*.

Then again—as is natural enough in the saints—for while *pietists* may be foolish, *saints* are always sensible—this little work is a perfect handbook of the common-sense of eternity. That common-sense is taught us in St. John's Gospel; and the *Imitation*, with its teaching of true unselfishness and love of God, is after all only an expansion, illuminated by genius and goodness—of the saying of the Divine Teacher: “If any man wills to do His Will, he shall know,”*

It remains to remind the reader of the enormous number of manuscripts and editions through which this wonderful little work has passed. The large number of religious houses which, as we have seen, were so soon connected with the first great monastery of the Brothers of the Common Life, together with the fact of their close connection—which we have noticed—with the Cistercians and Carthusians—accounts, as it has been felt, for the wide circulation, even during St. Thomas's life-time, of the *Imitation*. This, indeed, is one proof that it was written by him; but this wide circulation would never have taken place had it not been for the remarkable character of the book itself. Nevertheless, the number of MSS. of the *Imitation* existing is enormous. Some of these are undated, but the larger number are dated. The controversy alluded to above would probably never have arisen, had they all been *signed*. *Ama nesciri*, however—*love to be unknown*—was the motto of the Brothers of the Common Life, and St. Thomas à Kempis—like all the great servants of Christ—

Wherein, when all their wand'rings past,
They long to lose themselves at last.”

—*The above translation has been kindly written for me by the Duke of Argyll.*

* St. John vii. 17.

was prepared to "let his light shine" when God was glorified thereby, but, as far as possible, *himself* to sink out of sight, and to lead the hidden life. The MSS., then, are multitudinous; still more multitudinous, if possible, are the printed editions and translations. This book has been translated again and again into every modern language. The invention of printing gave it, of course, a still wider circulation than the most vigorous efforts of diligent copyists could have done. And here it gains another slight glory. It is one of the earliest books ever printed. The first edition (the *editio princeps*) was printed by Günther Zainer, at Augsburg, about 1471 or 1472. St. Thomas was then living. The interest of the present volume—to which this is a slight introduction—lies in this—that it is a careful and exact reproduction of that first printed edition. Mr. Elliot Stock has already done much for the *Imitation*. Nothing, however, that he has done hitherto can surpass in interest this beautiful and careful reproduction of the first printed presentation of this wonderful little work.

To literary men the *Imitation* may be recommended as a noble example of that simplicity and perfection of *style* which is a mark of the highest genius. To thoughtful theologians it comes home as a work of true religion based upon a careful and exact theology. To deeply religious souls it approaches with a tender touch of a well-known hand—the hand of Christ—which can lead them on to higher things. To the way-worn and the weary it appeals by its simple and straightforward teaching of a life of peace, even here, to those who seek God. To *all* men, if they use it, it must speak of the better things for which their souls are longing; it must remind them that, while they should make efforts to advance in goodness, those efforts—even with the grace of Christ—must be "toilsome and incomplete," but that

"God's greatness flows around our incompleteness,
Round our restlessness, His rest."

W. J. KNOX LITTLE.

HOAR CROSS VICARAGE,
All Saints' Tide, 1893.

Incipit libellus consolatorius ad instructos deuotoꝝ
Cuius primū capitulū est de unitate xpī ⁊ contemptu
damni vanitatum mundi. Et q̄dam totū libellum
sic appellant scilicet libellum de imitatione xpī. sicut
euangelium. Mathei appellatur liber generacōis ihu
xpī. Et q̄ in primo capitulo fit mentio de generacōe
xpī scdm carnem. Incipit primum capitulum

Qui sequit me nō ambulat in tenebris dic
ōis. Hec sunt verba xpī q̄b̄ admonem
q̄tenus vitam eius et mores imitemur si
uelim⁹ veraciter illumiari et ab oī cecitate
cordis libari. Summū igit studiū nūm sit i
uita ihu meditati. Doctrina xpī. oēs doctrinas scōꝝ
precellit. et qui spm dei habent. ibi manna absconditū
inueniunt. Sed ɔtingit q̄ multi ex frequenti auditu
euangelij paruū desiderium sentiunt. quia spiritū
dei non habent. Qui autem vult plene et sapire xpī
verba intelligere. oportet vt totam vitam suam illi
studeat ɔformare. Quid prodest tibi alta de trinitate
discutere. si careas humilitate vnde displiceas sancte
trinitati. Vere alta verba non faciunt sanctum et
iustum. sed virtuosa vita efficit hominem deo carum.
Opto magis sentire conpunctionem q̄m scire eius
diffinitionem. Si scires totam bibliam exterius et
omnium philosophoꝝ dicta. q̄d totum prellat. sine
caritate et gratia dei. Vanitas vanitatum ⁊ omnia
vanitas p̄ter amare deū et illi soli huius. Ista ē sūma
sapientia per contemptum mundi tendere ad celestia.
Vanitas igitur est diuitias pituras querere et in
illis sperare. Vanitas q̄ est honores mundi ambire
et in altum se extollere. Vanitas est carnis desideria
sequi et illa desiderare. Vnde post mortem oportet
grauiter puniri. Vanitas est longam vitam optare
et de bona vita non curare. Vanitas est presentem
vitam solum attendere. et q̄ futura sunt non prouidere.

Vanitas est diligere qđ cum dī celeritate transit. et illuc non festinare ubi sempiternū gaudium manet. **M**emento freq̃nter illius prouerbij qđ non satiabitur oculus visu. nec impletur auris auditu. **S**tude ergo cor tuū ab amore visibiliū abstrahere ⁊ ad inuisibilia te transſerre. **N**am sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam et perdunt dei gratiam.

De humili ſcire ſui ipſius. **C**apitulum ſecundum. **O**mnis homo naturaliter ſcire deſiderat. Sed ſcientia ſine timore dei quid importat. melior eſt proſecto humilis ruſticus qui deo ſeruit q̃ ſuperbus philoſophus qui ſe neglecto curſum celi conſiderat. **Q**ui bene ſeipſum conſiderat et cognoscit ſibiipſi vileſcit nec laudibus delectatur humanis. **S**i ſcires omnia que in mundo ſunt et non eſſem in caritate. quid me iuuaret coram deo qui me iudicaturus eſt ex facto. **Q**uiſce animo ſciendi deſiderio quia magna inuenitur ibi diſtrectio ⁊ exceſſio. **S**cientes libenter volunt videri et ſapientes dici. **M**ulta ſunt que ſcire parum vel nihil anime proſunt. **E**t valde inſipiens eſt qui aliquibus vanis intendit magis q̃m hijs que ſaluti ſue deſerviunt. **M**ulta verba non faciunt animam ſed bona vita refrigerat mentem et pura conscientia magnam preſtat ad deū ſufficientiā. **Q**uanto plus et melius ſcis tanto grauius inde iudicaberis. niſi enim ſanctius vixeris. **N**oli ergo extolli de ulla arte vel ſcientia. ſed potius time de data tibi noticia. **S**i tibi videtur qđ multa ſcis et ſatis bene intelligis. ſcoto tamen qđ ſunt multo plura que neſcis. **N**oli altum ſapere ſed ignorantiam tuam magis ſatire. **Q**uid vis te alicui preſerre cum plures totiores te inueniantur et magis in lege piti. **S**i vis vtiliter aliquid ſcire et diſcere. ama neſciri et pro nihilo reputari. **H**ec eſt altiffima ⁊ vtiliffima lectio ſuiipſius vera cognitio et deſpectio. de ſeipſo nihil

aut deuotus heremita **S**epe meliores in estimatione
hominum grauius perditati sunt propter nimiam suam confidentiam
Vnde multum utilius est ut non careant penitus
temptationibus. sed sepius impugnentur ne nimium securi
sint ne forte in superbiis elueantur. ne etiam ad extiores
solaciones licentius declinent. **O** qui nunquam infortiis
licentiam quereret et qui nunquam cum mundo se occuparet
qui bonam conscientiam seruaret **O** qui omnem vanam
solicitudinem amputaret et solum diuina ac salutaria
cogitaret et totam spem suam in deo constitueret qui
magnam pacem et quietem possideret **N**emo dignus
est celesti consolatione. nisi qui diligenter se exercuerit
in sancta opuntione. Si vis cordetenus opungi intra
cubile tuum et excludere tumultum mundi sicut scriptum est
In cubilibus vestris conpugimini **I**n cella inuenies
quod deforis sepius ammitteres. **C**ella continuata
dulcescit et male custodita tedium generat. **S**i in
principio tue conuersionis bene eam incolueris et
custodieris erit tibi postea dilecta amica et gratissimum
solacium. **I**n silentio et quiete proficit anima deuota et
discit abscondita scripturarum **I**bi inuenit fluentia lacri-
marum quibus singulis noctibus se lauet et mundet ut
creatori suo tanto familiarior fiat quanto longius ab
omni seculari tumultu regit **Q**ui ergo se abstrahit a
notis et amicis appropinquabit sibi deus cum angelis
sanctis. **M**elius est latere et sui curam agere quam se neglegendo
signa facere. **L**audabile est homini religioso raro
foris ire. fugere. videri. nolle etiam homines videre
Quid vis videre quod non licet habere. **T**ransit mundus
et concupiscentia eius **T**rahunt desideria sensualitas ad
spaciandum sed cum hora transierit. quod nisi grauitatem
conscientie et cordis dispositionem importat. **L**etus exitus
tristem sepe reditum parit. **E**t leta vigilia serotina triste
mane facit. **S**ic omne gaudium carnale blande
intrat sed in fine mordet et punit **Q**uid potest alibi

videre qđ hic nō videt. Ecce celū ⁊ terra ⁊ oīa elemēta
nonne existis oīa facta sunt. Quid pōt alicubi videri
qđ diu sub sole pōt permanere. Credis forsan satiari s̄
nō poteris ptingere. Si cuncta videres pntia qđ esset
nisi vana visio. leua oculos tuos ad xū in excelsis et
ora p pccis tuis et negligēcijs. Dimitte vana vanis
tu autē intente illis q̄ tibi pcepit dāns. Claude super te
ostiu tuū ⁊ voca ad te ih̄m dīlēm tuū. Mane cū eo in
cella qz nō inueies alibi tantā pacē. Si nō exisses nec
q̄cūq; de rumoribz audisses meliꝛ in bō pace pmāsissea
Ex quo noua te aliquanto delectant audite. s̄ ex te
et inde turbationem cordis tolletate

De conpunctione cordis Cap. xxi.

Si vis aliqđ pficere q̄hūa te in timore dei et
noli ēē nimis liber. s̄ sub disciplina cohibe
dēs sensus tuos. nec inepte te tradas leticie
Da te potius ad cordis opūctōz ⁊ inuenies deuocōz. Cō-
pūctio mltā bō parit. q̄ dissolutō cito p̄tere s̄fueuit.
Vix ē qđ hō vnq̄ pōt in hac vita pfecte letari q̄ suum
exilium q̄sidat. ⁊ tam mltā pīclā aīe sue pensat ppter
leuitatē cordis et negligēciam defectuum n̄roz non
sentimus dolores aīe n̄re. s̄ sepe vane titamur quanto
merito flere deberemus. Non ē vera libertas nec bona
leticia nisi in timore dei cum bona consciencia. Felix
est qui potest abicere omne impedimentum deuocōis
et ad vniōnem se redigere sancte opūctionis. Felix
qui a se abdicat q̄cquid suū q̄sciēciam maculare pōt
vel grauare. Certa viriliter consuetudo consuetudine
vincitur. Si tu scis homines dimittere ipsi bene
dimittent testua facta facere. Non attrahas tibi ros
aliorum. nec te implices causis maiorum. Habe sp
oculum primo super te et amoueas te specialiter p̄e
omnibus dilectis tuis. Si non habes fauorem hoīm
noli ex inoe trīstari. sed hoc sit tibi graue quia non
habet te satis bene et circumspecte sicut decet seruum

tenere. et de alijs semper bene et alta sentire. Magna sapia est et perfectio si videris aliq̃ apte peccare vel aliq̃ guia peccare. tamen nō debes te meliorem estimare. q̃ nescis qm̃ diu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus sed tu neminem tempore fragiliorem tenebis

De doctrina veritatis Cap. iij.

Helix est quem veritas per se docet nō per figuras erroneas insecuentes s̃ sicuti se habet. Nra opinio et n̄ sensus fallit et modicu videt. Quid preest magna cavillatio. de obscuris et multis rebus de quibus non argueri in iudicio q̃ ignoravimus. Grandis insipientia q̃ neglectis utilibus et necessarijs ad salutē aīe ultro intendi curiosis et damnoſis. oculos habentes non videmus et qd̃ cure nobis de generibus et speciebus. Qui eternum verbum loquit̃ a multis opinionibus expeditur. Ex quo verbo omnia et vnū loquunt̃ oīa. Hoc ē principiū q̃ et loquitur nobis. Nemo sine illo intelligit aut recte iudicat cui omnia vnum sunt. et omnia ad vnum trahit. et oīa in vno videt. stabilis in corde p̄t esse et in deo pacificus permanere. O veritas deus eterne fac me vnum tecum in perpetua caritate. Tetet me sepe multa legere et audire. In te totum est quod volo et desidero. Taceant omnes doctores. sileant vniuersę creature in aspectu tuo tu solus mihi loquere. Quanto aliq̃s magis tibi vnitus et interior simplicatus fuerit. tanto plura et altiora sine labore intelligit. q̃ desuper lumen intelligencie accipit purus simplex et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur. q̃ omnia ad dei honorem operatur et in se ociosus ab oīi p̄pria inquisitione esse nititur. Quis te magis impedit et molestat. quam tua immortificata affectio cordis. Bonus et deuotus homo prius opa sua intus disponit que foris agere debet. nec illa trahunt eum ad desideria vitiose inclinationis. sed ipse reflectit ea ad arbitrium recte rationis. Quis habet

facilius certamen q̃ qui nititur vincere seipsum. et hoc
debet esse negotium n̄m et cuiuslibet hoīs vincere
seipsum cotidie seipso faciliorem fieri atq; in melius
aliq̃d proficere. Dis p̄fectio in hac vita q̃ndaz imper-
fectionem habet sibi annexam. Et oīs speculatio n̄a
q̃uam caligine non caret. humilis tui agnitio certior
via est ad deum q̃ profunda scientie cognitio. Nō est
culpanda scientia aut quelibet simplex rei noticia q̃
bona ē in se oīscorata et ad d̄i ordinata. S; preferenda
est semp conscientia bona et virtuosa vita. Quia vero
plures magis student scire q̃ bene vivere. Itēo sepe
errant et pene nullum vel modicum fructū ferunt. O si
tantaz adhiberent diligentiaz ad extirpanda vitia et
virtutes inserendas. sicuti ad mouendas questionē
nō fierent tanta mala et scandala in p̄lo si tanta in
cenobijs dissolutio. Certe adueniente die iuditij non
q̃retur a nobis q̃d legimus s; q̃d fecimus. nec q̃ bene
diximus s; q̃ religiose viximus. Dic mihi mox ubi
sunt omnes illi d̄i et m̄gi quos bene nouisti. dum
adhuc uiuerent et in studijs floerent. Nam eorum
prebendas alij possident et nescio utz de eis recogitat.
In vita. n. sua aliq̃d vixebantur esse et de illis mox
tacet. O q̃ cito m̄sit gloria mundi et concupiscentia eiꝝ.
Vtina; vitā eoz p̄iturā recogitassent. et vita scientie
eorum concordasset. tunc bene studuissent et legissent.
Qm̄ multi pereunt p̄ vanam scientiam in seculo qui
pau curant de seruitio dei. Et q̃ magis eligūt magni
esse q̃ humiles. Itēo euanesūt in cogitationib; suis.
Vere magnus est ille qui magnam habet caritatem.
Vere magnus est qui in se parvus est et pro nihilo
omne culmen honoris ducit. Vere prudens est qui
terrena arbitrat ut stetera ut xp̄m lucrificiat. Et
vere bene totus est qui dei voluntatem facit et suam
voluntatem relinquit.

Que prouidentia in agendis.

C. p. iiij.

Non est credendū oī verbo nec instinctu. s̄ caute
et longaniter res est sc̄dm̄ deum ponderanda
Prochto loz sepe malū facilius q̄ bonū et alio
creditur et dicitur. Ita infirmi sumz s̄ p̄fecti viti nō
facile credunt oī enarranti q̄ sciunt hūanaz infirmi-
tatem ad malum p̄liuemz in verbis satis labilem.
Magna sapientia est non ēē precipitem in agendis
nec pertinaciter stare in p̄p̄rijs sensibz. Ad hanc etiā
p̄tinet non q̄bulibet verbis hoīm credere nec audita
vel credita mox ad alioz aures effundere. Cū sapiēte
et consciencioso viro consiliū habere quere potius a
melioze instrui q̄ tuas adinuentiones sequi. Bona
vita facit hoīm sapientem sc̄dm̄ deū et expertum in
multis. Quanto quis in se humilis fuerit et deo sub-
iectior tanto in omnibz erit sapientior et paratior.

De lectione sanctarū scripturarū Cap. v.
Veritas ē in scriptis sanctis q̄renda nō eloq̄n-
tia. Oīs scriptura sacra ex sp̄u debet legi quo
facta est. Querere debemus potius utilitatem
in scripturis q̄ subtilitatem sermonis. Ita libenter
deuotos et simplices libros legere debemus sicut altos
et profundos. Non te offendant auctoritas scribentis
vtrum patue vel magne litterature fuerit. sed amor
pure veritatis te trahat ad legendum. Non queas
quis hoc dixerit sed quid dicatur attende. bonos
transeunt sed veritas domini manet in eternū. P̄ne
personarū acceptione varijs modis loquitur nobis
deus. Curiositas nostra sepe nos impedit in lectione
scripturarum cum volumus intelligere et discutere
ubi simpliciter esset transeundum. Si vis profectū
haurire lege humiliter simpliciter et fideliter. nec
vnq̄ velis habere nomen scientie. Interroga libenter
et audi tacens verba sanctorū. nec displiceant tibi
parabole seniorum sine causa enī non proficuntur.

De inordinatis affectionibz Cap. vi.

Quanto cunctis homo aliquid inordinate appetit
statim in se inquietus fit Superbus et avarus
nunquam desinit pauper et humilis spiritu in multitudine
pacis ouersantur. Homo qui nec dum in se perfecte
mortuus est cito temptatur et vincitur in prauis et vilibus
rebus. Infermus in spiritu et quodammodo adhuc carnalis
ad sensibilia inclinatus difficulter potest se a terrenis
desideriis ex toto abstrahere. Et ideo sepe habet tristi-
tiam cum se subtrahit. leuiter etiam redignatur si quis ei
resistit. Si autem persecutus fuerit quod concupiscit statim ex
creatu conscientie grauaturque secutus est passiones suasque
nihil iuuat ad pacem quam quesuit. Resistente igitur
passionibus inuenitur vera pax cordis. non autem fruente
eis. Non est ergo pax in corde hominis carnalis nec in
hominis exterioribus rebus sed in seruitute spirituali.

De vana spe et elatione fugienda Cap. vii.
Ultimus est qui spiritum suum ponit in hominibus aut
in creaturis non te pudeat alijs frui amore
Iesu Christi in hoc seculo pauperem videri. Non stes super
teipsum sed in deo spiritum tuum constitue. Fac quod in te est et deus
aderit bonae voluntati tue. Ideo non confidas in tua
scientia vel cuiusque viuentis astucia sed magis in dei
gratia que humiles adiuuat et de seipsum presumentes
humiliat. Ne gloriearis in diuitijs si assunt nec in
amicis quia potentes sunt sed in deo qui omnia prestat et
seipsum super omnia dare deservat. Non te extollas de magni-
tudine vel pulchritudine corporis quam modica infirmitate
corrumpitur et defecatur. Non placeas tibiipsum de
abilitate et ingenio tuo ne displiceas domino cuius est
totum quicquid naturaliter boni habes. Non te reputes
alijs meliorem ne forte coram deo deterius habearis qui
bene scit quicquid est in homine. Non supbias de opibus
bonis quia aliter sunt iudicia dei quam hominum. cui
sepe displicet quod hominibus placet. Si aliquid
boni habueris crede de alijs meliora et humilitatem

serues. Non nocet si te oībus supponas. Nocet autē
plurimum si vni te pponas. Iugis pax cum humili
zelus autem et indignatio in corde superbi.

De cauenda nimia familiaritate Cap. viij.

Non oī hoī reueles cor tuū. s; cū sapiēte et timēte
deū age cā; tuā. Cū iuueib; et exneis rarus esto.
Cū diuitib; noli blādirī; corā magnatis nō
libenter appareas. Cū huīlib; et simplicib; cū deuotis.
cū morigeratis sociare. et q̄ deuocōis sē p̄tracta. Nō sis
familiaris alicui mulieri. s; in oī rēs bonas mulieres
deo cōmenda. Soli deo et angelis eius opta familiaris
esselet hoīm noticiā deuita. Caritas habenda est ad
omnes. s; familiaritas nō expedit. Quantoq; accidit
vt p̄sona ignota ex bona fama luceat. cui; tñ p̄ntia
oculos intuentium obfuscat. Putamus aliq̄nto alijs
placere ex communicatione n̄ra. et incipimus magis
displicere ex mox improbitate in nobis cōsiderata.

De obedientia et subiectione Cap. ix.

Valde magnū ē in obedientia stare. sub prelato
vivē. et sui iuris non ēē. M̄to tucius est stare
in subiectione q̄ in prelata. M̄ti sē sub obediētia
magis ex necessitate. q̄ ex caritate. et illi penā habent
et leuiter murmurant. nec libertatē m̄tis acq̄rent. nisi
ex toto corde p̄pter deū se subiciant. Curte hic vel ibi
nō inuenies quietē. nisi in huīli subiectione sub prelato
regimine. Imaginatio locorum et mutatio multos
fefellit. Vex est q̄ vnusquisq; libenter agit p̄o sensu
suo. et inclinā ad eos magis qui secū sentiunt. Sed si
deus ē inter nos. necesse ē vt relinq̄mus. etiam q̄nto q̄
n̄rū sentire. p̄pter bonum pacis. Quis ē ita sapiens. q̄
omnia plene scire p̄t. ergo noli nimis in sensu tuo
cōfidere. sed velis etiam libenter aliorū sensū audire. Si
bonū est tuū sentire. et hoc ip̄m p̄pter deū dimittis. et
aliū sequeris. magis in te proficies. Audiui enim
sepe securius esse audire. et accipe consilium q̄m dare.

Potest enī contingere vt bonum sit vnicuiq; sentire.
sed nolle acquiescere alijs cum illud ratio aut causa
postulat signum est superbie et pertinacie

De cauenda superfluitate verborū

Cap. x.

Queas tumultū hoīm quantū potes. Multū
·n· impedit t̄tatē seclatū negotiorū vel gestorū
etiā si simplici intencōe pferant. Cito ·n· inq̄nam
vāitate ⁊ captiuam. Vellē me pluries tacuisse ⁊ inter
hoīes nō fuisse. S; q̄re tā libenter loq̄m ⁊ muicē fabu-
lam. cū tñ raro sine lesiōe sciētie ad silentiū redim̄.
Hecō taz libent loq̄m ·q̄ p mutuas locucōes adinuicē
solati q̄rimus ⁊ cor diuersis cogitationib; fatigatū
releuari optamus. Et multū libenter de his q̄ multū
diligim̄ vel cupimus vel q̄ nobis ōia sentim̄ libet
loqui et cogitare. S; proctoloz sepe inaniter et frustē
Nā h̄ exterior solatio interioris ⁊ diuie solationis
non modicum detrimentū est. Hecō vigilandū est et
orandū ne t̄ps otiose p̄nseat. Si loqui licet ⁊ expedit
que edificabilia s̄ loq̄re. Malus vsus ⁊ negligentia
p̄fectū n̄m multū facit ad incustodiā oris n̄i. Fluuat
tñ non paz ad p̄fectum sp̄ualem deuota sp̄ualium
collatio maxime vbi pares sp̄u in deo sibi sociantur.

De pace sibi acq̄renda ⁊ zelo proficiendi

Cap. xi.

Ultā possemus pacem habere si nō vellemus
nos cum aliorū dictis aut factis que ad n̄az
curā non spectant occupare. Quomodo p̄t ille
diu in pace viuere qui alienis curis se immiscet. Qui
occasione forinsecus q̄rit q̄ paz vel raro se intrinsec̄
colligit. Bñ simplices quōz ip̄i multā pacē habebūt.
Quare q̄daz sanctorū tā p̄fecti et contemplatiui suēt
q̄ omnino mortificare seip̄os ab omnibus terrenis
desiderijs studuerunt. Et ideo totis medullis cordis
deo inherere atq; libere sibi vacare potuerunt. Nos
nimīū occupamur proprijs passionib; ⁊ de insitortis
nimis sollicitamur. Raro etiam vnum vitiū p̄fecte

vincimus ad pfectū cotidianū nō attendim? Iam
 fugidi & repidi remanem? Si effonius nobismetipsis
 pfecte mortui interiorius minime implicati tūc possemus
 etiam diuina sapere de celesti contemplacōe aliquid
 experiri. Totum et maximū impedimentū estq; non
 sumus a passionib; et occupacionib; libatius pfectas
 sanctorū viam conamur ingredi. Quāto etiā modicū
 aduersitatis occurrunt nimis cito deiciunt ad hūanas
 solationes suertim. Si niteremur sic viti fortes stare
 in paelio pfecto auxiliū dñi sup nos viterem de celo.
 Ipse etenim certantes et de sua grā spantes paratus ē
 adiuuare qui vobis certandi occasiones procurat ut
 vincam. Si tantū in istis exteriorib; obsequantijs
 pfectū religionis ponim; cito finē habebit reuocatio
 nra. Sed ad radicem securim ponamus ut purgati
 a passionib; pacificā mentem possideamus. Si omni
 anno viciū extirparemus cito viti pfecti efficeremur.
 Sed modo cōtio sepe sentim; q; meliores & puriores
 in principio conuersionis nos fuisse inuenimus qm
 post multos annos professiomis. Feruor & pfectus
 noster cotidie deberet crescere. Sed nunc pro magno
 videtur si quis primi feruoris ptem posset retinere. si
 modicā violentiā faceremus in principio tū cuncta
 postea possemus facere cū leuitate et gaudio. Graue
 est assueta dimittere. Sed grauius ē contra propriā
 voluntatem ire. Sed si non vincis parua et leuia qm
 superabis difficiliora. Resiste in principio inclinacōni
 tuet malā dedisce consuetudinem ne forte paulatim
 te ducat ad maiorem difficultatem. Q si aduerteres
 quantam tibi pax et alij leticiam faceres te bene
 habere. puto q; sollicitior esses ad spūlem pfectum.

De utilitate aduersitatis Cap. xij.
 Qnū vobis est q; aliquanto habemus aliq; s
 auitates et strarietates q; sepe hoīes ad cor
 reuocant quatenus se in exilio ēē agnoscat. si

spem in aliqua re mundi ponat. Bonum est quod aliquando
paciamur conditiones et quod male et imperfecte de nobis
sentiantur etiam si bene agimus et intendimus. Ista sepe
ad humilitatem iuuant et a vana gloria nos defendunt.
Tunc enim melius interiorem testem deum querimus quam
foris vilipendimus ab hominibus non bene creditur nobis.
Ideo debet se homo totaliter in deo firmare ut non esset
ei necesse multas humanas consolationes querere. Quando
homo bone voluntatis tribulatur vel temptatur aut
malis cogitationibus affligitur tunc deum sibi magis nostrum
intelligit sine quo nihil boni se posse deprehendit.
Tunc etiam tristatur gemit et orat pro miseris quos
patitur. Tunc tetet cum diuiciis viuere mortem optat venire
ut possit dissolui et esse cum christo. Tunc etiam bene aduertit per
fectam securitatem et plenam pacem in mundo consistere non posse.

De temptationibus resistendis Cap. xiiij.

Quoniam diu viuimus in mundo sine tribulationibus
et temptationibus esse non possumus. Unde
in iob scriptum est. Temptatio est vita humana
super terram. Ideo unusquisque sollicitus esse debet contra temp-
tationes suas et vigilare in omnibus ne diabolus inueniat
locum decipiendi qui nunquam dormitat sed circuit querens
quem deuoret. Nemo tam perfectus est et sanctus qui non
habeat aliquas temptationes et plene eis carere non
possumus. Sunt tamen temptationes homini sepe valde
vtiliter licet moleste sint et graues quia in illis homo
purgatur humiliatur et eruditur. Omnes sancti per multas
tribulationes et temptationes transierunt et profecerunt
et qui bene temptationes sustinere nequaquam timeprobi
facti sunt et refecerunt. Non est aliquis ordo tam sanctus
nec locus tam secretus ubi non sint temptationes et
adulterates. Non est homo securus a temptationibus totaliter
quod diu vixerit quod in nobis est unde temptamur. Ex quo in
concupiscentia nati sumus una temptatio vel tribulatio
recedente alia superuenit et semper aliquid ad paciendum

habebimus ne bonum felicitatis nostre perdamus.
Multi quunt temptaciones fugiet quius intidunt in
eas. p sola fuga non possumus vincere et p patientia
et veram humilitatem oibus hostibus efficiunt fortiores.
Qui exterius tantummodo dedinat. radicem euellet
pax proficiet. **A**nno citius ad dei temptaciones reteunt
et peius sentiet. **P**aulatim et p patientia cum longanitate
deo iuuante melius superabis. quam cum duritia et
inopportunitate propeia. **P**epius accipe consilium in
temptacione et cum temptato noli durius agere. sed sola-
tionem ingere. sic tibi optates fieri. **I**niciu omniu
malay temptacionu. inconstancia ai est. et parua ad
deu confidentia. qz sicut naus sine gubernaculo hincinde
a fluctibus impellitur. Ita homo remissus et suum
propositu deferens. varie temptatur. **I**gnis probat ferru
et temptacio hois iustum. **N**escimus sepe quod possumus.
h temptacio aperit quod sumus. **V**igilandum tamen est
pripue circa iniciu temptacionis. qz facilius tunc hostis
vincitur. si ostium mentis nullatenus intre sinitur.
Bed extra lumen statim vt pulsauerit illi obuiatur.
Vnter quidam dixit. **P**incipijs obsta. sero mediana
patur. **N**am primo occurrit menti cogitacio simplex.
De inde fortis imaginatio. postea delectacio et motus
pauus et assensio. Sic et paulatim ingreditur hostis
malignus ex toto. dum illi non resistitur in principio.
et quanto diucius ad resistendum quis torpuerit.
tanto in se cotidie fit debilioz. et hostis contra eum
potencior. **Q**uidam in principio conuersionis sue
grauiores temptaciones paciuntur. quidam aut in fine.
quidam vero quasi per totam vitam suam male habent.
Nonnulli satis leuiter temptant. istud diuine ordina-
tionis sapiaz et equitatem. qz statu et meritum hoim
pensat. et cuncta ad electoy suoy salutem preordinat.
Ideo non debemus desperare cum temptamur. **P**ed eo
feruentius deum exorare. quatenus dignetur in omni

tribulacōe nos adiuuare. q̄ utiq; scdm bñi pauli apli
dñm. talem faciet cū temptacōe puentū. ut possimus
sustinere. **H**ūiliemus ergo aīas n̄as s̄b manu dñi in
oī temptatione et liberacōe. q̄ hūiles spū liberabit.
saluabit et exaltabit. **I**n tribulacō ibi ⁊ temptacō ibi
probatur hō quantū proficit. et ibi maius meritum
existit. ⁊ virtus melius patescit. **N**ec magnū est si hō
sit deuotus et feruidus. cū gravitatem non sentit. s̄ si
tpe aduersitatis patienter se sustinet. spes magni pro-
fect⁹ erit. **E**t quidā a magnis temptacōib⁹ custodiūt
et a paruis cottidianis sepe vincunt. ut sicut hūiliati
nunq̄m de seipsis in magnis confidant. qui in tam
modicis vincuntur et infirmantur.

De temeratio iudicio

Cap. xiiij.

Ad teipm oculos reflecte. et alioz facta caueas
iudicare. **I**n iudicando alios hō frust⁹ laborat.
sepius errat ⁊ peccat leuiter. Seipm vero iudi-
cando et discuciendo sp̄ fructuose laborat. **S**ic res nob̄
cordi ē. sic de ea freq̄nter iudicam⁹. **N**am vix iudiciū
ppter priuatū amoz facili⁹ p̄dimus. **S**i deus ēet sp̄
pura intentio desiderij n̄rū. tū tā facili⁹ turbare⁹ p
resistentia sensus n̄rī. s̄ sepe ab intra aliqd̄ latet. **V**el
etiā ab ex⁹ occit. **Q**uod nos etiā ppter trahit. **M**ulti se
ip̄os occulte q̄runt in reb⁹. q̄s agūt et nesciūt. **V**ident
etiā in bō pace stare. q̄n res sunt p̄ eoz velle ⁊ scire.
Si autē aliter sit q̄ cupiunt. statū mouentur et tristes
fiunt. ppter diuersitates sensuū et opinionū. satis
freq̄nter oriuntur dissensiones inter amicos et ciues.
inter religiosos ⁊ deuotos. **A**ntiq̄ osuetudo difficulter
dimittit⁹ et relinquit⁹. vlt⁹ p̄prium vidē nemo libenter
ducitur. **S**i rōi tue magis inuiteris. vel industrie q̄m
virtuti. subiectiue xpi ihesu raro et tarde eris homo
illūiatus. q̄ deus vult sibi perfecte nos subijci. et oēm
rōnem per inflammatum amorem transcendere.

De operibus ex caritate factis

Cap. xv.

Pro nulla re mouet pro nllius hois dilectōe
aliqđ malū ē faciendū. S; pro vtilitate indu-
gentis bonū opus ē aliqñ libere intm̄mittendū.
aut etiā pro meliori est mutandū. Hoc. n. facto opđ
bonū non testuit. s; in melius om̄mutat. Sine caritate
opus externū nihil prodest. Quicqđ aut ex caritate
agit. q̄ntumcunq. n. puū sit et despectū totū efficitur.
fructuosū. Magis siqđz deus pensat ex q̄nto q̄s agit.
q̄ q̄ntum facit. Multū facit q̄ multū diligit. Multū
facit qui rem bñ facit. bene facit q̄ magis om̄unitati
q̄ sue voluntati. seruit. Sepe videtur esse caritas et est
magis carnalitas. quia carnalis inclinatio. propeia
voluntas. spes retribucōis. affectus om̄oditatis. raro
abesse volunt. Qui verā et p̄fectam caritatē habet in
nulla re seipm̄ q̄rit. s; dei gl̄iam solummō in omnib;
fieri desiderat. Nulli etiā inuidet. q̄ nullum priuatum
gaudiū amat. si in seipō vult gaudere s; i deo. sup oīa
bona optat bñficari. Nemini aliqđ boni attribuit. s;
tōliter ad deū a q̄ oīa fontaliter p̄cedūt. in q̄ oēs sc̄i
fruibilibz q̄sunt. O q̄ scintillam vere caritatis h̄et.
profecto oīa terrena plena esse vanitatis sentiret.

De sufferentia defectuum alioz Cap. xvi.
Que homo in se vel in alijs emendare non
valet. debet patienter sustinere. donec deus
aliter ordinet. Cogita q̄ sic forte melius est
pro tua probatione. et paciētia. sine q̄ nō s̄ multum
ponderanda n̄ra merita. Debes tñ pro talibus impe-
dimentis supplicare. vt deus dignetur tibi subuenire
vt possis benigne p̄ortare. Si quis semel uel bis am-
monitus acquiescit noli cum eo contendere. s; totum deo
omite vt fiat voluntas eius. et honoz in oībz seruis
suis. qui scit bene mala in bonum conuertere. Et tu de
paciens ēē intolleranto alioz defectus. et qualescunq.
infirmities. q̄ et tu multa habes. q̄ ab alijs oportet
tollerari. Si non potes te talem facere qualem vis!

quomodo potius aliud habere ad tuum beneplacitum. **L**ibenter habemus alios perfectos. sed tamen proprios non emendamus deficiunt. **V**olumus quod alij stricte corrigantur et non si ipsi tamen corrigi nolumus. **D**isplicet larga aliorum licentia et tamen nolumus nobis negari quod petimus. **A**lios restringi per statuta volumus et ipsi nullatenus patiri cohiberi amplius. **H**ic ergo patet quod ratio proximum nostrum sic non solum pensamus. **S**i essent omnes perfecti quid tunc haberemus pro deo pati ab alijs. **N**unc autem deus sic ordinavit ut discamus alter alium onera portare quod nemo sine defectu. nemo sine onere. nemo sibi sufficiens. nemo sibi satis sapiens. **S**ed oportet nos invicem portare. et solati perire et adiuvari. instruere et admonere. **Q**uante autem virtutis quisque fuerit melius patet occasione aduersitatis. **O**ccasionem namque hominem fragilem non faciunt sed qualis sit ostendunt.

De monastica vita Cap. xvij.

Oportet ut discas teipsum in multis frangere. si vis pacem et concordiam cum alijs tenere. **N**on est primum in monasterijs vel in congregacione habitare et ibi sine querela conuersari et usque ad mortem fidelis permanere. **B**eatus qui ibidem bene vivit et fideliter consummat. **S**i vis debite stare et proficere teneas te tanquam exultem et peregrinum super terram. **O**portet te stultum fieri propter christum. si vis religiosam ducere vitam. habitus et consuetudina modicum faciunt et conferunt. sed mutacio morum et integra mortificacio passionum verum faciunt religiosum. **Q**ui aliud querit quam pure deum et anime sue salutem non inueniet nisi tribulationem et dolorem. **N**on potest etiam diu stare pacificus qui non nititur esse minimus et omnibus subiectus. **A**d seruendum venisti non ad regendum. **O**ro patientiam et laborandum scias te esse vocatum non ad ociosandum vel fabulandum. **H**ic ergo probantur homines sicut aurum in fornace. **H**ic nemo potest stare nisi propter deum ex toto corde se voluerit humiliare.

De exemplis sanctorum patrum Cap. xviii

Intuere sanctorum patrum viuida exempla in quibus vera perfectio refulset et videris quantum sit et pene nihil quod nos agimus. **D**eum quid est vita nostra si illis fuerit operata. Sancti et amici Christi domino seruiuerunt in fame et siti in frigore et nuditate in labore et fatigatione in vigiliis et in ieiuniis in orationibus et sanctis meditationibus in persecutionibus et obprobriis multis. **Q**uod multas gentes tribulationes passi sunt apostoli martires confessores et virgines et reliqui omnes qui vestigia Christi voluerunt sequi. Nam animas suas in hoc mundo perierunt ut in eterna vita eas possiderent. **Q**uod strictam et arctam vitam sancti patres in heremo duxerunt quod longas et graues temptationes pertrulerunt quod frequenter ab inimico vexati sunt quod crebras et feruidas orationes deo obtulerunt quod rigidas abstinentias egerunt quod magnam zelum et feruorem ad spiritualem perfectum habuerunt quod forte bellum aduersus dominationem viciorum gesserunt quod puram et rectam intentionem ad deum tenuerunt. Per diem laborabant et noctibus orationi diuine vacabant. **Q**uoniam laborando manibus tamen ab oratione mentibus minime cessabant. **D**e tempore vtiliter expendebant. **O**mnis hora ad vacandum deo brevis vivebatur. **E**t pro magna dulcedine contemplationis etiam obliuioni tradebatur necessitas corporalis refectionis. **O**mnibus diuitiis dignitatibus honoribus amicis et cognatis renuntiabant. **N**ihil de mundo habere cupiebant. **V**ix necessaria vite sumebant. **C**orpozi etiam seruire in necessitate volebant. **P**aueres ergo erant rebus terrenis sed diuites valde in gratia et virtutibus foris egebant sed intus gratia et consolatione diuina reficiebantur. **M**undo erant alieni sed deo proximi et familiares amici. **S**ibi ipsis videbantur quasi nihil et huic mundo despecti sed erant in oculis dei preciosi et electi. **A**n vera humilitate stabant in simplicia obedientia vivebant. **A**n caritate et patientia ambulabant.

in spū. ⁊ itē cotidie pficiebant ⁊ apud deū magnā
grām obtinebāt. **D**ati sūt in exemplū oīb; religiosīs
et plus puocare debent nos ad pficiendū q̃ tepitoy
nūs ad relaxandum. **O** q̃ntus feruor oīm religiosoy
in principio sue sancte institutionis fuit. **O** quanta
deuocio orōnis q̃nta emulatio virtutum. q̃ magna
disciplina vīguit q̃nta reuerentia et obedientia sub
regula in omīb; reflozuit. **T**estantur adhuc vestigia
relicta q̃ vere viri sancti et perfecti fuerunt. qui tam
serennue militantes mundū supeditauerunt. **N**am
magnus putatur. Si q̃s cōsgressor nō fuerit. Si q̃s qd̃
accepit cum patientia tollerare potuerit. **O** t̃p̃is et
negligentie status nūq̃ tam cito declinam; a p̃scino
feruore et iam tedet viuere p̃e lassitudine ⁊ torpore.
Vtinam in te penitus non dormitet profectus vir-
tutum qui multa sepius exempla vidisti deuotozū

De exercitijs boni religiosi Cap. xix.
Uta boni religiosi oīb; virtutib; pollere debet
ut sit taliter interius q̃lis videt hoīb; exteri.
Et merito multo plus debet ēē interius q̃ qd̃
cernum foris q̃ inspector noster est deus quem sūmope
reuereri debemus vbiq̃ fuerimus. et tanquam
angeli in sp̃ctu eius munde incedere. **O**ī die renouare
debemus p̃positum n̄m et ad feruorem nos excitare.
quali hodie primū ad ouersionē venissem; et dicere.
Ad iuuā me dñe deus meus in bono p̃posito et sc̃to
seruitio tuo et da mihi nunc hodie p̃fecte incipere. q̃
nihil est qd̃ hōtenus feci sc̃dm p̃positum nostrum
cursus p̃fectus nostri et multa diligentia opus ē bñ
pficere volenti. **Q** si forte p̃ponens sepe deficit quid
ille qui raro aut minime vix aliqd̃ p̃ponit. **V**arijs
tñ modis contingit desertio p̃positi ⁊ leuis obmissio
exercitiozū vix sine aliquo dispendio transit. **I**ustoy
p̃positum in gratia dei potius q̃m in p̃pria sapientia
dependet in quo semper confidunt quicqd̃ arripiunt

Nam hō pponit sed deus disponit nec est in hoīe via
eius . h̄ sue pietatis causa aut fraterne dilectionis et
utilitatis pposito qñq̄ osuetum obmittit exercitium
facile posset postea recuperari . **S**i aut tudio animi aut
negligētia facilliter relinquitur satis culpabile est . et
noxiū sentiet **C**onem̄ q̄ntum possum⁹ adhuc leuiter
deficiem⁹ in multis . S; tñ aliq̄d certi sp̄ pponendū est
et illa p̄cipue que amplius non impediunt exteriora
n̄ra et interiora p̄ter nobis scrutanda s̄t ⁊ ordināda
q̄ vtrāq̄ expediunt ad profectū . **S**i non continue te
vales colligere saltē interdū et ad min⁹ semel in die
mane ⁊ vesp̄e **M**ane p̄pone vesp̄e discute mōres tuos
qualis hodie fuisti in verbo ope et cogitatione . quia
forsitan teum sepius in his offendisti et p̄ximum .
Accinge te sic vir fortis ⁊ dyabolicas neq̄cias . frena
gula et postea facilius frenabis oēs carnis inclinacōz
Nuncq̄ sis ex toto ociosus . aut legens . aut scribens .
aut orans aut meditans aut aliquid utilitatis pro
omni laborans . corporalia tñ exercitia discrete sunt
agenda nec oībus equaliter assumenda . **Q**ue non
s̄t omnia non sunt foris ostendenda . nam in secreto
tuc⁹ exercentur priuata . **C**auendū tñ est ne piger sis
ad omnia ⁊ ad singularia promptior **S**ed expletis
integre et fideliter debetis et in cunctis si iā vl̄ vacat
redde te tibi pro ut deuotio tua desiderat . **N**on omēs
possunt habere vnū exercitiū . **S**ed aliud isti aliud illi
magis deseruit . etiā pro temporis congruentia diuersa
placent exercitia . quia alia in festiuis . alia feriatis
magis sapiunt diebus . **A**lijs indigemus tempore
temptacionis et alijs tempore pacis et quietis . **A**lia
cū temptamur libet cogitare et alia cum leti in dño
fuerimus . **C**irca principalia festa renouanda sunt
bona exercitia et sanctorum suffragia feruentius im
ploanda . **D**e festo in festum pponere debemus qui si
tunc de h̄ seculo migraturi sumus ⁊ ad eternū festum

prouenti. Ideo q̄ sollicite nos p̄parare debem⁹ in t̄p̄ib⁹
deuotis et deuocius conuersari. atq; oēs obseruantia;
strictius custodire tanq̄ in breui premium laboris n̄rī
a deo recepturi. Et si dilatum fuerit credamus nos
min⁹ bene p̄paratos atq; adhuc indignos t̄ate gl̄ie q̄
reuelabitur in nobis t̄p̄e p̄finito. ⁊ studeamus nos
melius ad exitū p̄parare. B̄tus huus ait euangelista
Lucas. Quem cū venit dñs inuenit vigilante. amen
dico vobis sup omnia bona sua constituet cum

De amore solitudinis et silentij Cap. xx.

Quere aptū t̄ps vacandi tibi et de beneficijs dei
bene cogita. Relinq̄ curiosa. t̄les p̄lege matias
q̄ opundō; magis p̄stant q̄ occupacō; . Si te
s̄traxeris a supfluis locucōib⁹ ⁊ ociosis circucionib⁹
necnon a vanitatib⁹ ac rumorib⁹ audiendis. inuēies
t̄ps sufficiens ac aptū p̄ bonis meditacōib⁹ insistentis.
Maximi sanctorū vitabant humana consortia vbi
poterant ⁊ deo in secreto viuē eligebant. Dixit q̄dam
Quociens inter homines fui minor homo redij hoc
sepius expiunur quanto diu p̄fabulamur. Facilius
et tucius est omnino tacere q̄ verbo excedere. Facili⁹
est comi latere q̄m foris se posse sufficienter custodire
Qui igitur intendit ad interiora ⁊ sp̄ualia peruenire
oportet eū cum ihesu a turba declinare. Nemo secure
apparet nisi qui libenter latet. Nemo secure loquitur
nisi qui libenter tacet. Nemo secure p̄ceest. nisi qui
libenter subest. Nemo secure p̄cipit. nisi qui libenter
obedire didicit. Nemo secure gaudet. nisi consciencie
bone testimonium habeat. Vemp tamen sanctorū
securitas plena timoris dei extitit. nec eo minus
solliciti et in se humiles fuerunt. quia magis virtu-
tibus et gratia enituerunt. Drauoy autem securitas
ex superbia et presumptione oritur et in fine in de-
ceptionem sui vertitur. Nunquam promittas tibi
securitatem in hac vita q̄uis bon⁹ videaris tenobita

dei et deuotum religiose conuersari **V**tilius est sepe et
securius q̃ homo non habeat multas consolationes
in hac vita precipue sc̃dm carnem **T**amen q̃ diuinas
consolationes non habemus aut rarius sentimus
nos in culpa sumus. q̃a conpunctionem cordis non
querimus. nec vanas consolationes et externas
omnino abijcimus. **C**ognosce te indignum diuina
consolatione. h̃ magis dignum oī tribulatione. **Q**uāto
hō est p̃fecte sp̃undus tunc grauis et amatus est a
totus mōs. **B**onus hō sufficientē inuenit materiam
tolēdi et flēdi Siue. n. se cōsideret siue de p̃ximo penset
scit q̃ nemo sine tribulatione hic uiuit. **E**t quanto
strictius se consideret tanto amplius tolet. **M**aterie
iusti doloris et interne sp̃udionis sunt vitia et p̃c̃ta
n̄ra quibz ita inuoluti iacemus vt raro cēlestia con-
templari valeamus. **S**i frequentius de morte tua
quaz de longitudine uite cogitares. non dubium q̃
frequentius te emendares. **S**i etiam futuras inferni
siue purgatorij penas cordialiter perpenderes. creto q̃
libenter laborem et dolorem sustineres et nihil rigoris
timeres **S**ed quia ad cor ista non transeunt et adhuc
blandimenta amamus. **I**deo frigidi et valde pigri
in tempe remanemus. **S**epe est inopia spiritus vnde
tam leuiter conqueritur miserum corpus. **O**ra ergo
humiliter ad dñm vt tibi det sp̃udionis spiritum
et dic cum p̃pheta **T**iba me dñe pane lacrimarum et
potum da mihi in lacrimis in mensura

De consideratione humane miserie

Ca. xxiij.

Miser es ubicunq̃ fueris et quocunq̃ te vertas
nisi ad deum te conuertas. **Q**uid turbaris
quia non succedit tibi sicut vis et desideras.
Quis est qui habet omnia sc̃dm suam voluntatem.
nec ego nec tu nec aliquis hominum sup̃ terrā **N**emo
est in mundo sine tribulatione aliqua siue angus-
tia. siue **R**ex sit siue **P**apa. **Q**uis est qui melius

habet utique qui pro deo aliquid pati valet. **D**icitur miseri imbecilles et infirmi. **E**cce quoniam bonam vitam ille homo habet. quod diues. quod magnus. quod potens et exaltatus. **S**ed attende ad celestia bona. et videbis quod omnia ista bona temporalia nulla sunt sed etiam valde incerta et magis grauantia. quia nunquam sine sollicitudine et timore possidentur. **N**on est felicitas hominis habere temporalia ad habundantiam. sed sufficit ei mediocritas. **V**ere miseria est vivere super terram. **Q**uanto homo voluerit esse spiritualior. tanto presens vita fit ei amarior. quia sentit plenius et videt clarius humane corruptionis defectus. **N**am comedere. bibere. vigilare. dormire. quiescere et laborare et ceteris necessitatibus nature subiaceret. **V**ere magna miseria est et afflictio homini deuoto. qui libenter esset liber et absolutus ab omni peccato. **V**alde enim grauatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo. **V**nde propheta deuote rogat quatenus liber ab istis esse valeat dicens. **D**e necessitatibus meis erue me domine. **S**ed ve non cognoscentibus suam miseriam. et amplius. **V**e illis qui diligunt hanc miseriam et et corruptibilem vitam. **N**am quidam hanc in tantum amplexantur. licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant ut si possent semper hic vivere de regno dei nichil curarent. **O** insani et infideles corde qui tam profunde in terrenis iacent. ut nil nisi terrena sapiant. sed miseri adhuc in fine grauiter sentient. quoniam vile et nichilum erat quod amauerunt. **S**ancti autem dei et omnes deuoti amici christi non attendunt que carni placuerunt nec que in hoc tempore floruerunt. sed tota spes eorum et intentio ad eterna bona anhelabat. **T**otum desiderium ipsorum ferebatur ad mensuram et inuisibilia ne amore visibilium traherentur ad infima. **N**oli frater amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia. **A**dhuc habes tempus et

horam quæ vis procrastinare propositum tuum Surgit et in
instanti incipe et dic. **N**unc tempus est faciendi. nunc tempus
est pugnaudi. nunc tempus est emendandi. **Q**uanto male
habetis et tribularis tunc tempus est promerendi. Sed te insite
per ignem et aquam antequam venias in refrigerium nisi tibi
viam feceris viciū non superabis. **Q**uoniam diu istud fragile
corpus gemimus sine peccato esse non possumus nec sine
tedio et dolore vivere libenter haberemus ab omni miseria
quietem. sed quia per peccatum perdidimus innocentiam et
amissimus veram beatitudinem. **I**deo oportet nos tenere
patientiam et expectare dei misericordiam donec insit
iniquitas hec et mortalitas absorbeat a vita. **O** quanta
fragilitas humana que prope est ad vitia hodie con-
fiteris peccata et cras iterum perpetras confessa. **N**unc
proponis cauere et post horam magis agis quasi nihil
proposuisses. **M**erito ergo nosipsum humiliare possumus
ne unquam aliquid magni de nobis sentire velimus
quia tam fragiles et instabiles sumus. **C**ito etiam
potest periri per negligentiam quod multo labore vir-
tutem acquisitum est per gratiam. **Q**uid fiet vobis
adhuc in fine qui te ipsemetimus tam mane de vobis si
sic volumus declinare ad quietem quasi iam pax sit et
securitas cum adhuc non appareat vestigium vere sancti-
tatis in nostra conuersatione. **V**nde opus esset quod ad-
huc instrueremur iterum tanquam boni nouitii ad mores
optimos si forte spes esset de aliqua futura emendatione
et maiori profectu spirituali.

¶ De meditatione mortis

¶ Ca. xxiij.

Unde cito hic tecum erit factum. **V**ide aliter quo-
modo te hic habeas. **H**odie homo est et cras
non comparet. Cum autem sublatus fuerit ab
oculis etiam cito transit a mente. **D**ebetudo et
duritia cordis humani quod solum presentia meditatur
et futura magis non preuidet. **S**ic te in omni facto
et cogitatu debes tenere quasi esses statim moriturus.

Si bonam conscientiam haberes non multum mortem
timeres. **M**elius esset peccata cauere quam mortem fugere.
Si hodie non es paratus cras quomodo eris. **C**ras
est dies incerta. **E**t quid scis si castitas habebis. **Q**uid
prodest diu viuere cum pauper emendatur. **A**ch longa
vita non semper emendat sed sepe culpa magis auget.
Vtinam per unam diem essemus bene uersati in hoc mundo.
Multi annos operantur conuersionis sed sepe paruus
est fructus emendationis. **S**i fornicatio losum est mori
forsitan periculosius est diuiciis viuere. **B**eatus qui
horam mortis sue semper ante oculos habet et ad
moriendum cotidie se disponit. **S**i vidisti aliquando
hominem mori cogita quia et tu per eandem viam transibis.
Cum mane fuerit puta te ad vespem non peruenturum.
Vespere autem facto mane non audeas tibi polliceri.
Semper ergo paratus esto et taliter viue ut nunquam
te imparatum mors inueniat. **M**ulti subito et in-
provisum moriuntur nam hora qua non putatur filius
hominis venturus est. **Q**uanto illa hora extrema
venit multum aliter sentire incipies te tota vita
tua preterita et valde dolebis quod tam negligens et
remissus fuisti. **Q**uoniam felix et prudens qui taliter nunc
nititur esse in vita qualis optat inueniri in morte.
Dabit namque magnam fiduciam moriendi perfectus
contemptus mundi. seruens desiderium in virtutibus
proficiendi. amor discipline. labor penitentie. promp-
tudo obedientie. abnegatio sui. et supportatio
cuiuslibet aduersitatis pro amore Christi. **M**ulta
bona potes operari dum sanus es sed infirmatus
nescio quid poteris. **P**auci ex infirmitate emendan-
tur sicut et qui multum peregrinantur raro sanctifi-
cantur. **N**oli confidere super amicos et proximos.
nec salutem tuam in futurum differas quia homines obli-
uiscuntur tui citius quam estimas. **M**elius est nunc
tempestiue preuidere et aliquid boni premittere quam super

auxilio aliorum sperare. **S**i nō es mō sollicitus pro teipso /
quis erit pro te sollicitus in futuro. **N**unc tps ē valde
preciosū. **S**ed procholor qd hoc vtilius non expendis /
in quo promereri valeas vnde eternaliter viuas. ve-
niet quanto vnā diem vel horā pro emdatione
desiderabis? nescio an impetrabis. **E**rgo hūc de qnto
piculo te poteris liberare? de qm magno timore eripe
si mox semp timoratus fueris et suspectus de morte.
Stude nunc taliter viuere vt in hora mortis valeas
potius gaudere qm timere. **D**isce nunc mori mūdo
vt tunc incipias viuere cum xpō. **D**isce nunc omnia
contempnere vt tunc libere possis ad xp̄m pergere.
Castiga nunc corpus tuum per penitentiā vt tunc
certā valeas habere p̄sidentia. **A**ch stulte qd cogitas
te victur diuiciū nullum diem habeas securum. **Q**m
multi s̄ decepti et insperate de corpore extracti. **Q**uo-
ciens audisti a dicentibus. quia ille gladio cecidit.
ille submersus est. ille ab alto tuens ceruicem fregit.
ille manducato obrigit. ille lucento finem fecit.
Alius igne. alius ferro. alius peste. alius latrocinio
interijt. et sic finis omnium mors est. et vita hominis
tanqm vmbra subito transit. **Q**uis memorabitur
tui post mortem et quis orabit pro te. **A**ge age nunc
hūc quicquid agere potes. quia nescis qnto morie-
ris. nescis quicquid post mortem tibi sequitur. **D**um
tps habes aggrega diuitias immortales. **P**reter salutē
tuam nichil cogites. solum que dei sunt cures. **S**ac
nunc tibi amicos. sanctos dei venerando et eorū actus
immitando vt cum defeceris in hac vita illi te recipi-
ant in eterna tabernacula. **S**erua te tanqm peregrinū
et hospitem super terram ad quem nichil spectat de
mundi negocijs. **S**erua cor tuum liberum et securum
sursum erectum ad deum. qd non habes hic manen-
tem ciuitatem. **A**lluc preces et gemitus cotidianos
dirige cum lacrimis. vt spiritus tuus mereatur

ad deum post mortem feliciter transire

De Iudicio et penis peccatorum

Ca. xliiij.

Tu o[mn]i[us] respice finē et q[ua]liter a[n]i[m]a[m] discretū iudicē stabis
cui nihil ē occultū q[uam] munerib[us] nō placat[ur] si excusacōes
recipit. sed quod iustū est iudicabit. **O** miserrime et
insipiens peccator quid respondebis deo. o[mn]ia mala
tua scienti qui interdū formides vultum hominis irati
ut quid non preuises tibi in die iudicij quāto nemo
poterit per alium excusari vel defendi sed vnusquisq[ue]
sufficiens onus erit sibi ip[s]i. **N**unc labor tuus erit
fructuosus. fletus acceptabilis. gemitus exaudibilis
color satisfactorius et purgatiuus. **M**agnum habet
et salubre purgatiuū paciens homo. qui suscipiens
iniurias plus tolet de alterius malitia q[uam] de sua
iniuria. qui pro contrariantibus sibi libenter orat. et
ex corde culpas indulget. qui veniam ab alijs petere
non retardat. qui facilius misere[re]t[ur] q[uam] irascitur. q[uam] sibi
ip[s]i violentiā frequēter facit et carnē omnio sp[iritu]i sub
iugare conat[ur]. **M**elius est modo p[ec]care peccata et vitia
refecare q[uam] in futuro purganda rehuare. **V**ere nos ip[s]os
recipimus per inordinatū amorem quem ad carnem
habemus. **Q**uid aliud ignis ille deuorabit nisi pec
cata tua. **Q**uanto amplius nunc tibi ip[s]i patas et
carnem seq[ui]ris. tanto durius postea lues et maiorem
materiā condurendi o[mn]iseras. **I**n quib[us] hō peccauit in
illis grauius p[un]ietur. **I**bi accidiosi ardentibus sti
mulis purgentur et gulosi ingenti siti et fame cruci
abuntur. **I**bi luxuriosi et voluptatum amatores
ardenti p[ec]ce et fetido sulphure perfundentur et inuidiosi
p[ec]ce colore vllulabunt sicut canes furiosi. **N**ullū viciū
est quod suū propriū cruciatū non habebit. **I**bi
superbi o[mn]i ofusione replebuntur et auari miserrima
egestate artabuntur. **I**bi erit vna hora grauior
in pena. q[uam] hic centum anni sunt in amarissima
penitencia. **I**bi nulla requies est. nulla consolatio.

dānatis. **H**ic tñ interdū cessat a laborib⁹ atq; aicon
fuit solacijs **E**sto mō sollicitus ⁊ dolens pro peccatis
tuis vt in die iudicij securus sis cū beatis **T**ūc n. iusti
stabūt ī magna pstantia aduers⁹ eorū qui se angustia-
uerunt et represserunt. **T**unc ille stabit ad iudicandū
qui moto se subijcit humiliter iudicijs hoīm **T**unc
magnam fiduciam habebunt pauper et humilis. et
pauēbit vndiq; superbus **T**unc videbitur sapiens in
hoc mōdo fuisse qui pro xpō didicit stultus et despect⁹
esse **T**unc placebit oīs tribulatio patienter perpassa ⁊
oīs iniquitas oppilabit os suum **T**unc gaudebit oīs
deuotus et merebit oīs irreligiosus **T**unc plus exul-
tabit caro afflictā q̃ si in delicijs semp fuisse nutrita
Tunc splendeat habitus vilis ⁊ obtenebrescat vestis
subtilis **T**unc plus laudabitur paupculū comiciū
q̃ deauratum palacium. **T**unc plus iuuabit ostant
patientia q̃ omnis mundi ī potencia **T**unc amplius
exaltabitur simplex obedientia q̃ oīs secularis astucia
Tunc plus letificabit pura et bona conscientia. q̃
tota philosophia. **T**unc plus ponderabit contemptus
diuitiarū q̃ totus thesaurus terrigenarū **T**ūc magis
consolaberis super deuota oratione q̃ super delicata
conmestione **T**unc potius gaudebis de seruatō silen-
tior q̃m de longa fabulatione. **T**unc plus valebunt
sancta opera q̃m multa pulchra verba. **T**unc plus
valebit stricta vita et ardua penitencia. q̃m omnis
delectatio terrena. **D**isce te nunc in modico pati vt
tunc valeas a grauioribus liberari **H**ic primo proba/
quid tunc posses pati postea. Si moto modica passio
te tam impatientem efficit / quid iehenna tunc faciet?
Ecce vere non potes duo gaudia habere. **H**ic delec-
tare in munto / et postea regnare cum **X**pisco. Si
vsq; in hodiernū diem sp in honorib⁹ et voluptatib⁹
vixisses / qui totum tibi profuisset. si te in instanti
mori contingeret. **O**mnia ergo vanitas preter amare

deū et illi soli hūire Qui ergo deū ex toto corde amat.
nec mortē nec supplicium n̄ iudiciū nec infernū metuit
q̄ pfectus amor seip̄ ad deū accessū facit. Quem autē
delectat adhuc peccare. non min⁹ si mortem et iudiciū
timeat. Bonū tñ est vt si nec dū amor a malo te te
uocat saltem timor iehnnalis coherceat. Qui vero
timorem dei postponit diu in bono stare non valebit
s̄ diaboli laqueos citius incurret

¶ De frequenti emendatione totius vite n̄e **Ca. xxv.**

Ero vigilans et diligenter in dei seruicio te
erecte ⁊ cogita frequenter ad quid uenisti cur
seculum reliquisti. Nonne vt deo uiueres et
spiritualis fieres. Agitur ad profectum serueas. quia
mercedem laborū tuorū recipies nec erit tunc amplius
color aut timor in finibus tuis. Modicum nunc la
borabis et magnam requiem. imo perpetuā leticiā
inuenies. Si tū pmanseris fidelis et seruus i agēto
deus proculdubio erit fidelis in retribuendo. Spem
bonā retinere debes q̄ ad palmam puenies et securi
tatem capere non oportet ne trāstas aut elatus fias.
Cū n. quidam anxius inter spem et metū frequenter
fluctuaret et quādam uicē merore confectus in cele
sia anti. quoddam altare se prostrauisset hec intra se
reuoluit dicens. **P** si scirem q̄ adhuc perseueratūus
essem statimq̄ audiuit intus responsum diuinum.
Q si hoc scires quid facere velles fac nunc. quod tūc
facere velles et bene securus eris. **M**ox consolatus et
confortatus diuine se commisit voluntati et cessauit
anxia fluctuatio. **N**oluitq̄ curiose inuestigare. vt
sciret que sibi essent futura. s̄ magis studuit inq̄rere
que esset voluntas dei beneplacens. et perfecta ad
om̄e opus bonū inchoandum et perficiendū. **E**pa in
domino et fac bonitatem ait **P**ropheta et inhabita
terraz et pascetis in diuicijs eius. **V**nū est q̄ multos
a profectu et frequenti emendatione retrahit. **H**orror

difficultatis seu labor certamis. Enimuero illi maxi-
me p̄ ceteris in virtutibus p̄ficiunt qui ea que sibi
magis ōtia s̄t ⁊ grauiā viciūz vincere nitūtur. Nam
ibi hō p̄ius p̄ficiat et gr̄am meretur ampliorem vbi
magis seipm vincit et in spū mortificat. S; non oēs
habent eque multum ad vincendum et moriendum
diligens tamen emulatoz valentior erit ad p̄ficiendū
etiam si plures habeat passiones qm̄ alius bene mo-
rigeratus. minus tamen feruens ad virtutes. Duo
specialiter ad magnam virtutem iuuant. videlicet
se subtrahere violenter ad quod natura vitiose incli-
natur et feruenter instare: pro bono quo amplius
quis indiget. Illia etiam studeas magis cauere et
vincere que tibi frequēcius in alijs displicent. Vbiq;
p̄fectum tuum accipias vt si bonū exemplum videas
vel audias ad imitandum accendatis. Si quid aut
reprehensibile cōsideraueris caue ne idem facias aut si
aliquō fecisti citius emendare studeas. Sicut oculus
tuus alios considerat sic interim ab alijs notaris.
Qm̄ dulce et iocundum est videre feruētos et deuō-
tos fratres bene morigeratos et disciplinatos. Qm̄
triste est et graue videre inordināte ambulantes qui
ea ad que vocati sunt non exercent. Qm̄ nociuum
est negligere sue vocationis propositum et ad non
ōmissa inclinare sensum. Memor esto accepti p̄positi
et īmaginem crucifixi p̄pone tibi. Bene verecun-
dari potest inspecta vita homini nostri ihesu xp̄isti
et nec dum magis illi te conformare studuisti. licet
diu in via dei fuisti. Religiosus qui se intente et de-
uote in sanctissima vita et passione homini exercet
ōmnia vtilia et nc̄a sibi habundanter ibi inueniet.
nec opus est vt extra ihesum aliquid melius querat
O si ihesus crucifixus in cor nr̄m veniret qm̄ cito et
sufficienter totū essemus. Religiosus feruidus om̄ia
bñ portat et capit q̄ illi iubent. Religiosus negligens

et tepidus habet tribulacō; sup tribulacō; et ex omni
parte patit angustiam q̄ interiori solatione caret ⁊
exterio rem q̄rere prohibetur **R**eligiosus ex disciplina
uiuens graui patitur ruiue. **E**t qui laxiora querit et
remissiora semp in angustia erit quia aut vnum aut
reliquum sibi displicebit **Q**uomō faciunt taz multi
religiosi q̄ satis artati sunt sub disciplina claustrali.
Raro exeunt. abstracte viuunt. paupime comedunt.
grosse vestinuntur. multū laborant. paz locuntur. diu
vigilant. mature surgunt. orationes prolongant.
Frequenter legunt ⁊ se in omni disciplina custodiunt
Atende **R**archusienses. **C**istarcienſes et diuerſi re-
ligionis **M**onachos et **M**oniales qualiter oī nocte
ad psallendum dño assurgunt **E**t ideo turpe esset ut
tu teberes in tam sancto opere pigritari. vbi tanta
multitudo religiosoz incipit deo iubilare **S**i nichil
faciendum incumberet nisi dñm deum nrm̄ toto corde
laudare et ore **S**i nunq̄ indigeret comedere et bibere
nec dormire s̄ sp̄ posses deū laudare ⁊ solummodo in
spiritualibz studiis vacare. tunc multo felicitior esses
q̄ modo cum carni ex qualicunq; necessitate viuus et
huius **V**tinam nō essent iste necessitates. s̄ solummō
sp̄uales anime refectiōes. q̄s satis raro degustam⁹
Quanto homo ad hoc peruenit q̄ de nulla creatura
consolationem suam querit tunc deus ei p̄mo p̄fecte
sapere incipit. tunc etiam bene contentus de omī euentu
re⁹ erit. tūc ne pro magno letabitur nec pro modico
contristabitur sed ponit se integre et fiducialiter in
deum qui est omnia in omībz cui nihil utiq; perit nec
moritur sed omnia ei viuunt et ad nutū iucundanter
deseruiunt **M**emento semper finis q̄ p̄ditū non redit
tempus **V**ntē sine sollicitudine et diligentia nunq̄
acquires virtutes. **S**i incipis tepescere incipis male
habere. **S**i autem cederis te ad feruorem inuenies
magnam pacem et scies leuiorem laborē p̄pter dei

grām et virtutis amorem **N**ō fetuidus et diligens
ad omnia est paratus. **M**aior labor est in resistenti
vicijs et passionibus qm̄ corporalibus insudare la-
boribus. **Q**ui paruos non reuitat defectus paulatim
labitur ad maiores. **G**audetis semper de vespere si
diem expendas fructuose. **V**igila sup̄ teipm̄ ad mone
teipsum. excita teipsum. et quicquid de alijs sit non
negligas teipsum. **T**antum proficies quantum tibi
ip̄si vim intuleris.

ExPLICIT primus liber de imitatione **X**p̄isti
et de contemptu omnium vanitatum mōi.

Sequitur tabula huius libri primi

D e imitacōe xp̄isti et de contemptu om̄m vanitatū	.i.
D e humili scientia suiip̄s	.ii.
D e doctrina veritatis	.iii.
D e prudentia in agendis	.iiii.
D e lectione sanctarū scripturarū	.v.
D e inordinatis affectionibus	.vi.
D e vana spe et elatione fugienda	.vii.
D e cauenda nimia familiaritate	.viii.
D e obedientia et subiectione	.ix.
D e cauenda superfluitate verborū	.x.
D e pace acquitenda et zelo proficiendi	.xi.
D e utilitate aduersitatis	.xii.
D e temptationibus resistendis	.xiii.
D e temerario iudicio vitando	.xiv.
D e operibus ex caritate factis	.xv.
D e sufferentia defectuum aliorum	.xvi.
D e monastica vita	.xvii.
D e exemplis patrum	.xviii.
D e exercitijs boni religiosi	.xix.
D e amore solitudinis et silentij	.xx.
D e compunctione cordis	.xxi.
D e consideratione humane miserie	.xxii.
D e meditatione mortis	.xxiii.

De iudicio et penis peccatorum.

.xxiiiij.

De feruenti emendatione vite totius

.xxv.

Requirit scōa ps h̄z libri q̄ est de amonicoe ad int̄na
trahentem siue ammonicoibz ad interna trahentes

De interna conuersatione

Ca. primū

Regnū dei int̄ vos est dicit dñs **C**onuertere in
toto corde ad dominum et relinque hunc
miserū mundum et inueniet anima tua
requiem. **D**isce exteriora contemnere et ad
interiora te dare et videbis regnum dei in
te venire. **E**st. n. regnum dei pax et gaudium in spū
sancto quod non datur impijs. **V**eniet ad te xp̄us
ostendens tibi consolationem suam si dignam illi ab
intus paraueris mansionem. **O**mnis gloria eius et
recoz ab intus et ibi op̄lacet sibi freq̄ns illi visitatio
cum honore interno dulcis sermocinatio grata con-
solatio multa pax familiaritas stupenda nimis **E**q̄a
anima fidelis prepara huic sponso cor tuū quatenus
ad te venire et in te habitare dignetur. **S**ic enim
dicit **S**i quis diligit me sermonem meum seruabit
et ad eum veniemus et mansionem apud eum faci-
emus. **D**a ergo xp̄o locum et ceteris omnibus nega
introitum. **C**um xp̄m habueris diues es et sufficit
tibi. **I**pse erit prouisor tuus et fidelis procurator in
om̄ibus vt non sit opus in hom̄ibus sperare. **H**om̄es
enim cito mutantur et deficiunt velociter. **X**p̄istus
aut̄ manet in eternum et astat vsq̄ in finem firmiter
Non est magna fiducia ponenda in homine mortali
et fragili et si utilis sit et dilectus neq̄ tristitia mlt̄a
ex hoc capienda si interdum aduersetur et confidat.
Qui hodie tecum sunt. cras contrariari possunt et
reconuerso sepe vt aura vertuntur. **D**one totam tuam
spem in deo et sit ipse timor tuus et amor tuus **I**pse
pro te respondebit et faciet bene sicut melius fuerit.
Non habes hic manentem ciuitatem. et ubicunq̄

fueris extraneus es et peregrinus nec requiem aliquā
habebis nisi in **X**pisto intime fueris unitus. **Q**uid
hic circumspicias cum iste nō sit locus tue requiēdis
In celestibus debet esse habitatio tua et sicut in tran-
situ cuncta terrena sunt respicienda · transeunt omnia
et tu patiter cum eis **V**ix ut non in harenis ne capiaris
et percas · **A**pud altissimum sit cogitatio tua et
reperatio tua ad xpm sine intermissione dirigatur ·
Si nescis speculati alta & celestia requiesce in passione
xpisti et in sacris vulneribus eius libenter habita · **S**i
enim ad vuleta et preciosa stigmata **I**hesu deuote
confugis magnam in tribulatione confortacōz senties
nec multum curabis hominū respēdiones · facilliter
verba detrahentia pferes · **X**ps etiam fuit in mōdo ab
hominibus despectus et in maxima necessitate a notis
et amicis inter opprobria derelictus · **X**pistus habuit
abulatores et obloquentes et tu vis oēs habere ami-
cos et benefactores · **V**nde coronabitur patientia tua
si nil aduersitatis occurrerit · **S**i nil contritium vis
pati quō eris amicus xpisti · **S**ustine te cum **X**pisto
et proximo si vis regnare cū xpisto · **S**i semel perfecte
introisses in interiora ihu et modicū te attenti amore
et sapuisses tūc d' xpo smoto v' ismoto nihil curares
sed magis de obprobrio illato gauderes · quia amor
Ihesu facit hominem seipsum contemnere · **A**matos
Ihesu et verus internus et liber ab affectionibus in-
ordinatis potest se ad deū libere conuerrere et eleuare
se super seipsum in spiritu et seruitiue quiescere · in eo can-
sapiunt oīa pro ut se non ut dicant aut estimant hic
vere sapiens est et totus magis a deo q̄ ad hominib ·
Qui ad intra facit ambulare et modum res ab extra
ponderate non requirit loca nec expectat tempora ad
habenda gratia deuota · **H**omo internus cito re-
colligit · quia nunquam se totum ad exteriora ef-
fundit · **N**on illi est labor exterior · nec occupatio ad

tēps nōcā. h̄ sic res eueniūt sic se illis accomodat Qui
intus bñ dispositus est et ordinatus nō curat p̄slos
et mirabiles hoīm gestus Tm̄ homo impeditur et
distrah̄ quantū sibi res attrahit Si recte tibi esset
et bñ purgatus esses oīa tibi in bonū cederēt ⁊ p̄fctū
Nep̄ multa tibi displicent ⁊ sepe ⁊ turbant q̄ non es
p̄fecte tibi mortuus nec segregatus ab oīb̄ terrenis
Nihil sic maculat et implicat cor hoīs .sicut impurus
amor in creaturis Si tenuis ⁊ solari exteri⁹ potis
speculari celestia et frequenter iubilare interius.

De humili submissione sui

Cap. ij.

Non magis p̄endas q̄s pro te vel ⁊ te sit h̄ hoc
age et cura vt tecū deus sit in oī te quam facis
Maleas p̄scientiam bonam et deus te bene defensabit
Quem .n. iuuare voluerit nullius peruersitas nocere
potest Si tu scis tacere et pati videbis p̄culdubio
auxilium dñi Ip̄e nouit modū et tēps liberandi te et
ideo debes te illi resignare . rei enī est adiuuare et ab
oī cōfusione liberare . Sepe valde p̄dest ad maiorem
hūilitatem seruandam q̄ defectus n̄ros alij sciunt et
redarguunt q̄nto homo pro defectib̄ suis se hūiliat
tunc facili⁹ alios placat et leuiter satisfacit . sibi
irascētib̄ Humilem deus protegit ⁊ liberat Humi-
lem diligit et consolatur . Humili hoīm se inclinat
hūili largitur gratia; magnas et post suā depressiones
leuat ad gloriā humili sua secreta reuelat . et ad se
dulciter trahit ⁊ inuitat Humilis accepta ⁊ tumelia
et cōfusione satis bene est in pace . quia stat in deo et nō
in mūdo . Non reputes te aliquid p̄fecisse nisi te
om̄ibus inferiorē esse sentias

De bono pacifico hoīe

Ca. iij.

Donec te primo in pace ⁊ tunc poteris alios pa-
cificare Homo pacificus magis p̄dest q̄m
bene totū hō passionat⁹ etiā bonū in malū
conuertit et facili⁹ malum credit Bonus pacificus

hō omnia ad bonū trahit Qui bñ in pacē est de nullo-
suspiciat. qui alic male stentus est et o motus varijs
suspitionibus agitur. nec ipse quiescit. nec alios
quiescere permittit Dicit sepe quod omnino dicere nō
deberet et obmittit quod sibi facere magis expediret
Considerat quid alijs facere teneantur et negligit qđ
ipse tenetur. Habe ergo primo zelum super teipsum
et tunc zelare poteris etia; proximū tuū. Tu bene scis
facta tua excusare et colorare. et aliorū excusationes
non vis recipere. Iustus ut te excusares ⁊ fratrem tuū
excusares Si portari vis porta et aliū Vice q̃ longe
es adhuc a vera caritate et hūilitate que nulli irasci
nouit vel indignari nisi tm̃ sibi. Non est magnū cū
bonis et mansuetis conuersari Hoc n. oib; nālter
placet et vnusquisq; libenter pacem habet et secum
sentientes magis diligit. Si cū duris ac petueris et
indisciplinatis aut nobis ōtiantib; paciāe possem⁹
vivere magna gratia et laudabile nimis. vitaleq;
factū esset. Sunt qui seipos in pacē tenent et cū alijs
etiā pacē habent Et s̃ qui nec pacem hñt nec alios in
pacē dimitunt. Alijs sunt graues. sed sibiip̃s sp̃
guiores. Et s̃ qui seipos in pacē retinent et ad pacem
alios reducere student. Est tm̃ tota pax nostra in hac
misera vita potius in humili sufferentia ponenda. q̃
in non sentiendo ōtia Qui melius scit pati maiorem
tenebit pacem Ille est victor sui et dñs mōi amicus
xp̃isti et heres celi

De pura mente et simplici intencione Ca. iij.

Duabus alijs subleuatur homo a terrenis. sim-
plicitate scilicet ⁊ puritate Simplicitas debet
esse in intencione puritas in affectione Sim-
plicitas intendit deum. puritas asp̃hendit et gustat
Nulla bona actio te impediat. si liber intus ab
inordinato affectu fueris. Si nichil aliud qm̃ dei
placitum et proximi vtilitatem intendis et queris

interna libertate perfrueris. Si rectū cor tuū esset tunc
oīs creatura speculū vite et liber sanctę doctrine esset.
non est creatura tam parua et vilis q̄ dei bonitatem
non representet. Si tu esses intus bonus et purus tunc
oīa sine impedimento viveres et bene caperes. Cor purū
penetrat celum et infernū. Qualis vnusquisq; intus
natus est taliter indicat exterius. Si est gaudium in
mundo hoc vtiq; possidet puri cordis homo. Et si ali-
cubi tribulatio et angustia hoc melius nouit mala
conscientia. Sicut ferrum missum in ignem amittit ru-
biginem ⁊ totum candens efficitur. Sic homo integre
ad deum se conuertens a corpore exiit et in nouū hoīem
transmutatur. Quanto homo incipit tepescere tunc
paruum metuit laborem et libenter externam recipit
solationem. Sed quanto perfecte incipit se vincere et
viriliter in via dei ambulare tunc minus ea reputat
que sibi prius graua esse sentiebat.

De propria consideratione.

Cap. v.

Non debemus nobilissimis nimis credere. q̄ sepe
nobis gr̃a deest et sensus. Modicū lumen est
in nobis ⁊ cito p negligentia amittimur. Sepe
etiā non aduertimus q̄ tam cęci intus sumus. Sepe
male agimus et peius excusamus. Passione interdū
mouemur et zelum putamus. Parua in alijs repre-
hendimus et nostra maiora pertansumus. Satis cito
sentimus et ponderamus quid ab alijs sustinemus.
Sed q̃nto alijs de nobis aliquid sustinent non aduer-
timus. Qui bene et recte facta sua ponderaret nō esset
quod de alio grauitate iudicaret. Internus homo
sui ipsius curam omnibus curis anteponit. Et qui
sibi diligenter intendit facilliter de alijs tacet. Nunq̃
eris internus ⁊ deuotus nisi de alijs silueris et teipm
specialiter respexeris. Si tibi et deo totaliter inten-
dis modicū te mouebit qđ foris p̃cipis. Vbi es quanto
tibi ipsi presens non es et quanto omnia procurasti

quid tibi neglecto perfecisti. **S**i vis habere pacem et
unionem oportet qd totum postponas et te solū pre
oculis habeas. Multum proinde proficies si te feriatū
ab omni cura tpali cōserues. Valde deficies si aliquid
tpale reputaueris. Nil magnū. nil altū. nil acceptum
nil gratū tibi sit nisi pute deus aut qd te deo sit. Totū
vanum existima quicquid consolationis occurrat de
aliqua creatura. Amans deū anima sub deo respicit
vniuersa. Solus deus eternus et immensus inplens
om̃ia solaciū anime et vera cordis leticia

De leticia bone conscientie

Ca. vi.

Gloria boni hominis testimoniū bone cōscientie habe
bonam cōscientiā et habebis sp leticiam. Bona
conscientia multa pōt portare et valde leta est
inter aduersa. Mala cōscientia sp timida est et inquietā
Suauiter requiesces si cor tuū te non reprechendit.
Noli letari nisi cū benefeceris. Mali nunq̃m veram
habent leticiam nec internā sentiunt pacem quia non
est pax impijs dicit dñs. Et si dixerint in pace sumus
non venient super nos mala ne credas eis quoniam
repente exurget ira dei et in nihilū redigentur adūs
et cogitationes ipsorū peribunt. Glorari in tribulacōe
non est graue amanti. Sic. n. gloriari oportet in cruce
dñi. Breuis gloria est qui ab hoibz datur ⁊ accipitur.
Mundi gloriā sp sequitur tristitia. Bonorū gloriā in
cōscientijs eorū et non in ore hoīm. Iustorū leticia de
deo et non in deo est et gaudiū eorū de veritate. Qui
verā et eternam gloriā desiderat tpalem non curat.
Et qui tpalem requirit gloriā aut non ex animo
cōtemnit minus amare quincitur celestem. Magnam
habet cordis tranquillitatem. qui nec laudes curat
nec vituperia. Facile erit contentus et placatus cuius
conscientia munda est. Non est sanctior si laudaris
nec vilior si vituperaris. Quod es hoc es. nec ma
ior dici valeas qm deo teste sis. Si attendis quid

apud te sis intus non curabis qđ de te loquntur hoīes
Nō videt in facie deus autem in corde Nō considerat
actus. deus vero pensat etiā cogitationes. Bene semp
agere et modicū de se tenere hūilis anie iudiciū est.
Nolle solari ab aliqua creatura magne puritatis ⁊
interne fiducie signū est Qui nullū extrinsecus pro se
testimoniū querit liquet qđ totaliter se deo omisit Non
eni qui seipsū omīdat ille probatus est vt ait Apl̃s. qđ
quem deus cōmīdat. Ambulare cū deo nec aliqua
affectione teneri foris status est interni hominis

De amore ihesu super omnia

Ca. vii.

Beatus qui intelligit quid sit amare iesū ⁊ cō-
temnere seipsū ppter iesū Oportet dilectū pro
dilecto oīa relinquere qđ ihs vult sup oīa amari
Dilectio creatū fallax est. et instabilis dilectio Ihesu
fidelis et p̃seuerabilis. qui adheret cadit cū labili qui
āplectitur iesū firmabitur in eū Allū dilige ⁊ amicu
tibi. retine qui omībus recedentibz te non relinquet
nec pacietur te in fine p̃ire. Ab omnibus oportet te
aliquanto sepeari siue velis siue nolis. Teneas te
apud ihesū viuens et moriens. et illius fidelitati te
committe qui omībz deficientibus solus p̃t te iuuare
Dilectus tuus talis est. nature vt alienum velit ad-
mittere sed solus cor tuū habere et tanqđ rex in ap̃rio
throno sedere. Si scires te bene ab omni creatura
euacuare Ihesus deberet libenter tecū habitare p̃ne
te totum perditum inuenies quicquid extra Ihesum
in hominibus posueris Non confidas nec innitatis
sup calamū ventosū quia omīs caro fenū et vis glia
eius vt flos feni caret. Cito decipieris si ad externas
hoīm apparentias tū aspexeris Si. n. tuū in alijs q̃ris
solatiū et lucz senties sepe detrimtū Si q̃ris in oībz
ihesum inuenies vtqđ ihesū Si autem queris teipsū
inuenies etiā teipsū sed ad tuā p̃niciam Plus. n.
hō nociuor est sibi si Ihesum non querit qđ totus

mundus et omnes sui aduersarij.

De familiaritate amicitia ihesu

Ca. viij.

Quanto ih̄s adest tunc totū bonū est. Quanto
vero ih̄s non adest tunc totū dūp̄ ē. Quanto
ih̄s intus non loquitur exteriorē solacō vilis
ē. Si aut̄ ih̄s tm̄ vnū verbū loquitur magna solacō
sentitur. Nonne Maria magdalena statim surrexit
ex loco in quo flevit quanto martha dixit Magister
adest et vocat te. Felix homo quem vocat Ihesus de
lacrime ad gaudium spiritus Qm̄ aridus et durus
es sine ihesu. q̄ insipiens et vanus es si cupis aliquid
extra Ihesum. Nonne hoc est maius damnum q̄ si
totū perdes mundū. Quid potest tibi m̄dus offerre
sine ihesu. Esse sine Ihesu grauis est infernus. et esse
cū Ihesu dulcis paradysus. Si fuerit tecum Ihesus
nullus poterit nocere inimicus Qui inuenit ih̄m in-
uenit thesaurū bonū Imo bonū super om̄e bonū Et q̄
perdit ihesū perdit nimis multū et plus qm̄ totum
mundū Magna res est scire conuersari cū Ihesu. et
scire tenere ihesum magna prudentia. Esto humilis
et pacificus et erit tecum Ihesus. Potes cito fugare
ih̄m et gratia eius perdere si volueris ad exteriora re-
clinare. Et si illū effugaueris et perdidideris ad quem
fugies et quem tunc queres amicū Sine amico non
potes bene viuere Et si ihesus non fuerit amicus tuus
p̄e oīb̄ amicis eris nimis tristis et desolatus Fatue
igitur agis si in aliquo alio confidis aut letaris Eli-
gendum est magis totum mundū habere ottracium
q̄ Ihesum offensū Ex om̄ibus caris fit ihesus solus
dilectus specialis Diligantur oēs p̄pter ihesū Ihesus
aut̄ p̄pter seipm̄ Solus aut̄ ih̄s singularit̄ est amandus
q̄ solus bonus et fidelis inuenitur p̄e oīb̄ amicis
p̄pter ip̄m et in ipso tā amici q̄ inimici sint tibi cari.
et pro hīs om̄ibus exorandus est vt omnes ipsum
cognoscant et diligant Nunq̄ cupiant singulariter

laudari vel amari. qd hoc solius dei est qd filij sibi non
habet. Nec velis qd aliquis secū in corde tuo occupetur.
neq; cū alicū alterius occupas amare. S; sit ihs in te
et in oī bono hoīe. Esto bonus et purus ab intus sine
alicū creature inordinato. Oportet te esse mundum et
purū cor ad deū gerere si vis vacare et vivere qd suavis
est dñs. Et reuera ad hoc non puenies nisi gratia dei
fueris preuentus et intractus vt omnibus vacuatus
et licenciatus solus cum deo vniaris. Quanto. n. grā
dei venit ad hoīem tunc potens fit ad oīa et quanto
recedit tunc pauper et infirmus erit et quasi tantū ad
flagella relictus. In hīs non debes teici nec desperare
s; ad voluntatē equaniter stare et cuncta supuenien-
tia tibi ad laudem iesu xpī perpeti. qd post noctē redit
dies et post tempestatem magna serenitas.

De carentia omnis solatiij

Ca. ix.

Non est graue humanum otemnere solatium
cū adest diuinū. Magnū est et valde magnū
tam diuino qd humano posse carere solatio
et pro honore dei libenter exilium cordis velle sustinē
et in nullo seipm querere nec ad propriū meritum
respicere. Quid magni est si sis hūilis et deuotus
adueniente gratia. Optabilis cunctis hec hora. Sua-
uiter equitat quem gratia dei portat. Et quid mirū
si onus non sentit qui portatur ab oīpotente et ducit
a sūmo ductore. Libenter habemus aliqd pro solatio
et difficulter exiit homo a seipso. Vicit sanctus
laurencius seculū cū suo sacerdote. qd oē quod in mōdo
delectabile videbatur desepit et summū dei sacerdotē.
Sixtum quem maxime diligebat pro amore xpī
etiam a se tolli clementer ferebat. Amore ergo dei
creatoris amorem hominis superauit. et pro hu-
mano solatio diuinum beneplacitum magis elegit.
Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum
pro amore dei disce relinquere. nec grauiter feras

cū ab amico derelictus fueris. sciens qm̄ oportet nos
tandem oēs abinuicem separari. Multū et diu oportet
hoīem in seipso decertare antepm̄ seipm̄ discat plene
supare et totum affectum suum in deum trahere. Qñ
homo stat sup seipm̄ facile labitur ad consolationes
hūanas. Sed vetus amator xp̄i et studiosus sectator
virtutū non cadit sup solacōes nec q̄rit t̄les sensibi-
les dulcedines. S; magis fortes exercitationes et pro
xp̄o duos sustinere labores. Cum ergo sp̄ualis a deo
solatio dat cum gr̄ay actione accipe eay. h̄ mun⁹ dei
intellige esse nō tuū meritū. Noli extolli. noli nimiū
gaudere nec inaniter presumere h̄ esto magis hūilior
ex cono. caucior q̄ et timoracior in cunctis actibus
tuis. qm̄ transibit hora illa et sequitur temptatio.
Cum ablata fuerit solatio non statim despes sed
cū humilitate et paciencia expecta celestem solacōem
qm̄ q̄ potens est deus ampliozem tibi reconare conso-
lationem. Istud non est nouum nec alierū viam dei
exptis. q̄ in magnis sanctis et antiquis p̄phetis fuit
sepe talis alternacōis modus. Vñte quidam p̄nte iā
gratia dicebat. Ego dixi in habundantia mea non
mouebor in eternum. Absente vero gratia quid in se
fuerit expertus adiungit dicens. Auertisti faciem tuā
a me et factus sum oturbatus. Inter h̄ tñ nequaquā
despat. sed instancius dñm rogat et dicit. Qd te dñe
clamabo et ad deum meum deprecabor. Deniq; oīs
sue feuctum reportat ⁊ se exaud itum testatur dicens.
Audiuit dominus et misertus est mei. factus est
adiutor meus. S; in quo. Conuertisti inquit plandum
meū in gaudiū mihi et circumdixisti me leticia. Si sic
factū est cū magnis sanctis non ē despondum nobis
infirmis ⁊ pauperib; si interdum in frigiditate sum⁹
qm̄ spiritus venit et recedit scdm̄ beneplacitum sue
voluntatis. Vñ beatus iob ait. Visitas cum diluculo
et subito probas illum. Sup qd ergo sperare possum

aut in quo sperare debeo nisi in sola dei misericordia magna et in sola spe gratie celestis. Siue enim assint homines boni siue deuoti fratres vel amici fideles siue liberi sancti Vel sciat pulcher siue dulcis cantus et hymni omnia haec modicum iuuant modicum sapiunt quando desit sibi a gratia et a propria paupertate derelictus Tunc non est melius remedium quam patientia et abnegatio mei in voluntate dei. Nunquam inueni aliquem tam religiosum et deuotum qui non habuit interdum gratie subiectio; aut non sentit feruoris diminutio; Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus qui prius vel postea non fuerit temptatus Non enim dignus est alta dei contemplare qui pro deo non est exercitatus aliquam tribulatione Solet enim sequentis consolacis temptatio praecedens esse signum Nam temptacibus probatis celeste promittitur regnum Qui vicerit inquit dabo ei edere lignum vitae Dabit autem consolacio diuina ut homo fortior sit ad sustinendum aduersa Sequitur enim temptacio ne se eleuet de bono non committit diabolus nec caro adhuc mortua est. Ideo non cesses te preparare ad certamen quia a dextris et sinistris sunt hostes qui nunquam quiescunt.

De gratitudine pro gratia

Cap. x.

QUoties quietem cum natus sis ad laborem. Donec te ad patientiam magis quam ad consolationes et ad crucem portandum magis quam ad leticiam. Quis enim secularium non libenter consolationem et leticiam spirituales acciperet si semper obtinere posset. Praecedunt aliter excedunt enim spirituales consolationes omnes mundi delicias et carnis voluptates. Nam omnes deliciae mundane sunt vane aut turpes. Spirituales deliciae sole iocunde sunt et honeste ex virtutibus progenite et a deo puris muneribus infuse. Sed istis diuinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet quia tempus temptationis non diu cessat. Multum autem contrariatur superne visitacioni. Falsa libertas animi et magna

confidencia sui Deus bene facit solacii gratiam danto.
¶ homo male agit. non totum deus cum gratiarum actione
retribuendo. Et ideo non possunt in nobis dona
gratie fluere quia ingrati sumus auctori. nec totum re-
fundimus fontali origini. Semp enim debetur gracia
digne gratias referenti. et auferretur ab elato quod dari
solet homini grato. **Nolo consolationem** que mihi auferret
conpunctiorem. nec affectu contemplacionem que
ducat in elationem. **Na** non o[mn]e altu[m] scem. nec o[mn]e dulce
bonum. nec o[mn]e desiderium puru[m]. nec o[mn]e caru[m] deo gratum
libenter accepto gratiam. **Vnde** semper humilior et
timoracior inueniar atque ad relinquendum me paracio-
fiam. **Doctus** dono gratie et eruditus subtractionis
verberare. non sibi quicquam boni aucter attribucere sed
potius paupem et nudum confitebitur. **Da** deo quod
dei est et tibi ascribe quod tuum est. **Hoc** est. deo gratias
pro gracia tribue. Tibi autem soli culpam et dignas
penas pro culpa debere sentias. **Done** te spiritus ad infimu[m]
et dabitur tibi summum. nam summu[m] non stat sine
infimo. Summi sancti ante deum minimi sunt apud se et
quanto gloriores tanto in se humiliiores. pleni veritate
et gloria celesti non inanis glorie cupidi. **In** deo
fundati et confirmati nullo possunt esse elati. Et
qui totu[m] deo ascribunt quicquid boni acceperunt. abinueniunt
gloriam non querunt. sed gloriam que a solo deo est
volunt. et deum in se et in omnibus sanctis laudari
super omnia cupiunt et spiritus in id ipsum tendunt. **Ergo**
etgo gratus pro minimo et eris dignus maiora
arripere. **Sit** tibi minimum etiam pro maximo et
magis contemptibile pro speciali dono. **Si** dignitas
datoris inspicitur nullum datum paru[m] aut nimis
vile videbitur. **Non** enim parum est quod a summo deo
conatur. etiam si penas et verbera dederit gratum esse
debet quia semper pro salute nostra facit. quicquid
nobis aduenire permittit. **Qui** gratiam dei retinere

desiderat sit gratus pro gratia data paciēs p sublata
Dret vt redeat cautus sit et humilis ne amittat

De paucitate amatoꝝ crucis xp̃i Cap. xi.

Habet ihesus nunc multos amatores sui regni
celestis s̃ paucos baiolatores sue crucis. Multi
tōs habet desideratores consolationis s̃ paucos
tribulationis. Plures inuenit socios mense. s̃ paucos
abstinentie. Omnes cupiunt cū eo gaudere. sed pauci
cum eo aliquid sustinere. Multi ihesum secuntur
vsq; ad fractionem panis. sed pauci vsq; ad bibendū
calicem passionis. Multi miracula eius venerantur
sed pauci ignominiam crucis secuntur. Multi ihm
diligunt qm̃ diu aduersa eis non ɔtingent. Multi
illum laudant et benedicunt qm̃ diu consolationes
ab eo percipiunt. Si autem ihesus se absconderit et
modicū eos reliq̃rit aut in q̃rimoniā aut in reiectōe
nimiam cadunt. Qui aut ihm ppter ihm ⁊ nō ppter
suā aliq̃ consolationem diligunt ip̃m in oī tribulacōe
⁊ angustia cordis sicut in sūma ɔsolatōe benedicunt
Et si nunq̃ eis consolationem vellet dare ipsum tñ
semper laudaret et semper gratias agere vellent. Q̃
quantū potest amor ihesu putus. nullo pprio amore
vel ɔmoto permixtus. Nonne om̃es mercenarij sunt
dicendi qui consolationes semper querunt. Nonne
amatores sui magisq; xp̃i probantur qui sua ɔmoda
et lucra semper meditantur vbi inuenitur talis qui
velit deo seruire gratis. Raro inuenitur tam sp̃ualis
aliq̃s qui om̃ib; sit nudatus. Rar̃ ṽz paup̃z sp̃u et
ab oī creatā nudū quis inueniet procul et de vltimis
finib; preciū eius. Si tēterit hō om̃em substantiam
suam pro hac nuditate adhuc nihil est. Et si fecerit
penitentiā magnā adhuc exiguū ē. Et si apprehendit
om̃em scientiā adhuc longe est. Et si habuit virtutē
magnā et deuotionē nimis ardentem adhuc multū
sibi dēst sc̃z vnū quod sūme sibi necessariū est. Quid

illud ut omnibz relictis se relinquat et a se totaliter
creat . nihilq; de priuato amore retineat . Cūq; oīa
fecerit q̄ facienda nouerit . nihil se fecisse sentiat . Non
grante poneret qđ grante elitari possit h̄ in veritate
se huū inutilem p̄nunciet sic vītas ait . Cū feceritis
oīa que precepta sūt vobis dicite serui inutiles sumus
Tunc vero pauper et nudus spū esse poterit et cum
p̄p̄a dicere Quia vnicus et paup̄ sum ego Nemo tñ
ilto ditior nemo potentior nemo liberior ē qui se ⁊ oīa
sua relinquere scit et ad infimum se ponere

De regia via sancte crucis Cap. xij.

Durus mltis videt̄ h̄ h̄mo Abnega temetip̄m
tolle crucē tuā et seq̄re me . S; mltō durū erit
audire illud extremū verbū . Discedite a me
maligni in ignē eternū Qui . n . mō libent̄ audiunt et
secunt̄ verbū crucis illi tūc nō timebūt ab audiciōe et̄ne
dānationis . Hoc signū crucis erit in celo cū dñs ad
iudicandum venīt Tunc omnes serui crucis q̄ se xp̄o
p̄formauerūt in vita accedēt ad xp̄m iudicē cū magna
fiducia . Quid ergo times tollere crucem per quam
itur ad regnum In cruce salus . in cruce vita . in cruce
protectio ab hostibus In cruce infusio sup̄ne suau-
tatis . in cruce robur mentis . in cruce gaudium spūs .
in cruce p̄fectio sanctitatis Non est salus aīe nec spes
eterne vite nisi in cruce . Tolle ergo crucem tuam et
seq̄re me ih̄m ⁊ ibis in vitam eternam . Processit ille
baiolans sibi crucē ⁊ mortuus ē pro te in cruce . vt et
tu tuā portes crucem et mori affedes in cruce . quia si
omortuus fueris etiam cum illo pariter viues . Et si
socius fueris pene . eris et glorie . Ecce in cruce totum
constat et in moriendo totum iacet . Et non est alia
via ad vitam et veram pacem internam nisi via sc̄te
crucis et cottidiane mortificationis . Ambula vbi
vis . quere quodcūq; volueris et non inuenies al-
tiorē viam supra nec securiorem viam infra . nisi

viam sancte crucis. Dispone et ordina via secundum tuum
velle et vivere et non inuenies sed aliquid pati debere
aut sponte et inuite et ita crucem semper inuenies.
Aut enim in corpore dolorem senties aut in anima spiritus
tribulationem sustinebis Interdum a deo relinqueris
interdum a proximo excitaberis et quod est amplius
tibi metipsum grauis eris. uel cum aliquo remedio
vel solatio liberari seu alleviari poteris. tamen deus
voluerit oportet ut sustineas. Vult enim deus ut
tribulationem sine consolatione discas. ut illi te
totaliter subijcias et humilior ex tribulatione fias.
Nemo ita cordialiter sentit passionem christi. sicut is
cum contigerit similia pati. Crux ergo semper parata
et ubique te expectat. Non potes effugere ubicunque
cucurreris. quia ubicunque ueneris teipsum portas et
semper teipsum inuenies. Conuertere te super te. conuertere
te infra. conuertere te extra. conuertere te intra et in
omnibus inuenies crucem. et necesse est te ubique ha-
bere patientiam si internam vis tenere pacem et per-
petuam promereri coronam Si libenter crucem portas
portabit te et ducet ad desideratum finem. ubi scilicet
finis erit paciendi quamuis hic non erit. Si inuite
portas onus tibi facis et teipsum magis grauas et
tamen oportet ut sustineas Si abijcis unam crucem alias
proculdubio inuenies et forsitan grauiorem. Credis
te euadere quod nullus mortalium potuit pretereire.
Quis sanctorum in mundo sine cruce et tribulatione
fuit Nec enim ihesus christus dominus noster una hora
sine dolore passionis fuit quam diu in hoc mundo
vixit Oportebat aut christum pati et resurgere a mortuis
et ita intrare in gloriam suam. Et quomodo tu
aliam viam queris quam hanc viam regiam. que
est via sancte crucis. Tota vita christi crux fuit et mar-
tirium. et tu queris requiem et gaudium. Erras
erras si aliud queris quam tribulationes. quia tota

vita ista mortalis plena est miserijs ⁊ circumsignata
crucibus. Et q̃nto altius quis in sp̃u p̃fecerit tanto
altiores sepe cruces inuenit. q̃ exilij sui pena magis ex
amore crescit. Sz tñ iste multipliciter sicut afflictus
non est sine leuamine consolationis. quia fructum
sibi maximũ sentit accrescere ex sufferentia sue crucis
Nam dum sponte se illi subicit dē onus tribulacōis
in fiduciam diuine consolationis ouertit. Et q̃nto
cruis magis per afflictionem atterit t̃nto sp̃s amplius
per internam gr̃am roborat. Et nonnunq̃m intantũ
confortatur ex affectu tribulationis et aduersitatis
ob amorem conformitatis crucis xp̃i vt se sine dolore
et tribulatione esse non vellet. quoniam tanto se
acceptiorem deo credit q̃nto plura et grauiora pro
te perferte potuerit. Non est istud hominis virtus sz
gratia xp̃i que tanta potest et agit in carne fragili.
vt qđ naturaliter semp abhorret et fugit hoc feruore
spiritus aggrediatur et diligat. Non ē scđm hoīem
crucem portare. crucem amare. corpus castigare et
seruituti subicere. Non otēs fugē contumelias li-
benter sustinere. seipsum desp̃icere et desp̃ici optare.
aduersa queq̃ cum damnis perpeti et nihil prospe-
ritatis in hoc mundo desiderare. Si ad teipsum
respicias nihil huiusmodi ex te poteris. sed si in dño
confidis dabitur tibi fortitudo de celo et subicientur
ditioni tue mundus et caro. Sed nec inimicum
diabolū timebis si fueris fide armatus et cruce
xp̃i signatus. Done te ergo sicut bonus ⁊ fidelis seruus
xp̃i ad portandum fideliter crucem dñi tui pro te ex
amore crucifixi. Prepara te ad tolleranda multa
aduersa ⁊ varia ismoda in hac misera vita q̃ sicut
tecum erit vbicunq̃ fueris. et sicut reuera inuenies
vbicunq̃ latueris. Oportet ita ēē et non ē remedium
euadendi a tribulatione malorum et dolore q̃m vt
te paciaris Calicē domini affectanter bibe. si amicus

esse et ptem cum eo habere desideras. Consolationes
deo pmitte faciat ipse cum tibi sic sibi magis placuerit
Tu vero pone te ad sustinendum tribulationes et
reputa eas maximas consolaciones. quod non sunt odigne
passiones huius temporis ad futuram gloriam promerendam
Etiam si solus omnes passiones posses sustinere. Quoniam
ad hoc veneris quod tribulatio tibi dulcis est et sapit
pro christo tunc bene tecum estima. quod inuenisti paradysum
in terra. Quoniam diu pati graue tibi est et fugere queris
tam diu male habebis et sequitur te ubicunque fuga
tribulationis et ponis te ad quod esse debes videlicet
ad paciendum et moriendum fiet cito melius et
pacem inuicies. Scias si raptus fueris usque ad tertium
celum cum Paulo non es propterea securatus de nullo
sermone patientie. Ego inquit ihesus ostendat illi quanta
oporteat cum pro nomine meo pati. Pati ergo tibi
remanet si ihesum diligere et perpetue illi huic placet.
Vtinam dignus esses aliquid pro nomine ihesu pati
quod magna gloria tibi remaneret. quanta exultatio omnibus
sanctis dei. quanta quod esset edificatio proximi. Nam
patientiam omnes recommendant quis tamen pauci
pati velint. Merito libenter deberes modicum pati
pro christo cum multi grauiora patiuntur pro mundo. Scito
pro certo quod morientem te oportet ducere vitam. Et quanto
plus quisquis sibi moritur tanto magis deo viuere
incipit. Nemo aptus est ad apprehendendum celestia nisi
submiserit ad portandum pro christo aduersa. Nihil deo
acceptius. nihil tibi salubrius in isto mundo quam libenter
pati pro christo. Et si eligendum tibi esset magis optare
deberes pro christo pati aduersa quam multis consolatio-
nibus recreari. quia christo similior esses et omnibus
sanctis magis conformior. Non enim stat meritum
nostrum et profectus status nostri in multis suauita-
tibus et consolationibus. sed potius in magnis
conuitatiis et tribulationibus preferendis. Si enim melius

aliqđ et vtilius saluti hoīm qđ pati fuisset .xps vtiq;
verbo et exēplo ostendisset Nā et frequēter se discipulos
oēs q; eū seq̃ cupientes manifeste ad crucē portandā
hortatur et dicit Si quis vult venire p̃ me abneget
semetipsum et tollat crucem suā ⁊ sequat̃ me Oībus
ergo plectis et scrutatis sit h̃ conclusio finalis Qm̃ per
multas tribulacōes oportet nos intrare regnum dī

**Explicit liber secundus de imitatione xpi scilicet de
ammonitionibus ad interna trahentibus**

Sequitur tabula huius libri secundi

De interna conuersatione	.i.
De humili submissione sui	.ii.
De bono pacifico homine	.iii.
De pura mente et simplici intentione	.iiii.
De propria consideratione	.v.
De leticia bone conscientie	.vi.
De amore ihesu super omnia	.vii.
De familiari amicitia ihesu	.viii.
De carentia omnis solati	.ix.
De gratitudine pro gratia	.x.
De paucitate amatorum crucis xpi	.xi.
De regia via sancte crucis	.xii.

**Incipit tercius liber de imitatione xpi qui tractat de
interna solacōe xpi ad aīaz fidelem In primo cap.**

Audiā qđ loquat̃ in me dñs deus Beata
aīa qđ dñm in se loq̃ntes audit ⁊ de ore
eius solacōis verbum accipit. Beate
aures qđ venas diuini suspirij suscipiūt
de mōdi h̃ susurracōib; nō aduertunt.
Beate plane aures qđ non vocem foris
sonantē s̃ intus auscultant vītatez docentē. Bēti oculi
qđ extiorib; clausi interiorib; aut sunt intenti Beati qđ
interna penetrant et ad accipienda archana celestia
magis ac magis per cotidiana exercitia student
preparare Beati qui deo vacare gesciunt et ab omni

inpedimto seculi excutiunt. Animadu'te hec aia mea
⁊ claude sensualitatis tue hostia vt possis audire qđ
loq̃tur in te dñs deus tuus. Hec dicit dilectus tuus.
Salus tua ego sum et vita tua Serua te apud me et
inuenies pacē. Dimitte oia tñsitoria et quere eterna.
Quid s̃t oia tñalia nisi seductoria Quid iuuant oēs
creature si fueris a creatore relictus. Om̃ibus ergo
abdicatis creatori tuo te rebe placidū ac fidelem ut
veram valeas apprehendere beatitudinem.

Qđ vitas intus loquit̃ sine strepitu verbor̃ Cap. ij.

Loq̃re dñe qđ audit huus tuus. Seruus tuus
sū ego da mihi intellēm ut sciā testionia tua
Inclina cor meū in verba oris tui. fluat ut ros
eloquum meū Dicebāt olim filiī isrl ad moysen. loq̃re
tu nobis ⁊ audiem⁹. non loquat̃ nobis dñs ne forte
moriam̃ Non sic. nō sic dñe oro s̃ magis cū samuele
p̃pheta humiliter ac desideranter obsecro. Loq̃re dñe
qđ audit seruus tuus. Non loquatur mihi Moyses
vt aliquis ex p̃phetis. s̃ tu potius loquere dñe deus
inspirator et illuminator oim̃ p̃phetar̃ quia tu solus
sine eis potes me perfecte imbuerē Illi autem sine te
nihil p̃ficient Possunt qđāq; verba sonare s̃ spiritum
non oferunt Pulcritudinem per lucernam dicunt. s̃
te tacente cor non accendunt. Litteras tradunt s̃ tu
sensū aperis Misteria proferunt s̃ tu resecas intellectu
signator̃ Mandata edicūt sed tu inuas ad p̃ficiendū
Viam ostendunt. sed tu ofortas ad ambulandum.
Illi foris tantum agunt sed tu corda instruis et illu
minas Illi exterius rigant sed tu fecunditatē tonas
Illi clamant verbis. sed tu auditui intelligentiam
tribuis Non ergo loquatur mihi moyses sed tu dñe
deus meus eterna veritas ne forte moriar ⁊ sine fructu
efficiar. Si fuero tm̃ foris ammonitus et intus non
accensus ne sit mihi ad iudicium verbum auditum
et non factum cognitū nec amatum creditum ⁊ non

seruatū Loq̄re ergo dñe q̄ audit seruus tuus Verba
·n·eternę vite habes loq̄re mihi ad qualemcūq̄ aīe
mee cōsolationem et ad totius vite mee emendacōē.
tibi aut̄ ad laudem et gloriā et perpetuū honorem.

Q̄ verba dei cū humilitate sunt audienda
et q̄ multi ea non ponderant. Cap. iij.

Huiusmodi verba mea suauissima oēm philoso-
phorū sapiā et h̄c mōdi scientiā excedentiā ūba
mea sp̄s et vita s̄t n̄ hūano sensu pensāda Nō
s̄t ad vanā cōplacenciā trahenda s̄ in silentio audiēda
et cū oī hūilitate atq̄ magno affectu suscipiēda Et
dixi B̄s q̄ tu erudieris dñe et de lege tua docueris cū
Vt mitiges ei a dieb̄ malis et non desoletur in terra
Ego inquit dñs docui p̄phetas ab initio vsq̄ nunc
non cesso oīb̄ loq̄. sed multi ad vocē meā surdi s̄t
et duri Plures mundum libencius audiunt q̄ teum
Facilius secunt̄ carnis sue appetitū q̄ beneplacitum
dei . promittit mundus t̄palia et parua et seruitur ei
auuiditate magna . Ego promitto sūma et eterna et
torpescunt mortalia corda . Quis tanta cura mihi
seruit et obedit sicut mundo et dominus ei seruitur.
Erubescere Sydon et mare et si cāz queris audi quare
p̄ modica p̄benda lōga via currit̄ . p̄ eterna vita vix
a multis pes semel a t̄ra leuat̄ Vile p̄cium queritur
p̄ vno nūmismate interdū t̄piter litigatur p̄ vana
re et p̄ua promissione die nocteq̄ fatigare nō timeť.
sed pro chetoloz pro bono incommutabili pro premio
inestimabili pro summo honore et gl̄ia interminabili
vel ad modicum fatigari pigritatur . Erubescere ergo
serue piger et q̄rulose q̄ illi paratiores inueniuntur
ad p̄dicionem q̄ tu ad vitam Gaudent illi amplius
ad vanitatem q̄ tu ad veritatem . Equidem a spe sua
nonnunq̄ frustantur . sed promissio mea neminem
fallit nec confidentem mihi dimittit in anem Quod
si promisi dabo . quod dixi implebo . si tamen vsq̄

in finem fidelis in dilectōe mea quis pmanferit Ego
remunerator sum oīm bonorū et fortis probator oīm
deutorū Scribe verba mea ī corde tuo ⁊ p̄cta diligent
erunt. n. in t̄p̄e tribulationis valde necessaria Quid
non intelligis cum legis cognosces. in die visitacōis
dupliciter soleo dilectos meos visitare. temptatione
scilicet et consolatione. et duas lectiones eis cotidie
lego. vnā increpando vitia eorū. alterā exhortando
ad virtutum incrementa. Qui habet verba mea et
sp̄nit ea habet qui iudicet eum in nouissimo die.

Oratio ad implorandum deuotionis gr̄a. ca. iij.

Omn̄e deus meus oīa bō mea tu es Et q̄s ego
sū ut audeā ad te loq̄ Ego sū paup̄rim⁹ huus
tu⁹ et abiectus vermīc̄l̄s. m̄lto paup̄ior q̄ scio
et dicere audeo. Memento t̄n dñe. q̄ nihil sum. nihil
habeo nihilq̄ valeo Tu solus bonus iustus et sand⁹
tu oīa potes. oīa p̄stas. oīa imples. solum peccatorem
manere relinquens. Reminiscere miserationū tuarū
et imple cor meū gratia tua. qui non vis vacua esse
opa tua Quomō possum me tollerare in hac misera
vita nisi me confortaueris gratia tua. Noli auertere
faciem tuam a me noli visitacionem tuam prolon
gate. Noli consolationem tuam abstrahere ne fiat
aia mea sicut terra siue aqua tibi Dñe doce me facere
voluntatem tuam. doce me corā te digne et hūiliter
conuersari quia sapientia mea tu es. qui in veritate
me cognoscis et cognouisti anteq̄ fieret mundus et
anteq̄ natus essem in mundo

Q̄ in v̄itate ⁊ hūilitate corā deo p̄sandū est ca. v

Hili ambula corā me in v̄itate ⁊ ī simplicitate
cordis tui q̄re me sp̄ Qui ambulat corā me ī
v̄itate tutabit̄ ab incurrib⁹ malis. et veritas
liberabit eum a seductorib⁹ ⁊ dēctiōib⁹ iniquorū Si
veritas te liberauerit vere liber eris et non curabis te
vanis hominum verbis Dñe v̄x est sicut dicis Ita

quiesco mecum fiat. Veritas tua me doceat. Ipsa me
custodiat et usque ad salutarem finem me persequatur. Ipsa me
liberet ab omni affectione mala et inordinata dilectione
et ambulo tecum in magna cordis leticia et libertate
Ego te docebo ait veritas que recta sunt et placida
coram me Cogita peccata tua cum displicentia magna
et merore. et nunquam te reputes aliquid esse propter
opera tua. Reuera peccatores et multis passionibus
obnixus et implicatus. Ex te spero ad nihil intendis.
cito laberis. cito vinceris. cito turbaris. cito dissoluis
Non habes quicquam unde possis gloriari. sed multa
unde te debeas vilificare. quia multo infirmior es quam
vales comprehendere. Nil ergo tibi magnū videatur.
ex omnibus que agis nil grande nil preciosum et
admirabile nil reputatione appareat dignū. nil altū
nil vere laudabile et desiderabile nisi quod eternum est.
Placeat tibi super omnia eterna veritas. displiceat
tibi semper tua maxima vilitas. Nil sic timeas. sic
vitupes et fugias sicut vicia et peccata tua que magis
displicere debent tibi quam quilibet rerum damna. Quia
Quidam vero non sincere coram me ambulant sed quadam
curiositate et arrogantia duci volūt secreta mea scire
et alta dei intelligere se et suam salutem negligentes.
Hi sepe in magnas temptationes et peccata propter
suam superbiam et curiositatem me eis aduersante.
labuntur Time iudicia dei. expauescere iram omnipotentis.
Noli autem discutere opera altissimi. sed tuas ini-
quitates perscrutare in quantis deliquisti. et quam
multa bona neglexisti Quidam portant deuotionem
in verbis et in libris. quidam vero in imaginibus.
Quidam autem in figuris exterioribus et signis.
quidam habent me in ore sed modicum in corde. Sunt
alii qui intellectu illuminati et affectu purgati ad
eterna semper anhelant de terrenis grauiter audiunt
necessitatibus nature dolenter inserviunt. et hi

sentiant qđ sps veritatis loquitur in eis. qđ docet eos
terrena despiciere ⁊ amare celestia. mundū negligere
et celum tota die ac nocte desiderare.

De mirabili effectu diuini amoris. Cap. vi.

Benedico te o p̄r celestis. Pater dñi mei ihesu
xp̄i qđ mei paupis dignatus es recordari. O p̄r
misericordiarū et deus totius cōsolatōis. gr̄as
tibi ago qui me indignum oī cōsolatōe qñq̄ recteas
tua consolatione. Benedico te semp et glōrifico cum
vnigenito filio tuo et spū sancto paracrito in secula
seculorū. Eia dñe deus amator sc̄te meꝝ cū tu veneris
in cor meum exultabūt oīa interiora mea. Tu es gl̄ia
mea ⁊ exultatō cordis mei. Tu es spes mea et refugiū
meum in die tribulationis mee. Sed quia debilis
sum in amore et imperfectus in virtute. ideo necesse
habeo a te cōfortari ⁊ cōsolari. p̄pterea visita me sepius
et instrue me in disciplinis sanctis. libera me a passi-
onibus malis et sana cor meū ab oīb; affectionibus
inordinatis vt intus sanatus et bene purgatus aptꝝ
fiam ad amandum fortis ad paciendum. stabilis
ad perseuerandum. Magna res est amor magnum
omnino bonū qđ solū leue facit oē onerosum et fert
equaliter omne inequale. Nam onus sine onē portat—
et oē amarū dulce et lapidū efficit. Amor ihu nobilis
ad magna opanda impellit. et ad desideranda semp
p̄fectiora excitat. Amor vult sursum nec vllis rebus
infimis retineri. Amor vult. esse liber et ab omni
mundana affectione alienus. ne intimus eius im-
pediatur affectus. ne per aliquod commodum t̄pale
implicationes sustineat aut p̄ inōmodū succumbat.
Nihil dulcius est amore nihil fortius nihil alcius.
nihil lacius. nihil iocundius. nihil plenius. nihil
melius in celo et in terra quia amor ex deo natus est
nec potest nisi in deo super omnia creata quiescere.
Amor volat currit et letatur liber est et non tenetur.

Dat omnia pro omnibus et habet oīa in omnibus.
q̄ in vno sūmo bono sup oīa quiescit ex quo oē bonū
fluit et procedit. Non respicit ad dona s̄ ad donantē
se ouertit sup omnia bona Amoz modū sepe nescit.
s̄ super oēm modum feruescit Amoz onus non sentit
Labores non reputat plus affectat q̄m valet. de
impossibilitate non causatur. quia cuncta sibi posse
et licere arbitrat̄ur Valet igitur ad omnia ⁊ multa
implet et effectū mancipat vbi non amans deficit et
iacet Amoz vigilat ⁊ torrens nō tormitat. fatigat̄
non lassat̄. artatus non coartatur territ̄ nō sturbat̄
s̄ sicut viuens flamma et ardens facula. sursum erūpit.
secureq̄ pertransit Si quis amat nouit quid hec vox
clamat Magnus clamor in auribz dei est. ipse ardens
affectus aīe que dicit deus meus amoz meus. tu tot̄
meus et ego totus tuus. Dilata me in amore tuo vt
discam interiori cordis ore degustare. q̄m suaue sit
amare et in amore liquefieri et natare. Teneor amore
vadens supra me pre nimio feroore et stupore. Cantē
amoris canticum sequar te dilectum meum in altū.
Deficiat in laude tua aīa mea iubilans ex amore.
Amem te plusq̄ me. nec me nisi ppter te et oēs in te
qui vere amant te sicut iubet lex amoris lucens ex
te Est amor velox sinceris pius iocūdos ⁊ amenus
fortis paciens fidelis prudens longanimis virilis et
seipm nunq̄ querens Vbi n. seipsum aliquis querit
ibi ab amore cadit Est amor circumspēctus humilis
et rectus non mollis non levis nec vanis intendens
rebus Sobrius castus stabilis quietus et in cunctis
sētibz custoditus. Est amor subiectus ⁊ obediens
prelatis sibi vilis et despectus deo deuot̄ ⁊ g̃tificans
fidens et sperans semper in eo cū sibi non sapit reus;
quia sine colore non viuitur in amore. Qui non est
paratus oīa pati et ad voluntatē stare dilecti. nō est
dignus amatoz appellari. Sed amantem oīa dura

et amara propter dilectum libenter amplecti nec ob contraria accidentia ab eo reflecti.

De mirabili effectu diuini amoris Cap. vii.

Illi non es adhuc fortis et prudens amator. Quare dñe q̃ ppter modicā s̃rietatē deficiis acceptis et nis auide solacōz q̃ris Fortis amator stat in temptacōibz nec callidis inimici credit persuasionibz. Sic in prospis ei placeo. ita si in aduersis displiceo. Prudēs amator nō tā bonū amātis p̃sidat q̃ dātis amorē. Affectū potius attēdit q̃ censū et infra bilēm oīa ponit. Mobilis amator nō q̃escit ī bono s̃ in me sup̃ oē bonū. Non ē ideo totū p̃ditū si q̃nq̃ min⁹ bene te me vel de sc̃tis meis sentis q̃ velles. Affectus iste bonus et dulcis quē interdū p̃cipis. Affectus est gratie p̃ntis et quidam p̃egustus p̃tie celestis. Sup̃ quo non nimium est inuitendū quia vadit et venit. Certare autem aduersus malos inuitentes motus animi suggestionesq̃ spernere diabolī insigne virtutis est et magni meriti. Non ergo te conturbent aliene fantasie de quacunq̃ materia ingesse. forte serua p̃positum et intentionez rectaz ad deum. Nec est illusio q̃ aliquāto in excessu subito raperis et statim ad insolentias ineptas cordis reuerteris. Illas enim inuite magis pateris q̃m agis et q̃m diu displicent et reniteris meritum est et non perditio. P̃cito q̃ inimicus omnino nititur impedire desiderium tuū in bono et ab oī bono exercitio euacuare a sanctorum sc̃z cultu. a pie passionis mee memoria. et peccatorum utili recordatione. a proprii cordis custodia. et a infirmo p̃posito. p̃ficiendi in virtute. Multas malas cogitationes ingerit vt tediū tibi faciat et horrorem vt te ab oratione reuocet et sacra lectione. Displicet tibi humilis confessio. et si posset a communione cessare faceret. Non credas ei neq̃ cures illum licet sepius tibi tetenderit laqueos sibi imputā cū mala

inferit et immunda. Dicit illi. Vade immunde spūs
crubescere miser. valde immundus es qui talia inferis
auribz meis. Discere a me seductor pessime nō habe-
bis ptem vllaz h̄ ihesus mecū est tanq̄ bellator fortis
et tu stabis confusus. Malo mori et omnem subire
penā q̄ tibi consentire. Tace et obmutescere non audia
te amplius licet plures mihi molliaris molestias.
Dñs illuatio mea et salus mea quem timebo Si con-
sistāt aduersū me castra nō timebit meū. Dñs adiutor
meus et redemptor meus. Certe tanq̄ miles bonus
Et si interdum ex fragilitate corruis. resume vires
fortiores prioribz confitens de ampliori gratia mea.
et multū p̄caue de vana op̄lacentia et supbia Propter
h̄ multi in errorem ducunt et in cecitatē pene incurabilē
qñq̄ labuntur Sit tibi in cautela et p̄petuā hūilitatē
ruina her superborz de se stulte p̄fumentū

De occultanda gr̄a siue hūilitatis custodia Cap. viij

Nili vtilius est tibi et securius deuotionis
gratiam abscondere. nec in altum te effere.
nec multum ponderare. sed magis teipsum
despicere et tanq̄ indigno datū timere Non est huic
affectioni tenacius inherendum qui citius potest
mutari in contrariū. Cogita in gr̄a q̄ miser et inops
esse soles sine gratia nec est in sp̄ualis vite profectus
cum consolationis habueris gr̄az. h̄ cum humiliter
et abnegate patienterq̄ tuleris eius subtractōez. Ita
q̄ tunc ab orationis studio non torpeas nec reliqua
opera tua ex vsu facienda omnino dilabi permittas.
h̄ sicut melius potueris et intellexeris libenter quod
in te est facias. nec propter auditatem seu anxietatez
mentis quam sentis te totaliter negligas Multi. n.
sunt quibus cū non bene successerit statim impatientes
fiunt aut desitēs. Non enī est in potestate hominis
via eius sed dei est dari et consolari qñ vult et q̄ntum
et cui vult sicut sibi placuerit et nō n̄m̄pius Quidāz

incauti seipſos ppter deuotionis gratiam destruxerunt
q̃ plus agere voluerunt q̃ potuerunt non penſantes
ſue paruitatis menſuram ſed magis cordis affectum
ſeq̃tes q̃m rationis iudicium Et q̃ maiora preſup-
ſerunt q̃m deo placitum fuerit Ad circo gratiam cito
perdiderunt facti ſunt inopes et viles relictī qui in
celum nidum poſuerunt ſibi vt humiliati et te pau-
perati diſcant non in aliis ſuis volare ſed ſub pennis
eius ſperare qui adhuc noui ſunt et imperiti in via
dñi niſi in conſilio diſcretorū ſe regant faciliter decipi
poſſunt et elidi Qui ſi ſuum ſentire magis ſequi q̃m
alijs exercitatis credere volunt erit eis piſcoſus exitus
ſi tñ retrahi a p̃prio conceptu nō valuerint Raro ſibi
ipſis ſapientes ab alijs regi huiliter paciunt̃ Melius
eſt modicum ſape cū humilitate ⁊ pua intelligencia
q̃m magni ſcienciarum theſauri cum vana compla-
cencia Melius eſt tibi minus habere q̃m multum
unde poſſes ſuperbire Non ſatis diſcrete age qui
totum leticie tradit obliuiſcens aperiſcine inopie ſue
et caſti timoris dñi qui timet gratiā oblatā amittere
nec etiam ſatis virtuoſe ſapit qui t̃p̃e aduerſitatis
et cuiuſcunq; grauitatis deſperate ſe gerit et minus
fixe tenet de me q̃ oportet recogitat ac ſentit Qui t̃p̃e
pacis nimis ſecure eſſe voluerit ſepe tempore belli
nimis relictus et formidoſus reperietur Si ſcires
ſemper humilis et modicus in te permanere nec non
ſpiritum tuum bene moderari et regere non incideres
tam cito in periculum et offenſum Conſiliū bonū eſt
vt feruoris ſpū conceptū mediteris qd̃ futurū ſit ab-
ſcedente lumine Qd̃ dum contigerit cogita ⁊ conuo-
lucem poſſe reuerti q̃m ad cautelam tibi mibi autē
ad gloriā ad tempus ſubtrahi Vtilior eſt ſepe talis
p̃bacio q̃m ſi ſemp haberes proſpera p tua volūtate
Nam merita non ſunt ex hoc exiſtimanda ſi quis
plures viſiones aut conſolationes habeat Vel ſi p̃tus

sit in scripturis aut in altiori ponatur gradu. Sed si
vera fuerit hūilitate fundat⁹ ⁊ diuina caritate replet⁹
si dei honorem pure ⁊ integre semp querat si seipsum
nihil reputet ⁊ in veritate despiciat atq; ab alijs etiā
despici et humiliari magis gaudeat q̃ honorari

De vili estimatione sui: p̃ius in oculis dei Cap. ix.

Liquar ad dñm meū cum sim puluis et cinis
Si amplius me reputauero ecce tu stas cont̃
me ⁊ dicunt testimonium verum iniquitates
mee nec possum contradicere Si autem me vilifica-
uero ⁊ ad nihilum redegero ab oī p̃pria reputatione
redero atq; sicut sum pulueris lauerō erit mihi p̃pria
gratia tua. et vicina cordi meo lux tua. et omnis
estimatio q̃ntumcūq; minima in valle nihilitatis
mee submergetur et peribit in eternum Ibi ostendis
me mihi. quid sum quid fui. ⁊ quo deueni. quia nihil
sum et nesciui Si mihi ipsi relinquoꝝ ecce nihil sum.
et tota infirmitas. si autem subito me respexeris statī
fortis efficior et nouo repleor gaudio. Et mix valde
q̃ sic repente subleuor et tam benigne a te complector
qui p̃prio pontere semp ad ima feroꝝ. facit hoc amor
tuus gratus p̃ueniens me et in tam multis sub-
ueniens necessitatib⁹. a grauib⁹ quoq; custodiens
periculis et ab innumeris vt vere dicam eripiens me
malis Me siquidem male viuendo pdidi. s̃ te solum
querento et pure amando me et te pariter inueni.
atq; ex amore profundius ad nihilum me redegi.
Quia tuo dulcissime facis mecum supra meritum oē
et sup̃ id quod audeo sperare vel rogare. benedictus
sis deus meus. quia licet ego sim indignus omnib⁹
bonis. tua tamen nobilitas ⁊ infinita bonitas nunq̃
cessat bene facere etiam ingratis et longe a te auersis
Conuerte nos ad te vt simus grati humiles ⁊ deuoti
q̃ salus nostra tu es virtus et fortitudo nostra.
Q̃ oīa ad deū sic ad finē vltimū s̃ referenda Cap. x.

Eili ego debeo ēē finis tuus sup̄mus ⁊ vltimat⁹
si v̄e desideras esse beatus **E**x hac intencōe pur-
gabitur affectus tuus sepius ad seipsum et ad
creaturas male curatus **N**ā si teipm̄ in aliquo q̄tis
statū in te deficiis et arescis. **O**īa ergo ad me principa-
liter referas q̄ ego sū qui oīa tedi **S**ic singula p̄sidera
sicut ex summo bono manantia. **N**am ad me tanq̄
ad suū originem cūcta s̄t reducenda. **E**x me pusillus
et magnus. paup̄ et diues tanq̄ ex fonte viuo aquā
hauriunt viuā **E**t qui mihi sponte et libere deserviūt.
gr̄am pro gr̄a accipient. **Q**ui aut̄ extra me volucrit
gl̄ari vel in aliq̄ priuato bono delectari nō stabilitur
impedietur et angustabitur **N**ihil ergo tibi de bono
ascribere debes nec alicui hom̄i virtutem attribuas. s̄
totū est a deo sine q̄ nihil habet homo **E**go totū tedi
ego totū rehabere volo. et cū magna districtōe gr̄arū
actōes req̄ro **H**ec est v̄itas q̄ fugatur gl̄ie vanitas.
Et si intrauerit celestis gl̄ia et vera caritas. non erit
aliqua inuidia. nec contractio cordis. neq̄ priuatus
amor occupabit **V**incit. n. omnia diuina caritas et
dilatat om̄es aīe vites **S**i recte sapis in me solo gau-
debis. in me solo sp̄abis. q̄ nemo bon⁹ nisi solus de⁹
qui est sup̄ oīa laudandus et benedicendus in om̄ib⁹

Quo sp̄eto mundo dulce est seruire deo **Cap. xi.**

Nunc itez loquor domine et non silebo. dica;
in aurib⁹ dei mei et regis mei q̄ est in excelsis
O q̄m magna m̄stituto dulcedinis tue quas
abscondisti timentib⁹ te **P**ro q̄d es amantib⁹. quid
toto corde tibi seruientibus **V**ere ineffabilis dulcedo
contemplacōis tue quam largiris amantib⁹ te **I**n hoc
maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tue. q̄
cum non essem fecisti me. et cum errarem longe a te
reduxisti me vt seruirem tibi. et precepisti michi vt
diligam te **O** fons amoris perpetui quid dicam de te
quomodo potero tui obliuisci. qui me dignatus es

recordari **E**tia post q̄ stabui et perh fecisti vl̄ om̄em
spem misericordiaz cū seruo tuo et vl̄ om̄e meritum
gratiaz et amicitiam exhibuisti **Q**uid retribuam tibi
pro gr̄a ista. nō enī om̄ibz datū est ut oibz abdicatis
seculo renuncient et monasticam vitam assumant.
Nunq̄d magnū est ut tibi seruiam cui oīs creatura
seruire tenetur **N**on mihi magnū videri debet seruire
tibi sed potius hoc magnū mihi et mirandū apparet
q̄ tam pauperem et indignum dignaris in huū tuū
recipere et dilectis seruis tuis adunare **E**cce om̄ia tua
sūt que habeo ⁊ vn̄ce tibi seruido **V**er̄ tamen tu magis
mihi seruis q̄ ego tibi. **E**cce celum et terra q̄ in mini-
steriū hoīs creasti presto sūt et faciunt cotidie q̄cūq̄
mandasti. **E**t hoc est parum quin etiam angelos in
ministeriū hoīs ordinasti. **T**ranscendunt autem hec
oīa q̄ tu ip̄e homini seruire dignatus es et teipsum
datum ei promisisti. **Q**uid dabo tibi pro om̄ibz istis
milibz bonis. **V**tināz possem tibi seruire cūctis diebz
vite mee. **V**tinam vel vno die dignū tibi seruiciū
exhibere sufficerem **V**ere tu es dignus omni seruicio
omni honore et laude eterna **V**ere dominus meus es
et pauper ego seruus tuus qui totis viribz teneor tibi
seruire nec v̄m̄q̄ in laudibus tuis deo fastidire.
Sic volo. sic desidero. vt quicquid mihi deest. tu
digneris supplere. **M**agnus honor. magna gloria
tibi seruire **E**t om̄ia propter te stemnere habebunt
enim bonam gratiam qui sponte se subiecerunt tue
sanctissime hūituti **I**nuenient suauissimā sp̄s sancti
solationē q̄ pro amore tuo carnalem abiecerūt delec-
tationem. ⁊ seq̄nter magnā m̄tis libertatem qui artā
pro noīe tuo ingrediuntur viā et oēs m̄danāz neglex-
erunt curā. **O** grata et iocunda dei hūitus qua homo
veraciter efficitur liber ⁊ sanctus **O** sacer status religiosi
famulatus q̄ hoīem angelis reddit equalem deo pla-
cibilē demonibz terribilem et cunctis fidelibz am̄abilem

O amplectandū et sp̄ optandū seruiciū quo summū
p̄meretur bonū et gaudiū acq̄ritur sine fine mansurū
De desideria cordis examinanda s̄ et modanda ca. xij.

Hic oportet te aduc multa addiscere q̄ nec dū
bene didicisti. que sūt hec dñe: **V**t desideriu tuū
ponas tōliter scōm beneplacitū meū et tuip̄is
amator non sis s̄ mee voluntatis cupidus emulator
Desideria te sepe accendūt ⁊ vehementer impellūt. s̄ p̄sida
an p̄pter tuū omodū magis mouearis an p̄pter amorē
meū. Si ego sū in cā bene otentus eris quomodoconq;
ordīauero Si autē de p̄po quesito aliq̄d latet ecce h̄ est
q̄d te īpedit et grauat **C**auē ergo ne nimīū innitaris
sup desiderio p̄cepto me nō p̄sulto ne forte peniteat
postea ā displiceat q̄d primo placuit ⁊ q̄i pro meliori
zelasti. **N**on. n. oīs affectio que videtur bō statī est se-
q̄nda. s̄ negō ōria affectio ad primū fugienda **E**xped⁹/
interdū refrenatione vti etiā in bonis studiis et de-
siderijs ne per inoportunitatem m̄tis destructō; inc̄as.
ne alijs per indisciplinationem scandalū generes **V**t
etiā per resistenciam aliorū subito turberis et corruas
Interdū vero oportet violentia vti ⁊ viriliter appeti-
tui sensitiuo contraire et nec aduertere q̄d velit caro.
et quid non velit. s̄ hoc magis satagare vt subiecta
sit etiā nolens spiritui. **E**t tam diu castigari debet et
cogi seruituti subesse donec parata sit ad oīa. paucisq;
contentari discat et simplicibus relectari. nec contra
aliquid inconueniens inultare.

De informatione patientie et luctamine adūsus
concupiscencias Cap. xij.

Omine vt video. patientia est michi valde
necessaria **M**ulta. n. in hac vita accidūt ōria
Nāq; qualitercunq; ordinauero de pace mea
non p̄t esse sine bello et dolore vita mea. Ita est fili
s̄ volo te non talem querere pacem que temptacōib;
careat aut contraria non sentiat **S**ed tunc etiam te

pacem efficiare inuenisse cū fueris temptacōibꝫ exerci-
tatus et in multis ōrietatibꝫ probatus. **S**i dixeris te
nō multa posse pati. quomō tūc sustinebis p̄gatoꝝqꝫ
penas **D**e duobꝫ malis sp̄ minus ē eligendū. vt ergo
etna fūta supplitia possis euadere mala p̄ntia studeas
pro deo equanimiter tollerare **A**n putas qꝫ homīes
huius seculi nihil vel paz paciantur nec h̄ inuenies.
Etiam si delicatissimos quesieris Sed habent inquit
multas delectaciones et p̄prias secuntur voluntates.
Adeoqꝫ paz suas ponderant tribulacōes estima **I**ta
sit vt habeant quicquid voluerint sed q̄ diu putas
durabit **E**cce q̄ ad modū fumꝫ deficient habūdantes
in h̄ seculo et nulla erit recordatio p̄teritoꝝ gaudioꝝ
Sed et cū adhuc viuunt non sine amaritudine et
tedio ac timore in eis quiescunt. **E**x eadem namqꝫ re
Vnde sicut delectacionem ōcipiunt. inde doloris pena
frequenter iuste illis fit. vt qꝫ inordinate delectacōes
q̄runt et secuntur non sine ōfusione et amaritudine
eas expellant. **O** q̄ breues. q̄ false. q̄ inordinate et/
turpes om̄es sūt **V**erumtamen p̄re ebrietate ⁊ cecitate
non intelliguntur h̄ velut muta aīalia p̄pter modicū
corruptibilis vite delectam̄tū mortem aīe incurrunt/
Tu ergo post concupiscencias tuas non eas et a vo-
luntate tua auertere. **D**electare in dñō et dabit tibi
p̄ticiones cordis tui. **E**t enī si veraciter vis delectari
⁊ habundantius a me ōsolari **E**cce in ōtemptu om̄i
m̄danoy et in abscisione om̄i infimay delectacionū
erit benedictio tua et copiosa reddetur tibi ōsolatio.
Et q̄nto plus te ab om̄iū creaturay consolatione
subtraxeris. tanto in me suauiores et potenciores
ōsolationes inuenies **S**z primo non sine q̄dā tristitia
et labore certaminis ad has perungere obsistet/
incolita consuetudo. **S**ed meliori consuetudine de-
uincuntur **R**emurmurabit caro sed feruores spiritus.
frenabit **I**nstigabit et exacerbat te h̄pens ātiquus/

sed oratione fugabitur. Insuper labore utili aditus ei magnus obstruetur.

De obedientia humilis subditi ad exemplū xpī ihesu. **Ca. xiiij.**

Illi qui se subtrahere nititur ab obedientia ipse se subtrahitur a grā. Et qui querit hūc pūata amittit omnia. Qui non libent et sponte suo superiori se subdit signū ē qd caro sua nō dū pfecte sibi obedit s; sepe recalcitrat et mīmurat. Disce ergo celerit tuo superiori te submittere. Si carnem tuā optas subiugare. cō nāq; exterior vincitur inimicus si interior homo non fuerit deuastatus. Non est molestior et peior hostis aīe qm̄ tuīpē tibi et caro non bñ scordās spiritui. Oportet omnino vix te assumere tuīpūs otemptum si vis preualere aduersus carnem et sanguinem qd adhuc nimis inordinate te diligis. Ideo plenē te resignare alioz voluntati trepidans. S; qd magnū si tu qui puluis es et nihil propter deum te homī subdis qnto ego om̄ipotens et altissimus qui cūcta creauī ex nihilo me homī ppter te humiliter subiecti. factus sum omnium humilimus et infimus. vt tuā superbiā mea hūilitate vīceres. Disce obtpare puluis. Disce te hūiliare terra et limus et sub om̄ pedib; incuruare. Disce voluntates frangē et ad om̄ subiectionem te dare. Exardesce contra te ne paciāris tu tumorem in te viuere sed subiectum et paruulum te exhibe vt om̄es hom̄es sup te ambulare possunt et sicut lutum plateaz concalcare. Quid habes homo inanis conquēti. quid sordide pccatoz habes cōdicere exprobrantibus tibi qui tociens deum offendisti et infernum meruisti. Sed pepercit tibi oculus meus qd preciosa fuit anima tua in cōspectu meo vt agnosceres dilectionem meam et gratus semper beneficijs meis existeres. et vt ad veram subiectionem et hūilitatem te iugiter dāres. patienterq; ppiū otemptum ferres.

T De occultis dei iudicijs solidandis ne extollar in bonis
Ntonas sup me iudicia tua dñe et timore ac / ca. xv.
tremore concutis oia ossa mea et expauescit aia mea
valde. Sto attonitus et solitudo qz celi non st mdi in
spectu tuo. Si in angelis repisti puritatē si tñ pepisti
quid fiet de me. Ceciderunt stelle de celo et ego pulvis
qd presumo qz opa videbantur laudabilia ceciderūt
ad infima. Et qz omedebāt panē angeloz vidi filijs
delectari porcor. Nulla ergo scitās si manū tuam dñe
subtrahis Nulla iuuat fortitudo si conhuare desinas
Nulla secura calitas si eā nō ptegas Nulla ppa pdest
custodia si nō assit tua sacra vigilantia Nulla pdest
sapia si gubernare desistas. nā relicti mergimur et pimur
visitati vō erigimur et viuimur. Instabiles quippe sumus
h p te ofirmamur tepestimus. h p te accendimur. Qm
hūilit et qz abiecte mihi de me ipo sciendū est qz nihil
ppentendū Si quid boni videri habere. Qz p funde
submittere me deo sub abissalibus iudicijs. Oportet
dñe vt nihil aliud me esse inuenio qm nihil et nihil.
O pondus immensum O pelagus inēnsnabile vbi
nihil de me repio qz in toto nihil Vbi ē ergo latebra
glorie vbi confidentia de virtute concepta Absorpta
est omnis gloria vana in profunditate oim iudicioz
tuoz sup me. Quid est omnis caro in conspectu tuo.
Nunqd gliabitur lutū contra formantē se. Quomō
potest erigi vaniloquio cuius cor in veritate subiectū
est deo Non cum totus mundus eriget quem vītas
sibi subiecit nec oim landantium ore mouebitur qui
totā spem suā in deo firmavit Nam et ipsi qz loquuntur
ecce omnes nihil Deficient. n. cū sonitu verboz. veritas
autem dñi manet in eternū

Qualiter standum sit et dicendum in omni re
desiderabili.

Ca. xvi.

P Illi sic dicas in oī re. Dñe si tibi placitū fuerit
fiat hoc ita Domine si fuerit honor tuus fiat

hoc in noīe tuo. dñe si mihi videris expedire & vtile ēē
p̄baueris tunc tona michi hoc vti ad honorem tuū
S; si mihi nociuū fore agnoueris. Nec aīe mee saluti
prodesse. auferet a me tale desiderū a spū sancto. etiā si
viteatur hoī rectū et bonū. Difficile est p̄ vō iudicare
vtrū sp̄s bonus vel alienus te impellat ad desidandū
hoc vel illud. an etiā ex p̄pō mouearis spū. Multi in
fine sūt recepti qui primo bono spū videbātur inducti
Igitur semp cū timore tēi et cordis hūilitate ad desi-
derandū est quicquid desiderabile m̄ti occurrat. maxie
cū p̄pria resignatione michi totū omittendū est atq;
dicendū. Dñe tu scis qualiter melius est. fiat hoc vel
illud qualiter volueris. Da quod vis et quantū vis
et quanto vis. Fac meū sicut vis & sicut magis tibi
placuerit et maior honor tuus fuerit. Done me vbi
vis et libere age mecum in om̄ib; In manu tua sum
Gira et reuersa me per circuitum En ego secus tuus
paratus sum ad oīa. quōz non desidero mihi viuere s;
tibi vtinam digne et perfecte.

Oratio pro beneplacito dei perficiendo ca. xvij.

Quoniam mihi benignissime ihu gratiam tuam.
ut meū sit et meū laboret mecumq; vsq; in
finem perscueret. Da michi hoc sp̄ desiderare
et velle. qđ tibi magis acceptū fuerit et carius placet
Tu voluntas mea sis & mea voluntas tuam semper
sequatur. et optime ei cōcordet. Sit mihi vnū velle et
nolle tecum. nec aliud posse velle aut nolle. nisi qđ tu
velis et nolis. Da mihi om̄ib; mori qui in mōdo sunt
et p̄pter te amare cōtemni et nesciri in hoc seculo. Da
mihi super oīa desiderata in te requiescere et cor meū
in te pacificare. Tu vera pax cordis. Tu sola requies.
Extra te dura sunt om̄ia et inquieta. In hac pace in
idip̄m. hoc est in te vno summo eterno bono tormiā
et requiescam Amen.

De vix solaciū in deo est q̄rendum

Ca. xviii.

Quid desiderare possum aut cogitare ad solaciū meū. non hic expecto sed in posterū. **Q**uod si omnia solatia mundi solus habeam. et oībo delicijs frui possem. certū est q̄ diu durare nō possem. **V**ix non poteris aīa mea plene solari. nec perfecte recreari. nisi in deo solatore pauperum ac susceptore humilium. **E**xpecta modicū aīa mea. expecta diuinū promissum et habebis habundantiā oīm bonorū in celo. **S**i nimis inordinate appetis illa presentia. perdes eterna et celestia. **S**int t̄palia in vsu. eterna in desiderio. **N**on potes aliquo bono temporali satiari. q̄ ad hoc fruenda non es creatus. **E**tiam si omnia creata bona haberes non posses esse felix et beatus. **S**ed in deo qui cuncta creauit tota beatitudo et felicitas consistit. nō qualis videtur et laudatur a stultis mōi amatoribus. **S**ed qualem expectant boni xp̄i fideles et pregustant interdū sp̄uales ac misericordes quorū succursio est ī celis. **V**anū ē et breue oē hūanū solatiū. **H**ic et vix solatiū quod intus a veritate percipitur. **D**euotus hō ubiq̄ fert secum solatorem suū ihesū et dicit ad eum. **A**desto mihi domine ihesu in oīni loco et tempe. **N**ec mihi sit consolatio libenter velle carere oīni humano solatio. **E**t si tua refuerit consolatio. sit mihi tua voluntas et iusta probatio pro sūmo solatio. **N**on enī impetū irascaris. neq̄ in eternum conminaberis.

De oīs sollicitudo in deo statuenda sit

Ca. xix.

Hic sine me tecū agē q̄ volo. ego scio q̄ expediat tibi. tu cogitas sic hō. sentis in multis sicut suadet hūanus effectus. **D**ñe vix est q̄ dicis. **M**aior est sollicitudo tua pro me q̄m omnis cura quā ego gerere possum pro me. **N**imis. n. casualiter stat qui non proijcit oīem sollicitudinem suam in te. **D**ominie dummodo voluntas mea recta est firma ad te permaneat. **F**ac te me quicquid tibi placuerit.

Non enī potest esse nisi bonū quicquid de me feceris
Si vis me esse in tenebris sis benedictus. Et si me
vis esse in luce sis iterū benedictus. Si me dignaris
solari sis benedictus. Et si me vis tribulari sis equē
semp benedictus. Sili sic oportet te stare si merū desi-
teras ambulare. Ita prōptē esse debes ad paciendū.
sicut ad gaudendū. Ita libentē debes ēē inops ⁊ paup
sicut plenus et diues. Dñe libentē paciaꝝ p te q̄cquid
volueris venite super me. Indifferentē volo bonū et
malū de manu tua. dulce ⁊ amarū. lete ⁊ triste susci-
pere. ac p oībus mihi cōtingentibus gratias agere.
Custodi me ab oīni peccato ⁊ nō timebo mortē neq;
infernū. dūmō in eternū me non picias. nec deleas de
libro vite. non mihi nocebit. q̄cquid tribulationis
venerit super me.

*Quod temporales miserie
exemplo xp̄i equanimiter sunt ferende.* xx.

Hilli ego descendi de celo pro tua salute. Su-
scepi tuas misérias non necessitate s; caritate
trahente. vt paciētiā disceres. et temporales
misérias non indignanter feres. Nam ab hora ortus
mei vsq; ad exitum in cruce non defuit michi tolle-
rantia dolorum. Defectū rerum temporalium mag-
num habui. Multas querimōnias de me frequenter
audiui. Confusiones et obprobria benigne susti-
nui. Pro beneficijs ingratitudinem recepi. Pro mi-
raculis blasphemias. Pro doctrina reprehensiones.
Domine quia tu paciens fuisti in vita tua. in hoc
maxīe implendo preceptū patris tui. Dignum est vt
ego miserrimus peccator secundū voluntatem tuam
patienter me sustineā. ⁊ donec volueris onus corrup-
tibilis vite pro salute mea portem. Nam et si onerosa
sentitur presens vita. tamen facta est per graciā tuā
valde meritoria. atq; exemplo tuo et sanctorū tuorū
vestigijs infirmis tollerabilior et clarior. sed et mul-
to magis consolatoria qm̄ olim in veteri lege fuit

cum porta celi clausa p̄sisteret. et obscurior etiam via
ad celum vixebatur. q̄n̄ tam pauci regnū celoz q̄rere
curabant. Sed neq; qui tunc iusti erant et saluandi.
añ passionem tuā et sacre mortis debitū celeste regnū
poterant introire. **Q**ūtas tibi gratias teneor referre
p̄ viam rectā et bonam dignatus es mihi ⁊ cunctis
fidelib; ad eternū regnum tuum ostendere. Nam vita
tua via n̄ra. et per sanctā patientiā ambulamus ad
te qui es corona n̄ra. Nisi tu nos p̄cessisses ⁊ docuisses.
quis sequi curaret. Deu quanti longe retro manerēt.
nisi tua preclara exempla inspicerent. Ecce adhuc te
pestimus. auditis tot signis tuis et doctrinis. Quid
fuerit si tm̄ lumen ad seq̄ndū te non habemus.

De tollerantia iniuriar; ⁊ q̄s verē paciēs op̄be. ca. xxi.

Quid est quod loqueris fili. Cessa conqueri
sollicitata mea et alior; sanctor; passione. Nō
dū vsq; ad sanguinem restitisti. Parū est qđ
tu pateris in op̄ratione eoz. qui tam multa passi sūt.
tam fortiter temptati. tam grauiter tribulati. tam
multipliciter probati et exercitati. Oportet ergo te
alior; grauiora ad mentem reducere. vt leuius feras
tua minima. Et si tibi minima non videntur. vix ne
tibi hoc faciat tua impatientia. Siue tamen parua
siue magna sint. stude cūcta patienter sufferre. Quāto
melius ad paciendum te disponis. tanto sapientius
agis et amplius promereris. feres q̄ leuius animo ⁊
vsu. ad hoc non segniter preparatis. Nec dicas non
valeo hec ab homine tali pati. nec huiusmodi mihi
pacienda sunt. Graue. n. intulit damnum mihi que
nunq̄m cogitaueram. sed ab alio libenter patiar et
sicut pacienda video. Insipiens est talis cogitatio. q̄
virtute; paciencie nō osidat. si a quo coronanda erit.
si magnas personas et offensas sibi illatas perpendit.
Non est verus paciens qui pati non vult nisi q̄ntum
sibi visum fuerit. et a quo sibi placuerit. Verus

autem paciens nō attendit a quo homine. vtrum a prelato suo an ab alio equali aut inferiori. Vtrum a bono ⁊ sancto viro vel a pueris ⁊ indigno exerceat sed indifferens ab omni creatura quantumcūq; ⁊ quācūq; ei aliqd aduersi acciderit hoc totū de manu dei gratant accipit et ingens lucrū reputat qā nil apud deū quantūlibet parū pro deo tñ passū poterit sine merito transire. Esto itaq; expedit⁹ ad pugnā si vis habere victoriā sine certamine non potest venire ad patientie coronā. Si pati non vis recusas coronari. Si autem coronari desideras certa viriliter sustine patienter. Sine labore non tenditur ad requiem nec sine pugna peruenitur ad victoriā. Fac michi dñe possibile per gratiam qđ michi impossibile videtur per naturā. Tu scis qđ pati non possū ⁊ qđ cito deicioz leui exurgente aduersitate. Efficiatur mihi quelibet exercitationis tribulatio amabilis pro nomine tuo et optabilis. Nam pati et vexari pro te valde salubre est anie mee.

De confessione pprie infirmitatis et huius vite miseris

Cap. xxij.

Confitebor aduersū me ī iusticiā meā. Confitebor tibi dñe infirmitatem meā. Sepe parua res est que me deiecit et contristat. Propono me fortiter acturum. sed cū modica temptatio aduenerit. magna mihi angustia fit. Valde vilis quātoq; res est. vnde grauis temptatio puenit. Et dū puto me aliqñtulū tutū. cū nō sentio inuenio in me nō nunq; pene reuictū ex leui flatu. Vide ergo dñe humilitatē meā ⁊ fragilitatē tibi vndiq; notā. miserere et eripe me de luto vt non infigar ne permaneam deiect⁹ vsq; quāq; hoc est qđ me frequenter reuerberat. ⁊ coram te confundit qđ tā labilis sū ⁊ infirmus ad resistendū passionibus. Et si non omnino ad consentionem. tñ mihi etiā molesta ⁊ grauis est eaz insectatio. ⁊ tedet me valde sic cottidie viuere in lite. ex hinc nota fit

in michi infirmitas mea quia multo facilius irruunt
ab hominande semp fantasie quā discedant. **V**tinā
fortissime deus israel zelator aīaz fideiū. respicias
serui tui laborem et dolorem. assistasq; illi in om̃ibus
ad querunq; perierint. **R**obora me celesti fortitudine.
ne vetus homo misera caro spiritui. nō dū. plene sub
iecta valeat dñari. adūsus q̃ certari oportebit q̃ diu
spiratur in hac vita miserrima. **H**ec qualis est hec
vita. vbi non desunt tribulationes et miserie. vbi
plena laqueis et hostibus sunt oīa. **M**ag vna tribu-
latione seu temptatione recedente alia accedit. **S**ed
et priore adhuc durante afflictu. alij plures. super me
veniūt et insperate. **E**t quomodo potest amari vita
tantas habens amaritudines. tot subiecta calamita-
tibus et miserijs. **Q**uomodo etiam dicitur vita tot
generans mortes et pestes. **E**t tñ amatur. et delectari
in ea a multis querit. **R**eprehendit̃ frequē m̃dus
q̃ fallax sit et vanus. tñ facile relinq̃tur q̃ occupiscētie
carnis nimis dñant. **S**ed alia trahūt ad amandū
alia ad cōtemnendū. **T**rahunt ad amorem mundi
desideriū carnis. desideriū oculorū et superbia vite. sed
pene et miserie sequentes ea. odiū mundi patiunt et
tediū. **S**ed vincit peccator delectatio praua men-
tem mūdo deditā. et esse sub sensibz delicias reputat
quia dei suauitatem et internā virtutis amenitatem.
nec vidit nec gustauit. **Q**ui autem mundū perfecte
contempnunt. et deo viuere sub sancta disciplina stu-
dent. isti diuinā dulcedinem veris ab renūciatoribus
promissā non ignorant. **E**t q̃ grauit̃ mundus errat
et varie fallit. clarius vident.

Qz in deo sup oīa. et tona req̃escendū est. Ca. xxiij.

Sper oīa et in oībus requiesces aīa mea in
dño semp q̃ ipse ē sanctorū eterna req̃es. **P**a
mibi dulcissime et amantissime ihu in te sup
omnem creaturā requiescere super om̃em salutem et

pulcritudinē sup oēs gloriā et honorē et sup oēs potētiā
et dignitatē sup oēs scientiā et subtilitatem sup oēs
diuitias et artes sup oēs leticiā et exultationēs sup
omnem famā et laudem sup oēs suauitatē et solaciōē
sup omnem spem et promissionem sup omne meritum
et desiderium sup oia dona et munera que potes dare
et infundere sup omne gaudiū et iubilationem quam
pōt mens capere et sentire Deniq; super angelos et arch-
angelos et sup omnem exercitum celi sup oia visibilia
et sup omne qd tu deus meus non es q tu deus meus
sup omnia optimus es. Tu solus altissimus tu solus
potentissimus tu solus sufficientissim⁹ et plenissim⁹
tu solus suauissimus et solatiofissimus tu solus pul-
cerrimus et amantissimus tu solus nobilissimus et
gloriosissimus sup oia in quo cuncta bō sūt et pfecte
sunt et semp fuerunt et erunt Atq; ideo minus est et
insufficiens quicquid mihi preter teipm donas aut
de teipso reuelas vel permittis te non viso nec plene
accepto. Quom̃ quidem non potest cor meū veraciter
requiescere nec totaliter contentari nisi in te requi-
escat et omnia dona omnemq; creaturam transcendat
Qui dilectissime sponse ihesu xp̃e amator purissime
dominator vniuerse creature quis mihi dat pennas
vere libertatis ad volandum et pausandum in te.
Quanto ad plenum dabitur mihi vacare et videre
qm̃ suavis es domine deus meus. **Q**uā ad plenum
me recolligam in te ut pre amore tuo non sentiam
me sed te solum super omnem sensum et modum in
moto non omnibus noto Nunc aut̃ frequēter gemo
et infelicitatem meā cū dolore porto q multa mala
in hac valle lacrimarū et miseriarū occurrunt mihi
que me sepius conturbant et obnubilant sepius
impediunt et distrahunt alliciunt et implicant ne
liberum habeam accessum ad te et ne iocundis fruatur
amplexibus presto semper beatis spiritibus **M**oueatur

te suspitium meum et desolatio multiplex in terra.
O ihesu splendor eterne glorie solamen pegrinantis
aie apud te est os meum sine voce et silentium loquitur tibi
Vsq; quo tardat venire dominus meus. Veniat ad me
pauperculum suum et letum faciat. Mittat manum suam et
miserum eripiat te omni angustia. Veni veni quia sine te
non erit leta dies aut hora quia tu leticia mea et sine
te vacua est mensa mea. Miser sum quod amoto incar-
ceratus et opedibus grauatius donec luce presentie tue
me reficias ac libertati tones vultumque amabilem tamen
stres. Querat aliquid pro te aliud quodcumque libuerit mihi
aliud interea nil placet nec placebit nisi tu deus meus
spes mea salus eterna. Non reticebo nec deprecari
cessabo donec gratia tua reuertatur mihi; tu intus
loquaris. Ecce assum. Ecce ego ad te venio quia in-
uocasti me lacrimis tue et desiderium anime tue humiliatio
et contritio cordis tui inclinauerunt me et adduxerunt
ad te. Et dixi. Domine inuocaui te et desideravi frui te.
paratus sum omnia respicere propter te. Tu enim prior
excitasti me ut quererem te. Sis ergo benedictus domine.
qui fecisti hanc bonitatem cum seruo tuo secundum mul-
titudinem misericordie tue. Quid habet ultra dicere
seruus tuus coram te nisi ut humiliet se valde ante te meo
semper proprie iniquitatis et vilitatis. Non enim est filius
tui in cunctis mirabilibus celi et terre. Sunt opera tua
bona valde iudicia vera et prudentia tua regunt vni-
uersa laus ergo tibi et gloria o patris sapientia te laudet et
benedicat os meum anima mea et cuncta creata simul.

De recordatione multiplicium beneficiorum tui. Ca. xliii.

Haec domine cor meum in lege tua et in pre-
ceptis tuis doce me ambulare. Da michi in-
telligere voluntatem tuam et cum magna reue-
rentia ac diligenti consideratione beneficia tua tam
in generali quam in speciali memorati ut digne ubi ex
hinc gratias valeam referre. Verum scio et confiteor nec

pro minimo puncto me posse debitas grāz laudes
psolvere **M**inor ego sū omībus bonis mihi prestitis
et cū tuaz voluntatem attento deficiat p̄ magnitudine
illius spiritus meus **O**īa q̄ in aīa habemus et in corpe
et q̄cūq; exterius vel interius nāliter vel sup nāliter
possidemus tua sunt beneficia. et te beneficū pium ac
bonum oīdant. a quo cūcta bona accepimus **E**t si
alius plura alius pauciora accepit. oīa tñ tua sūt. et
sine te. nec minimū potest haberi **I**lle qui maiora ac-
cepit non p̄t merito suo gloriari. nec sup alios extolli
nec minori insultare q̄ iste maior est et melior qui
sibi minus ascribit et in re gratiano humilior est
atq; deuotior. **E**t qui omībz viliorem se existimat et
indigniorē se iudicat. aptior ē ad p̄cipienda maiora
Qui autem pauciora accepit contristari non debet.
neq; indignanter ferre nec ditiori inuidere s; te potius
attendere. et tuam bonitatem maxime laudare. q̄
tam affluenter. tam gratis et libenter sine personaz
acceptioe tua munera largiris. **O**īa ex te. et ideo in
omībz es laudandus. **T**u scis qd̄ vniciq; conari ex-
pediat. et cur iste minus iste amplius habeat. nō nīm
sed tuū est hoc discernere. apud quem singulorum
diffinita sunt merita. **V**nde dñe deus pro magno
etiā reputo beneficia non multa habere **V**n et exteri⁹
scōm homines laus ⁊ gloria apparet **I**ta ut q̄s con-
siderata paupertate et vilitate persone sue. non inde
grauitatem et tristitiam vel trietionem concipiat.
sed potius consolationem et hīlaritatem magnam.
quia tu deus pauperes et humiles atq; huic mūdo
despectos tibi elegisti. et infamiliares et domesticos
Testes sunt ipsi apostoli. quos p̄ncipes sup omēm
terram constituisti. fuerunt tamen sine querela con-
uersati in mūdo. tam humiles et simplices sine omī
malitia et dolo. vt etiam pati otumelias gauderent
p̄ noīe tuo. ⁊ que mōdus abhōeret ipsi amplecterentur

affectu magno Nihil ergo amatorem tuum et cognitorem
boni factorum tuorum ita letificare debet sicut voluntas tua
in eo et beneplacitum eterne dispositionis tue te qua-
tum contentari et consolari debet. ut ita libenter velit esse
minimus ut aliquis optaret esse maximus. Et ita
pacificus et contentus in nouissimo sicut in loco primo
atque ita libenter despectabilis et abiectus. nullius quam
nomine et fame sicut ceteris honorabilior et maior in
mundo Nam voluntas et amor honoris tui omnia excedere
debet et plus eum consolari. magis quam placere quam omnia
beneficia sibi data vel danda

De quatuor magnam importantibus pacem ca. xxv.

Fili nunc docebo te viam pacis et vite libertatis, fac
domine quod dicis quod gratum est mihi sed audire, scire fili
alterius potius facere voluntatem quam tuam Elige spiritum minus
quam plus habere Quere spiritum inferiorem locum et omnibus subesse
Opta spiritum et ora ut voluntas integre fiat: Ecce talis
homo ingreditur fines pacis et quietis, Domine sermo
tuus iste brevis multum in se continet perfectionis. paruum
est dictum sed plenus sensu et vber in fructu Nam si posset
a me fideliter custodiiri. non deberet tam facile in me
turbatio oriri Nam quociens me in peccato sentio et
grauatum ab hac doctrina me recepisse inuenio Sed
tu qui omnia potes et anime profectum semper diligis.
adauge maiorem gratiam ut possim tuum complere
sermonem et meam perficere salutem

Oratio contra malas cogitationes

Domine deus meus ne elongeris a me deus
meus in auxilium meum respice quoniam insurrexerunt
in me varie cogitationes et timores magni af-
fligentes animam meam. Quomodo insito illesus quomodo
ostingam eas. Ego inquit ante te ibo et gloriosus
in te humiliabo. Aperiam ianuam carceris et archa-
na secretorum revelabo tibi Fac domine ut loquaris.
fugiant a facie tua omnes inique cogitationes.

hec spes et vnica solatio mea ad te in oī tribulacōe
confugere et cōfidere te ex intimo inuocare et pacien-
ter solationē tuā expectare **O**ro p illūiacōe mētis

Clarifica me bone iesu claritate eterni luminis et
educ te habitaclo cordis mei tenebras vniūsas
Cohibe euagationes malas ⁊ vim facientes vniūsas
tēptacōes Pugna p me fortit ⁊ expuḡ malas bestias
cupiscencias dico illecebrosas vt fiat pax in virtute
tua et habundantia laudis tue resonāt ī aula sc̃ta. h̃
ē in cōscientia pura Impa ventis ⁊ tempestatib⁹ Dic
mari q̃desce ⁊ aq̃lōni ne tardaui⁹ ⁊ erit t̃q̃llitas mag̃
Emitte lucē tuā et veritatē tuā vt luceāt sup terrā q̃
terra sum inanis et vacua donec illūies me. Effunde
gr̃as resup. pfūde cor meū roze celesti. mīstia deuocōis
aqua ad irrigidaꝝ faciem terre ad pducendū fructū
bonū ⁊ optimū Eleua mentem pressā mole peccatoꝝ
et ad celestia totū desiderīū meū suspende. vt gustata
suauitate supne felicitatis pigeat de t̃renis cogitare.
Rape me ⁊ eripe me ab oī creaturaz indurabili con-
solacōe q̃ nlla res creata valet meū appetitū plenarie
quietare et consolari Iunge me tibi inseparabili dilec-
tionis vinculo. quōz tu solus sufficis amanti ⁊ absq̃
te friuola sunt vniuersa

De euitacione
curiose inquisitionis super alterius vita ca. xxi.

Noli esse curiosus. nec vacuas gerere solli-
tudines. Quid hoc vel illud ad te tu me
sequere. Quid enī ad te utrū ille sit talis vel
talis. aut iste sic agit vel sic loquitur Tu nō indiges
respondere pro alijs. s̃ pro teip̃o redde rationē Quid
ergo te implicas. Ecce ego vēs cognosco et cuncta q̃
sub sole fiūt vīdē. et scio qualiter cum vnoquoq̃ sit.
quid cogitet qd̃ velit et ad q̃ fines tendat eū intencō
Mibi igit̃ omittenda s̃t oīa Tu vero setus te in bona
pare et dimitte agitantem agitare. quid voluerit.
veniet sup eum qd̃ fecerit vel dixerit quia me fallere

non p̄t Non sit tibi cura de magni nominis umbra. non
de multorum familiaritate si de puata hominum dilectione
Ista. n. generant destructiones et magnas in corde ob-
scuritates. libenter loquerer tibi verbum meum et abscondita
revelarem tibi. si aduentum meum diligenter observares
et ostium cordis mihi apires Esto prouidus et vigila in
orationibus et humilia te in omnibus.

In quibus pax cordis et profectus verus consistit ca. xxvij.
Hili ego locutus sum. pacem relinquo vobis. pacem meam
do vobis. non quomodo mundus dat ego do vobis. sed quia ad
viam pacem pertinent. non omnes curant Pax mea cum humilibus et
mansuetis corde Pax tua erit in multa patientia. si me
audieris. vocem meam secutus fueris potes multa pacem frui
Quid et faciam. in omni re. attende tibi quod facias et quod dicas.
et omnem intentionem tuam ad hoc dirige. ut mihi soli
placeas. et extra me nichil cupias vel queras. Sed et
te aliorum dictis vel factis nichil temere iudices. nec
rebus tibi non commissis te implices. et poterit fieri
ut pax vel ratio turbetur. Nunc autem sentire aliquam
turbationem nec aliquam pati corporis molestiam. non est
presentis temporis sed scatus eterne quietis Non ergo
estimes te veram pacem inuenisse. si nullam senseris
grauitatem. nec tunc totum esse bonum. si neminem
pateris aduersarium. nec esse perfectum si cuncta fiunt
secundum tuum affectum. neque tunc aliquid magni te reputes.
aut specialiter dilectum estimes. si in magna fueris deuotione
atque dulcedineque in istis non agnoscitur verus
amator virtutis. nec in istis consistit profectus et perfectio
hominis In quo ergo domine in offerendo te ex toto corde
tuo diuine voluntati. non querendo que tua sunt. nec in
paruo nec in magno. nec in tempe nec in eternitate
ita. ut vna equali facie in gratiarum actione permanear.
inter prospera et contraria omnia equale late pensando.
Si fueris tam fortis et longanis in spe ut subtracta
interiori consolatione. etiam ad ampliora sustinenda

cor tuū pparaueris nec te iustificauis q̄si h̄ tāta q̄ pati
nō deberes s̄ me in om̄ibz dispositōibz iustificauis et
sc̄m laudauis tūc in vera et recta via pacis ābulas et
sp̄s indubitata erit q̄ rursus in iubilo faciē meā sis
uisur? Q̄ si ad plenū cuiuspius contemptū puenis sc̄to
q̄ tūc habūdantia pacis pfrueris sc̄m possibilitatē
tui incolat? De eminētia libere m̄tis quā supplex
matio magis meretur q̄ freq̄ns lectio Ca. xxix.

Dñe s̄ op̄ ē pfecti viri nunq̄ ab int̄icōe celestiu
aīm relaxare et inter m̄ltas curas q̄si sine cura
t̄nsire nō more torpentis s̄ p̄rogatiua q̄dā libere m̄tis
nulli creature inordinata affectōe adherento **O**bsc̄ro
p̄ssime deus meus. preserua me a curis huius vite. ne
nimis implicer a multis necessitatibz corp̄is. ne vo-
lūtate capiat ab vniūsis aīe obstaculis. ne molestiis
fract̄ deiciat **N**on tm̄ dico ab his rebz q̄ toto affectu
ambit vanitas m̄dana. s̄ ab his q̄ miseris que aīez
serui tui om̄uni maled̄co mortalitatis penaliē ḡuant
et retardant. ne in libertatem sp̄s quociens libuerit
valeat introire **D**eus meū dulcēto ineffabilis. verte
mibi in amaritudinē oēm solationem carnalem. ab
amore et̄noꝝ me abstrahentē et ad se intuitu et̄iusdā
boni delectabilis presentis mali allicientem **N**on me
vincat deus meus. non vincat caro et sanguis. nō me
decipiat mundus et brevis gloria eius. non me sup-
plantet d̄iabolus et astucia illius **D**a mihi fortitu-
dinem resistendi. patientiam tollerandi. constanciam
perseuerandi **D**a mihi pro omnibz m̄di solationibz
suauissimam tui sp̄s v̄ctionem. et pro carnali tui
noīs amore effunde amorem **E**cce cibus potus vestis
et cetera vtenilia ad corp̄is sustentacionem p̄tinentia
feruenti spiritui sunt onerosa. **T**ribue talibus t̄pate
vti. non desiderio nimio implicari **A**bicere om̄ia non
licet. quia natura sustentanda est. **R**equirē autem
supflua et que magis delectant. **L**ex sancta prohibet

Mag alias caro aduersus spiritū insolesceret. Inter h
q̄so manus tua me regat et doceat ne q̄d nimīū fiat
Et p̄uat? amor a sūmo bono maxio retardat ca. xxix

Hili oportet te dare totū p̄ toto. ⁊ nihil tuipius
ēē. scito q̄ amor tuip̄is magis nocet q̄ aliq̄ res
indilcōm amorem ⁊ affectū quē ḡcis. q̄libz res plus
vel min⁹ adheret Si fuerit amor tuus purus simplex
et bene ordinatus. eris sine captiuitate rex **N**oli ocu-
piscere q̄d nō licet habere **N**oli habere quod p̄t te in-
pedire ⁊ libertate interiori priuare **V**iz q̄ non ex toto
finto cordis teipsū mihi committis cū om̄ibus que
desiderare potes vel habere **Q**uare vano meroze con-
sumeris **C**ur superfluis curis fatigaris. **S**ta ad bene-
placitū meū. et nullū pacieris detrimentū. **S**i queris
hoc vel illud. et volueris esse ibi vel ibi propter tuū
commodū et propter beneplacitū magis habendum.
nunq̄ eris in quietudine. nec liber a sollicitudine. q̄a
in om̄i re reperietur aliquis defectus. et in oī loco erit
q̄d aduersetur **I**uuat igitur non quelibet res accepta
vel multiplicata exterius. sed potius contempta et
reclisa radicatus. q̄ non tantū decensueris et diuitiaz
intelligas sed etiaꝫ de honoris ambitu ⁊ vane laudis
desiderio. que om̄ia transeunt cū mundo **P**unit pax
locus si deest spiritus furoris. nec diu stabit pax illa
quesita forinsecus. si vacat a vero fundam̄to status
cordis **H**oc est. nisi steteris in me permutare te potes
non meliore **N**am occasione orta et accepta inuicies
quod fugisti et amplius.

Oratio pro purgatione cordis et celesti sapientia.

Confirma me deus per gratiaz sancti spūs. da
virtutem corroborari in interiori homine. et
cor meū ab omni inutili sollicitudine et an-
gore euacuare. nec varijs desiderijs tradi cuiuscunq̄
rei vilis aut precioso. sed om̄ia inspicere sicut transe-
unt. et me pariter cum illis transire. quia nichil

pmanens sub sole nisi oia vanitas et afflictio sps ¶
¶ sapiens qui ita pñat . Da mihi dñe celestē sapiā
vt discam te sup oia querere et inuenire . sup oia sage
et intelligere ¶ a prudenter reclinare blandientem . et
patienter ferre aduersantē . q̄ h̄ magna sapiā non p̄t
moueri oī vento verboꝝ . nec autem male blandienti
prebere sp̄rene Sic . n̄ . incepta p̄gitur via secure

Contra linguas detractorū

Ca. xxx.

Elli non egreferas si q̄daz de te male senserint ⁊
dixerint qd̄ nō libent̄ audias . tu detiora de teip̄o
lentire debes ⁊ nemiez inferiorē te credere Si ambulas
ab intra non mltm pondabis volantia ūba Est nō
pua prudentia silere in tpe malo et introitus ad me
ouerti nec humano iudicio disturbari . Non sit par
tua in ore hoīm Siue . n̄ . bene siue male interpretati
fuerint nō es iteo alter hō Vbi est v̄a pax et v̄a glia
nonne in me Et qui non appetit hoīmibz placere . nec
timet displicere . multa p̄stuetur pace Ex inordinato
amore et vano timore oritur oīs inquietudo cordis et
distractio sensuum.

Qualiter instante

tribuiacōe deus inuocandus ē ⁊ hñdicendus . ca. xxxi.

Sit nomen tuum domine benedictum in secula
qui voluisti hanc temptationem venire super
me non possum eas effugere . sed necesse habeo
ad te pfugere vt me adiuues . et in bonū mihi ipsam
ouertas Pñe mō sum in tribulatione et nō est cordi
meo bñ h̄ mltm vexor a pñti p̄ssione Et nunc pater
dilecte quid dicam Deprehensus sū inter angustias
saluifica me ex hora hac Sed propterea veni in hanc
horam vt tu clarificeris cū fuero valde humiliatus
et per te liberatus . Conplaceat tibi domine vt eruas
me . Nam ego pauper quid agere possum et quo ibo
sine te . Da patientiam domine in hac vice Adiuua
me deus meus ⁊ non timebo q̄tuncunq̄ ḡuat̄ fuero
Et nunc inter hec qd̄ dicam . Pñe fiat voluntas tua

ego bene meui. tribulati ⁊ grauati oportet utiq; ut
sustineā ut utināq; patienter donec transeat tēpestas
hec. ⁊ melius fiat. **P**otens est aut oīpotens manus
tua. etiā hāc tēptatiōem a me auferte. ⁊ ei⁹ impetū
mitigare ne penitus succumbā quemadmodum et
prius sepi⁹ egisti mecum ⁊ ei⁹ me⁹ misericordia mea.
Et quanto michi difficilius tanto tibi facili⁹. ē hec
mutatio dextre extelli. **De diuino petēto auxilio
et confitentia recuperande gracie. Capitulū xxxij.**

Hili ego dñs pfortās ī die tribulaciōis venias
ad me cū tibi nō bñfuerit. **P**oc ē qđ maxime
solaci⁹ impedit celestē qđ tardi⁹ te cōuertis
ad oraciōem. **N**am antequā me intēde roges multa
interī solacia quis ⁊ recreas te in externis. **I**deoq; fit
ut paz oīa p̄sint donec adūtas qā ego sum. qđ eruo
spērātes in me. nec est extra me valens auxilium sed
neq; durabile remediū. **S**ed iā resumpto spiritu
post tempestatem recōualesce in luce miserationum
meaz qā p̄pe sum dicit domin⁹ ut restaurē omnia
nō solū integre sed ⁊ habūdantē cumulate. **N**unqđ
michi q̄quam est difficile aut ero filis dicenti et nō
facienti. **V**bi est fides tua. **S**ta firmiter ⁊ p̄seuerantē
Esto vir fortis ⁊ longanimis veniet tibi consolatio
in tempore suo. **E**xpecta me expecta veniā et curabo
te. **T**emptatio est que te vexat et fōrmido vana qđ te
extectet. **Q**uid importat sollicitudo de futuris con-
tingentibus. nisi ut tristiciā super tristiciā habeas.
sufficit dici malicia sua. vanū ē ⁊ inutile de futis cō-
turbati vel gratulari que forte nunquam euenient.
Sed humanum est huiusmodi imaginationibus
illudi et patui adhuc animi signū. tam leuiter trahi
ad suggestiones inimici. **I**pse vero non curat utrum
per verum an falsum illudat et recipiat. **V**trum pre-
sentium amore aut futurorū formidine p̄sternat.
Nam ergo turbetur cor tuum neq; formidet. **C**rede

in me ⁊ in misericordia mea habeto fiducia. Quando
tu putas te elongatum a me sepe sum propinquior
Quando tu estimas pene totum perditū . tunc sepe
merendi instat luctū . Non est perditū quando res
accidit in contrariū . Non debes iudicare scdm pñs
sentire nec sic gravitati alicui vnde cūq; venienti in-
herere ⁊ accipere tanquā oīs spes sit oblata emergēdi.
Noli putare te relictū ex toto q̄uis ad tempus tibi
miserim aliquā tribulacōnem etiā optatā subtraxerī
consolacōnem. Sic enī transitur ad regnū celorum.
Et hoc sine dubio expedit tibi et ceteris seruis meis
vt exercitem in aduersis q̄ si cuncta ad libitū habere
tis Ego noui cogitacōnes absconditas q̄a multum
expedit pro salute tua vt interdū sine sapore relinq̄-
tis ne forte eleueris ī bono successu ⁊ tibi ipsi placere
velis in eo q̄ non es. Quod dedi auferre possum et
restituere cū michi placuerit. Cū debito meū est cum
retraxero tuū non tuiq̄a meū est omne datū bonū
et omne perfectū Si tibi admisero gravitatem aut
quālibet contrarietatem non indigneris neq; cadat
cor tuū. Ego cito subleuare possum et omne onus in
gaudiū transmutare. Veruntamen iustus sum ⁊ re-
cōmendabil multū cū sic facio tecū. Si recte sapiet
in veritate aspiciis nunquā debes ppter aduersa tam
recte contristari sed magis gaudere ⁊ gratias agere.
Imo hoc vnicū reputare gaudiū qd affligens te do-
loribus non parco tibi. Sicut dilexit me pater ⁊ ego
vos diligo. Dixi dilectis discipulis meis quos vtiq;
non misi ad gaudia temporalia sed ad magna cer-
tamina non ad honores sed ad despectiones. Non
ad ociū sed ad labores nō ad requē sed ad afferendū
fructū multū in patientia. De neglectu oīs creatre
vt creatur possit inueniri.

Cap. xxxij.

Omnē bene adhuc indigeo ⁊ maiori gracia si
debeā ⁊ illuc puenire vbi me nemo potit nisi vlla

creatura impedire. **N**am quādiu res aliq̃ me retinet
non possum libere ad te volare. Cupiebat libere vo-
lare qui dicebat. Quis dabit michi pennas sicut co-
lumbe et volabo et requiescam. Quid simplici oculo
q̃cuius et q̃d liberi? nil desiderāti in trīs. Oportet igit̃
omnem sup̃transire creaturā et seip̃m p̃fecte deserere
ac in excessu mētis stare et videre omniū creatorem
cū creatis nil simile habere. Et nisi quis ab omnibz
creaturis fuerit expeditus nō poterit libere intendere
diuinis. Ideo enī pauci inueniunt̃ cōtēplatiui q̃ non
sciūt se a pituris creaturis ad plenū sequestrari. Ad
hoc ergo requirit̃ magna gracia q̃ animā leuat et sup̃
semetip̃as rapiat. Et nisi homo sit in spiritu eleuat̃
et ab oibz creaturis liberatus ac deo totus vnitus.
q̃cquid scit q̃cquid etiā habet nō est magni pōdetis
Diu patu? erit et intra iacebit. qui aliquid magnū
estimat. nisi solum vnū immensū eternū bonū. Et
quicquid de? nō est nichil est. et p̃ nichilo reputari
debet. Et magna differētia sapiētia illuīati et deuoti
viri? scientia literati atq̃ studiosi derici. Multo no-
biliores illa doctrina q̃ resursū ex diuina influentia
manat/q̃m que laboriose humano requiritur inge-
nio. Plures repetiuntur cōtēplationem desiderare
sed que ad eā requirunt̃ nō studēt exercere. Est mag-
num impedimentū q̃ in signis et sensibilibus rebus
stat. et pax de p̃fecta mortificacōe habet. Rescio q̃d
est q̃ spiritu ducimur et q̃d p̃tendim? q̃ spūales dici
videmur q̃ tantū labōē et ampliōē sollicitudinem
p̃ transitorijs et vilibz rebz agimus et d̃ interioribus
nostris vix. raro plene recollectis sensibus cogitam?
Proch dolor statim post modicā recollectionem foras
erumpimus nec opa nostra districta examinatione
trutinam?. Vbi iacent affect? n̄i nō attēdim? et q̃
impura sunt. oīa n̄a facta nō deploramus. Omnis
quippe caro corrumpat viā suā. ideo sequebat̃ diluuiū

magnum. Cum ergo interior affectus noster multū corruptus sit. necesse est ut actio sequens inter carentie interioris vigoris corrumpatur. Ex puro corde procedit fructus bone vite. Quantū quis fecerit querit sed ex quanta virtute agit. non tā studio se pensatur. Si fuerit fortis. diues. pulcer. habil. vel bonus scriptor. bonus cantor. bonus laborator. inuestigator. q̃ pauper sit spiritu q̃ paciens et mitis q̃ deuotus et internus a multis tacet. Natura exteriora hoīs respicit gradū ad interiora cōuertit. Illa frequentē fallit ista in deo sperat ut nō decipiat. De abnegacōe sui et abdicacōe omnis cupiditatis Capitulum xxxiij.

Illi nō potes pfectā possidē libertatē nisi tōlit abneges temetipsū. Cōpediti sūt omnes pprietary et suiipsius amatores cupidi curiosi. gationagi. quētes semp mollia nō q̃ ihesu xpī. s̃ hoc sepe fingētes. et sponētes qd̃ n̄ stabit. pibit enī totū qd̃ n̄ ē ex deo ortū. Tene breue et s̃sumatū verbū. Dimitte oīa et inuenies oīa. Hec mente ptracta et cū impleūis intelliges oīa. Qñe hoc nō est op̃s vniū diei si ludus puulor. pmo in hoc breui verbo includit oīs pfectio oīm religiosor. Fili nō debes auerti nec statim deici audita via pfector. s̃ magis ad sublimiora pcurari et ad minus ad hoc desiderio suspirare. Vt unam sic totū esset et ad hoc peruenisses et tuiipsius amator non esses sed ad nutū meū pure stares et eius quem tibi pposui patris tunc michi valde placeres et tota vita tua cū gaudio et pace transires. Adhuc multa habes an relinquendū q̃ nisi michi ex integro resignaueris non acquires qd̃ postulas. Quadeo igit tibi emere a me autū ignitū ut locuples fias. idest celestē scientiam oīa infima conculcantem. Postpone terrenam sapienciā oīem humanā et ppriā voluntatem. Viti viliora tibi emēda p̃ preciosis et altis rebus hūanis. Nā vilis et pua ac pene obliuioī tradita videt vera

et celestis sapientia. **N**ō sapere alta de se nec magnificari q̄tere in terra q̄m multi oretenus predicāt. sed vita longe diffenciūt. Ipsa tñ est p̄ciosa margarita a multis abscondita.

De instabilitate cordis et de intentione finali ad deū habenda. Cap̄ xxxv

Illi noli credē affectui tuo q̄ nūc ē cito mutabit̄ in aliud. Quādiu vixeris mutabilitati subiect̄. es etiā nolens vt modo letus modo tristis. modo pacatus. modo turbatus. nūc deuotus nunc in deuotus. nūc studiosus. nūc accidiosus. n̄ sit grauis. nūc levis inueniatis. Sed stat sup̄ hec mutabilia sapiens ⁊ bñdoctus. in spū nō attendens qd̄ in se sentiat vel in q̄ parte ventus flet instabilitatis sed vt tota mentis intentio eius ad debitū ⁊ optimum p̄ficiat finem. Nā sic poterit vnus ⁊ item in cōcussus p̄manere simplici intencōis oculo p̄ tot varios enēt̄ in pretermisse directo. Quanto autem purior fuerit intencōis oculus tanto constantius int̄ diūsas itar procellas. Sed in multis caligat oculus pure intentionis. Respiciat enim cito in aliquō delectabile quod occit ⁊ raro tot̄ libet inuenit̄ a nouo p̄prie exq̄sicōis. Sic iudei oī venerant in bethaniā ad martham et mariā nō p̄pter ihm tñ s̄ vt lazariū viderent. Mundandus est ergo intencōis oculus vt sit simplex et rectus atq; vltra oīa varia media ad me dirigend̄. Quod amāti sapit dē sup̄ oīa ⁊ in oīb̄ Cap̄ xxxvi.

Ecce deus mē et omnia. Quid volo amplius et quid felicius desiderare possū. O lapidum ⁊ dulce verbū dei nō mundū nec ea q̄ in mōdo sunt. Ecce deus meus et oīa. Intelligentibus satis didū est. ⁊ sepe repetere iocundū est amāti. Te q̄dem p̄nte iocunda sunt omnia. te aut̄ absente fastidiunt cūcta. Tu facis cor tranquillū. pacē magnā. liticiāq; festinā. Tu facis bene sentire te omnibus ⁊ in omnibus te laudare. nec potest sine te aliquid diu placē

sed si debet gratū esse ⁊ bene sapere oportet gratiam
tuā adesse ⁊ condimento tue sapientie condiri. **Q**ui
tu sapis quid ei recte non sapit. ⁊ tui tu non sapis
quid ei ad iocunditatem esse poterit. **S**ed deficiunt
in sapientia tua mundi sapientes ⁊ q̄ carnem sapiūt
q̄a ibi pluriā vanitas et hic mors inueniūt. **Q**ui autē
te per ꝑtemptū mundanoꝝ et mortificacōem secuntē
vere sapiētes esse noscunt. q̄a de vaitate ad veritatē
de carne ad sp̄m transsecunt. **I**stis sapit deꝝ ⁊ q̄cqd
boni inueniūt in creaturis totū ad laudē referunt sui
conditoris. **D**iffilis tñ multū diffilis sapor creatoris
et creatē eternitatis ⁊ tempōis lucis increate ⁊ lucis
illuinate. **O** lux perpetua. cuncta creata transcendens
lūia. fulgura coꝛuscationes. de sublimi penetrantem
oīa intima cordis mei. purifica. clarifica. letifica et
vivifica. sp̄m meū cū suis potencijs ad herendū tibi
iubilosis excessibus. **O** quando veniet hec beata et
desiderabilis hora vt tua me facies presentia. vt sis
michi oīa in omnibus. **Q**ūdiu hoc datū non fuit
nullū plenū gaudiū erit. **A**dhuc pro dolor viuit
in me homo vetus non est totus crucifixus non est
perfecte mortuus adhuc concupiscit fortiter contra
sp̄itū bella mouet intestina. nec regnū aīe patitur
esse quietū. **S**ed tui qui dñaris potestati maris et
motum fluctuū eius tu mitigas exurge adiuua me.
Dissipa gentes q̄ bella volūt ꝑtere eos ī virtute tua
q̄ nō ē spes alia ī refugiu mibi. nisi ī te dñe deꝝ meꝝ
Qu nō est securitas a tēptacōe ī hac vita. **Cap. xxxvñ**

Non nunquam securus es in hac vita sed quo
aduixeris semper arma spiritualia tibi sunt
necessaria. **I**nter hostes versaris et a dextris
et sinistris impugnaris. **S**i ergo non vteris vñdīq̄
scuto patientie non eris diu sine vulnere. **I**nsuper
si non ponis cor tuū fixe in me cum mea voluntate
cuncta paciendi propter me non poteris ardorem

istum sustinere. **N**ec ad palmā pertingete beatorum
Oportet te ergo viriliter oīa ptransire ⁊ potēti manu
vti aduersus obiecta. **N**am vincenti dat manna et
torpenti reliquit multa miseria. **S**i quis in hac vita
requiem quomōdō tūc puenies ad eternā requiē. **N**on
ponas te ad multā requiē sed ad magnā patientiā.
Quere verā pacē non in terris s; in celis. nō in hoībo
nec in terris creaturis sed in solo deo. **P**ro amore dei
debes oīa libenter subire. labores scilicet ⁊ dolores.
tempacōes. vexacōes. anxietates. necessitates. infir-
mitates. iniurias. oblocutiones. reprehensiones. hu-
miliationes. cōfusiones. correctiones ⁊ del. p. cōditiones.
Nec iuuant ad virtutē. hec probant crisi timorem.
hec fabricant celestem coronā. **E**go reddā mercedem
eternā p breui labore. infinitā gloriā p transitoria
confusione. **P**utas tu q; semper habebis p tua volū-
tate consolacōes spirituales sancti mei. nō habuerūt
semper tales. sed multas grauitates ⁊ temptationes
varias magnasq; desolacōes s; patienter sustinuerūt
se in omnibus. ⁊ magis confisi sunt deo qm sibi
scientes qā non sunt condigne passionēs h; tēporis
ad futurā gloriā promerendū. **V**is tu statim habere
q; multi post multas lacrimas ⁊ magnos labores vix
obtinuerunt. **E**xpecta dominū viriliter age ⁊ pfectare
Noli diffidere. noli discedere. sed corpus ⁊ animam
expone constant p gloria dei. **E**go reddā plenissime
ego tecū ero in omni tribulatione.

Contra vana hominum iudicia Cap. xxxviii

Illi iacta cor tuū firmiter in dño ⁊ humanū
ne metuas iudiciū. **V**bi te conscientia pium
reddit ⁊ insonem. **B**onū est ⁊ beatum taliter
pati si hoc erit graui humili corde et deo magis qm
sibi ipsi confidenti. **M**ulti multa locuntur. **E**t ideo
parua fides est adhibenda. **S**ed et omnibus satis
esse non est possibile. **S**i paulus oībo studuit in dño

placere et oībus vīa factus est. tñ etiā pro minimo
duxit q̄ ab humano die iudicat⁹ fuerit. Egit satis
pro alioꝝ edificatiōe ⁊ salute quantum in se erat ⁊
poterat. sed ne ab alijs aliquādo iudicaretur vel nō
deficeret cohibere non potuit. Ideo totū deo ꝑmiserit
qui totū nouerat ⁊ patientia ac humilitate contra
ora loquentiū iniqua aut etiam vana aut mendosa
cogitantiū atq; pro libitu suo queq; iactantiū se de-
fendit. Respondit tamē interdū. ne infirmis ex sua
taciturnitate generaretur scandalū. Quis es tu vt
timeas a mortali hoīe hodie est ⁊ cras non cōparet.
Deū time ⁊ hominū terrores non expauesces. Quid
potest aliquis in te verbis aut iniurijs. sibi potius
nocet qm̄ tibi nec poterit iudiciū dei effugere q̄cuq;
est iste. Tu habes deum ꝑte oculis et noli contendere
verbis querulosis. Q̄ si ad presens tu videris suc-
cumbi ⁊ confusionem pati. quā non meruisti. ne in-
digneris ex hoc neq; ꝑ impatientiā. minuas coronā
tuā sed ad me potius respice in celū qui potens sum
eripere ab oīni ꝑfusione ⁊ iniuria ⁊ vnicuiq; reddere
secundū opera sua. De pura ⁊ integra sui resig-
natione ad obtinendā cordis libertatē. Cap. xxxix.

Reli relinque te ⁊ inueies me. Sta sine electiōe
et oīni ꝑprietate. ⁊ lucraberis semp. Nā ⁊ ad-
ijciēt tibi ampliorē gratia statī vt te resigna-
ueris nec resūperis. Dñe q̄ciens me resignabo et in
quibus me relinquā. Semp ⁊ in oīni hora. sicut in
paruo sic ⁊ in magno. Nichil excipio sed in oībus te
nudatū inuenire volo. Alioquin quomodo poteris
esse me⁹ ⁊ ego tuus nisi fueris ab oīni ꝑpria volun-
tate intus ⁊ foris spoliatus. Quāto celerius hoc agis
tanto melius habebis. ⁊ quanto plenius ⁊ sincerius
tanto plus michi placebis ⁊ amplius lucraberis.
Quidā se resignant sed cū aliqua exceptiōe. Non enī
plene deo ꝑficiunt ideo sibi ꝑuidere satagūt. Quidā

etiam primo totum offerunt sed postea temptatiōe
pullante ad propria redeāt ideo minime in virtute
p̄ficiūt. **N**ō ad vera puri cordis libertatē et iocunde
familiaritatis mee graciā non p̄tingent nisi integra
resignacōe ⁊ cotidiana sui imolacōe p̄i⁹ facta sine
q̄ nō stat nec stabit vno fructu a. **D**ixi tibi sc̄pissime
et nūc itēz dico. **R**elinq̄ te resigna te ⁊ fructus mag-
na interna pace. **Q**uā totū p̄ toto nil ex̄te nil repete
Sta pure ⁊ inhesitanter in me ⁊ habebis me. **S**us
liber i corde ⁊ tenebre nō ḡrilebūt te **Q**uod hoc conate
hoc ora hoc desiderā ut ab omni proprietate possis
expoliari ⁊ nudus nudum ihesum sequi tibi mon-
et michi eternaliter vinete. Tunc deficient omnes
fantasie ⁊ turbationes inique et cure superflue. Tunc
etiam recedet immoderatus timor ⁊ inordinatus
amor morietur.

**De bono regimine in
exercitijs ⁊ recursū ad deū in p̄culis** **Cap. xl**

Hic ad istud diligenter tendere debes ut in omni
loco ⁊ actiōe seu occupacōe externa sis intime
liber ⁊ triumphus potens ⁊ sint omnia sub te
et tu non sub eis ut sis dominus actionum tuarum
et rector non seruus neq̄ emptici⁹ sed magis exmp-
tus verusq̄ hebreus in sortem et libertatem tramēs
filiotum dei qui stant super presentia et speculantur
eterna. **Q**ui trāsitoria sinistro intuent̄ oculo et dextro
caelestia. **Q**uos temporalia non trahunt ad inheren-
dum sed trahunt ipsi magis ea ad bene seruiendum
prout ordinata sunt a deo ⁊ instituta a sūmo pon-
tifice qui nil inordinatum relinquit in sua creatura
sed etiā in omni euentu stes nō in appaurentia externa
non oculo carnali lustras visa vel audita sed mox
in qualibet causa intras cū mox p̄rintabernaculū ad
consultendū dominū. **A**udies nonnunq̄m diuinum
responsū et redies instructus de multis presentibus
et futuris. **S**emper enim recursum habuit moyses

ad tabernaculū p dubijs ⁊ questionibus soluendis
fugitq; ad orationis adiutoriū p periculis ⁊ impro-
bitatibus hoīm subleuandis. Sic ⁊ tu pfugere debes
in cordis tui secretariū diuinū intentius implorādo
suffragiū. Propterea nang; iosue ⁊ filij israhel aga-
baonitis leguntur recepti q; os dñi prius non inter-
rogauerūt. sed nimiū creduli dulcibus sermonibus
falsa pietate delusi sunt.

Q; homo non sit
importunus in negotijs.

Capitulum xli.

Eli cōmitte michi semper causā tuā ego bene
disponaz eam in tempore suo. Expecta ordi-
nationem meā. et scies inde profectū. Dñe
satis libent tibi omnes res pmitto. q; paz potest mea
cogitatio phicere. Vtinā nō multū adherere futuris
eventib; s; ad beneplacitū tuū incundant me offerre
Sili sepe homo tē aliquā vehement agitat quā desi-
derat sed cū ad eaz puenit. aliter sentire incipit qā
affectiones circa idē nō s; durabiles s; magis de vno
ad aliud impellūt. Nō est ergo nimiū etiā in minis
seipm relinqre. Verus profectus hoīs est abnegatio
suiipm. Et homo abnegatus valde liber est ⁊ secur⁹
Sed antiqu⁹ hostis oībus bonis aduersans a temp-
tatione non cessat ⁊ die noctuq; graues molit insidias
si forte in laqueū acceptōis possit p̄cipitare incautū.
Vigilate ergo ⁊ orate dicit dñs vt non intretis in
temptationem. Q; homo nichil boni ex se habet
et de nullo gloriari potest.

Capitulum xlii.

Omine qd est homo q; memor es eius aut
filius hoīs quia visitas eū. Quid pmeruit
homo vt dares illi graciā tuam. Dñe quid
possum conqueri si me deseris aut qd iuste obtendē
si qd peto non feceris. Certe hoc in veritate cogitare
possum ⁊ dicere. Dñe nichil sum nichil possū. nichil
boni ex me habeo sed in oībus deficio ⁊ ad nichil
semper tendo. ⁊ nisi a te fuero adiutus ⁊ interius

confortatus totus efficior tepidus et dissolutus. **Tu** autem dñe semper idem ipse es et permanes in eternum semper bonus iustus et sanctus et bene iuste et sancte agens omnia et disponens cuncta insipientia. Sed ego qui ad defectum sum magis pronus quam ad profectum non sum semper in eodem statu perdurans. quia septem tempora mutantur super me. **V**eruntamen cito melius fit cum tibi placuerit et manum porrexeris ad iutricem quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari et instantum confirmare ut vultus meus amplius in diversa non mutetur sed in te uno converteatur cor meum. et quiescat. **U**nde si bene scirem humanarum consolacionem abijcere siue propter devotionem ad ipsam siue propter necessitatem qua compellor te querere quia non est homo qui me confoletur. tunc possem bene de gratia tua sperare et te toto novo exultacionis exultare. **G**racias tibi unde totum venit quicquid mihi bene succedit. **E**go autem vanitas et nichilum ante te inconstans homo et infirmus. **U**nde ergo possum gloriari aut cur appeto reputari. **N**unquid de nichilo. **E**t hoc vanissimum est. **V**ere inanis gloria. mala pestis vanitas maxima quia a vera trahit gloria et celesti spoliat gratia. **D**um enim homo complacet sibi displicet tibi. **D**um inhiat laudibus humanis privatur veris virtutibus. **E**st autem vera gloria et exultatio sancta gloriari in te et non in se gaudere in nomine tuo et non in propria virtute nec in aliqua creatura letari nisi propter te. **L**audetur igitur nomen tuum non meum. **M**agnificetur opus tuum non meum. benedicatur nomen tuum sanctum nichil autem michi attribuat de laudibus hominum. **Tu** gloria mea tu exultatio cordis mei in te glorabor et exultabo tota die. pro me autem nichil nisi infirmitatibus meis. **Q**uerant autem iudei gloriam quam non ab invicem est ergo hanc requiras quam a solo deo est. **D**is quodam gloria humana omnis honor temporalis. omnis altitudo

humana eterne glorie tue comparata vanitas est et stulticia. **O** veritas mea et misericordia mea deus meus trinitas beata tibi soli laus honor virtus et gloria per infinita secula seculorum Amen. *De contemptu omnis temporalis honoris.* **Capitulum cliij.**

Hilii noli tibi attrahere si videas aliquis honorari et eleuari te autem despici et humiliari. erige cor tuum ad me in celum et non contristabit te contemptus hominum interioris. **D**omine in civitate sumus. vanitate cito seducimur. Si recte me inspicio nunquam facta est michi iniuria ab aliqua creatura. Unde nec iuste habeo conqueri aduersum te. Quia autem frequenter et graviter peccavi tibi merito armatus contra me vis creatura. Michi ergo iuste debet confusio et contemptus. tibi autem laus honor et gloria. Et nisi me ad hoc preparauero quod veli libenter ab omni creatura despici et relinqui atque penitus nichil videri non possum interius pacificari et stabiliri nec spiritualiter illuminari nec plene tibi vniri.

Quod pax non est ponenda in hominibus **Cap. xliiij.**

Hilii ponis pacem tuam cum aliqua persona propter tuum sentire et conuiuere instabilis eris et impacatus. Sed si recursum habeas ad semper viuentem et manentem veritatem non contristabit te amicus recedens aut moriens. **I**n me debet amici dilectio stare et propter me diligendus est quisquis tibi bonus visus est et multum carus in hac vita. Sine me non valet nec durabit amicitia nec erit vera et munda dilectio quam ego non copulo. Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum ut quantum ad te pertinet sine omni humano optares esse consortio. Tanto homo deo magis appropinquat quanto ab humano solacio terreno longius recedit. Tanto etiam altius ad deum ascendit quanto profundius in se descendit. et plus sibi ipsi vilescit. Qui autem sibi aliquid boni attribuit gratias dei in se inuenire

impedit quia gratia spiritus sancti cor humile semper querit. Si scires te perfecte annihilare atque omni creato amore euacuare tunc deberem tecum magna emanare. Quando tu respicis ad creatas subtrahit tibi aspectus creatoris. Dilce te in omnibus propter creatorem vincere et tunc ad diuinam valebis cognitionem peruenire. Quantumcumque modicum sit si inordinate diligitur et respicitur recordat a summo bono quod super omnia diligendum est et respiciendum alias seducimur.

Contra vanam secularem scientiam.

Cap. xlv.

Illi non te moueant pulchra et subtilia hominum dicta. Non enim est regnum dei in sermone sed in virtute. Attende verba mea que cor accendunt et mentes illuminant. Inducunt compunctionem et variam ingerunt consolationem. Nunquam legas ad hec verbum ut totior et sapientior possis videri. Stude mortificationem vicioꝝ quia hoc amplius tibi proderit quam multarum difficultatum questionum. Cum multa legis et cognoueris ad vnum semper oportet redire principium. Ego sum qui doceo hominem scientiam et clariorem paruulis tribuo intelligentiam quam ab homine posset doceri. Cui ego cito sapiens erit et multum in spiritu proficiet. Ve illis qui multa curiosa ab hominibus inquirunt et de via michi seruandi patrum curant. Veniet tempus quando apparebit magister cunctis dominus angelorum cunctorum auditurus lectiones hoc est singulorum examinaturus conscientias. Et tunc scrutabitur iherusalem in lucernis et manifesta erunt abscondita tenebrarum tacebuntque argumenta linguarum ego sum qui humilem in puncto eleuo mentem. ut plures eterne veritatis capiat rationes. quam si quis decem annis studuisset in scholis. Ego doceo sine strepitu. verborum sine confusione opinionum. sine fastu honorum sine pugnatione argumentorum. Ego sum qui doceo terrena despiciere. presentia fastidire. celestia querere

eterna sapere. honores fugere scandala sufferre omnē
spem in me ponere. extra me nil capere et sup omnia
me ardent amare. Nā qdāz amando didicit diuina
et loquebat mirabilia plz pfect in relinquendo via
qm in studendo subtilia. Sed alijs loquor cōmunia
alijs specialia. aliquibus in signis et figuris dulciter
appareo quibusdāz vero in multo lumine reuela mi-
steria. Vnde vox libroz sed nō eque omēs informat
quā intus sum doctor veritatis scrutator cordis. co-
gitationū intellectoz. actionū promotoz distribuens
singulis sicut dignum iudicaui.

De non attrahendo sibi res exteriores Cap. xvi

Illi in multis oportet te esse insciū et estimare
te tanquā mortuū sup terrā. et cui tot⁹ mōd⁹
crucifix⁹ sit. Multa etiā oportet te surda auzē
pertranſire. et q̄ tue pacis sunt. magis cogitare. Vtili⁹
est oculos a rebus displicentib⁹ auertē et vnicuiq⁹ suū
sentire relinq̄re qm otencioſis sermonibus deſeruire
Si bene ſteſis cū xco et cū iudiciū aspexeris facili⁹
te victum portabis. O domine quſq⁹ venimus. Ecce
dampnum defletur temporale et pro modico queſtu
laboratur et curatur. et ſpirituale detrimentū in obli-
uionem tranſit et vix ſero reditur. Quod parum vel
nichil p̄eſt attendit. et qd⁹ neceſſariū eſt negligenter
preteritur. q̄a homo totus ad eterna deſluit et non
reſpiſcat libens in exterioribus iacet.

Qd oib⁹ nō ē cōtendū et d⁹ ſacili lapſu verbor⁹ Ca. xvij

O A michi auxiliū domine de tribulatione q̄a
vana ſalus hominis. qm ſepe ibi nō inueni
fidem vbi me habere putaui. Quociens etiā
ibi reperi vbi minus preſumpſi. Vana ergo ſpes in
hominibus ſalus autem iuſtorum in te deus. Bene-
dictus ſis domine deus meus que accidunt nobis.
Infirmi ſum⁹ et inſtabiles cito fallimur. et pmutam⁹
Quis eſt homo q̄ ita caute et circūſpecte in omnib⁹

se custodire valet ut aliquando in aliquā receptem
vel perplexitatem non veniat. Sed qui in te domine
confidit ac simplici ex corde querit non tam facile la-
bitur. etsi incidit in aliquā tribulationem quocumque
fuerit etiam implicatus. per te citius euacuetur. aut
a te consolabitur quia non deseris in te sperantem usque
in finem. **R**arus fidus amicus in cunctis amici persue-
rans pressuris. **T**u domine tu solus es fidelissimus in
omnibus et preter te non est alter talis. **O** quam bene sapuit
sancta anima illa que dixit. **M**ens mea solidata est et in
christo fundata. **S**i ita mecum foret non tam facile timor
humani me sollicitaret nec verborum iacula moueretur.
Quis omnia previdere quod precauet futura mala sufficit.
Si prout sepe etiam ledunt quod improuisa nisi grauius
fecerunt. **S**ed quod misero non melius prouidi. **C**ur etiam tam
facile alijs credidi. **S**ed homines sumus. ne aliud quam
fragiles homines sumus. etiam si angeli a multis estima-
mur et dicimur. **C**ui credas domine. cui nisi tibi. **V**eritas
es que non fallis nec falli potes. **E**t rursum omnis
homo mendax. et infirmus et instabilis. et labilis
maxime in verbis. **I**ta ut statim vix credi debeat quod
rectum in facie sonare videtur. **Q**uam prudenter premo-
nuisti cauendum ab hominibus et quia inimici hominis
domestici eius nec credendum. **S**i quis dixerit. **E**cce
hic aut ecce illic. **D**octus sum dampno. et utinam ad
cautelam maiorem et non ad insipientiam michi.
Cautus es bair quod autem cautus esto. serua apud te quod
dico. **E**t dum ego sileo et absconditum credo. nec iste silite
potest qui silendum petiit sed statim prodit me et se et
abijt. **A**b huiusmodi fabulis et in cautis hominibus
protege me domine. ne in manus eorum incidam. ne vni-
us talia committam. **V**erbum verum et stabile da in os meum
et linguam callidam longe fac a me. **Q**uod pati nolo
omnino cauere debeo. **O** quam bonum et pacificum
de alijs silere nec indifferenter omnia credere neque et

facili vltcrius effari paucis scipm reuelare. te semper
inspectore cordis q̄rere nec oia v̄eto verboꝝ circūfriti
sed oia intima nec exteriora secundū beneplacitū tue
voluntatis optare p̄firi. Qm̄ tutū est p̄ conseruacōe
celestis gracie humanā fugere apparentiā. n̄ appetere
que foris ammiracionem prebere vident̄ sed ea tota
sedulitate sectari q̄ vite emendacōem dant ⁊ feruorē
qm̄ multis nouit virtus scita ac p̄pete laudata. qm̄
sane p̄fuit gracia silentio seruata in hac fragili vita
que tota temporatio fertur ⁊ militia. *De p̄fidentia*
in deo habēda qm̄ insurgūt verboꝝ iacta Cap̄ xlviii

Hili ita fortit̄ ⁊ spera in me. Quid enī s̄t verba
nisi verba. *P*er aerē volāt. s̄ lapidē nō ledūt
Si res es. cogita q̄ libent̄ te emēdare velis. Si
nichil tibi p̄scius pensa q̄ velis libent̄ hoc p̄ deo susti-
nere. *D*atū satis est. vt vel verba interdū sustineas q̄
nec dū forcia verbera tollerare vales. Et q̄re taḡ pua
tibi ad cor transeunt. nisi quia adhuc carnalis es. et
hoīes magisqm̄ oportet attendis. Nam q̄a despici
metuis reprehēdi p̄ excessibus nō vis ⁊ exultationū
vmbacula q̄ris. *S*ed inspicite te melius ⁊ agnosces
q̄a viuit in te adhuc mundus ⁊ van⁹ amor placēdi
hominib⁹. Qm̄ enī bassari fugis ⁊ p̄fundi p̄ defectib⁹.
constat itaq̄ q̄ nec vetus humilis sis nec vere mūdo
mortu⁹ nec mūd⁹ tibi crucifixus. *S*ed audi verbū
meum ⁊ nō curabis decēmilia verba hominū. Ecce
si cūcta p̄tracte dicerent̄ q̄ fingi maliciosissime possūt.
quid tibi nocere possent si omnino trāscite p̄mitteres
nec plusqm̄ festuca p̄penderes. Nunquid vel vnum
capillū tibi extrahere possent. Sed qui cor intus non
habet nec deum pre oculis facili⁹ verbo mouetur vi-
tuperacōis. Qui aut̄ in me cōfidit nec p̄prio iudicio
stare appetit. absq̄ humano terrore erit. Ego enim
sum iudex et cognitor omniū secretorū. Ego scio qua-
liter res acta ē. Ego iniuriantē noui ⁊ sustinentem.

a me exijt verbum istud . me permittente accidit vt
reuelentur ex multis cordibz cogitationes. Ego reu
et innocentem iudicabo sed occulto iudicio vtrunq;
ante probare volui. Testimonium hoim sepe fallit
meu iudiciu veru est . stabit ⁊ non subuertetur. **I**acet
plerunq; ex paucis ad singula patet . nunqua tamen
errat . nec errare potest etiam si oculis insipientiu no
recte videatur. **A**d me ergo currendum est in omni
iudicio . nec proprio immitendu arbitrio. **I**ust⁹ eni
non contristabitur / qdquid ei a deo acciderit. **E**tia si
iniustu aliquid contra eu prolatu fuerit . non multu
curabit. **S**ed nec vane exultabit si per alios excuset
rationabiliter. **P**ensat namq; qa ego sum scrutans
corda ⁊ res q non iudico secundu faciem ⁊ humanā
apparentia. **N**ā sepe in oculis meis reperit culpabile
qd hoim iudicio creditur laudabile. **O**ne deus iuste
fortis ⁊ paciens q hoim nostri fragilitate ⁊ prauitate
esto robur meu ⁊ tota fiducia mea. **N**on enim michi
sufficit . conscientia mea / tu nosci qd ego no noui. **E**t
ideo in omni reprehensione humiliare me debui . et
mansuete sustinere. **I**gnosce quoq; michi propicius
quociens sic non egi ⁊ tona iteru gracia amplioris
sufferencie. **M**elior est eni michi tua copiosa miseri
cordia ad consecucōem indulgentie / qm mea oppiata
iusticia / pro defensione latentis conscientie. **E**t si nichil
michi conscius sum tamen in hoc me iustificare non
possu . q remota misericordia tua non iustificabit in
spedu tuo ois viuens. **Q**uia graua p etna vita

Illi no te frangat sūt tolleranda. **C**ap. xlix.
labores quos assumpsisti ppter me / nec tribu
ationes te deiciant vsq; quaq; . sed mea pro
missio in omni euentu te roborat ⁊ consoletur. **E**go
sufficiens su ad reddendu sup omēz modu ⁊ mensura
Non diu s laborabis neq; semp grauaberis toroibz
Expecta paulisper ⁊ habis celeste finē maloz. **V**eniet

vna hora quando cessabit omnis labor & tumultus
Modicu est. et breue est. omne qđ transit cū tempore
Age qđ agis fideliter. labora in vinea mea. ego ero
merces tua. **P**cribe. lege. cāta. geme. tace. ora. sustine
vixiliter conitā. **D**igna est his omnibz et maioribz
pēljs vita etna. **V**eniet & pax in die vna q̄ nōta est
dño & erit nō dies neq; nox. huius scilicet tēporis. s̄
lux ppetua. claritas infinita. pax firma & requies se-
cura. **N**on dices tunc. quis me liberabit de corpore
mortis huius neq; clamabis. **N**eu michi quia inco-
latus meꝝ plongatꝝ est. quoniā p̄cipitabiẽ mors.
et salus erit in defectiua. anxietas nulla. iocunditas
beata. societas dulcis & decora. **O** si vidisses sanctorꝝ
in celo coronas ppetuas. quanta q̄ nunc exultabunt
gloria qui huic mundo olim cōtemptibiles. & quasi
vita ipsi indigni putabant. **P**rofecto te statim humi-
liat. res vsq; ad terram & affecta res potiꝝ omnibus
subesse qm̄ vni p̄esse. nec huius vite letos dics con-
cupiscetes. sed magis pro deo tribulari gauderes et
pro nichilo inter homines. reputari maximū lucrū
duceres. **O** si tibi hec saperent et p̄funde ad cor tran-
sirent. quomodo auderes vel semel conqueri. **N**onne
pro vita eterna cuncta laboriosa sunt tolleranda.
Non est paruū quid p̄dere aut lucrari regnū dei
Leva igitur faciem tuā in celum. **E**cce ego & omnes
sācti meū qui in hoc seculo habuere certamen m̄to
gaudent. modo consolant. modo secuti sunt. modo
requiescūt. & sine fine in regno p̄tis mei pmanebūt.

De eternitatis & huius vite angustijs. Cap. I.

O **S**uperne ciuitatis mansio beatissima. o dies
eternitatis clarissima quā nox non obscurat.
sed summa veritas semper irradiat. **D**ies
semper letā. semper secuta. et nunquam statum mu-
tans in contraria. **O** vtinā dies illa illuxisset. & cūcta
hec temporalia finē accepissent. **L**ucet qđem sanctis

perpetua claritate splendida sed nō nisi a longe per
speculū peregrinantibus in terra. **N**otunt celi ciues.
q̄ gaudiosa sint illa gemūt exules filij eueq̄ amara
et tediosa sit ista. **D**e huius temporis parui et mali
pleni doloribus ⁊ angustij sibi homo multis pec-
catis inq̄natur multis passionibus irritatur multis
terrorebus stringitur multis curis distenditur mul-
tis curiositatibus distrahitur . multis vanitatibus
implicatur . multis erroribus confunditur . multis
laboribus atteritur . temptacōibus grauat̃ . delicijs
eneruatur . egestate cruciatur . **Q**uando finis horū
maloz . quāto libetabor a miseria . ⁊ seruitute vicioz
quāto memorebor dñe tui solius . quāto ad plenū
letabor in te . **Q**uando ero sine omni impedimento .
in vera libertate . sine om̃i grauamēte mētis et corpis
quādo erit pax solida . pax in p̄turbabilis et secuta .
pax intus et foris . pax ex omni parte firma . **I**hesu
bone quando stabo ad videndū te . quando contem-
plabor gloriam regni . quando eris michi omnia in
omnibus . **Q**uando ero tecum in regno tuo / quod
preparasti dilectis tuis ab eterno . **M**elidus sū paup
et exul in terra hostili / vbi bella cotidiana ⁊ infortu-
nia maxima . **C**onsolate exiliū meū . mitiga dolorem
meū . q̄a ad te suspirat om̃e desiderij meū . **N**ā onus
michi totū est q̄cquid huius mundi fert̃ ad solaciū
Desidero te intime frui / sed nequeo apprehendere .
Opto inherere celestibus / sed deprimunt me res tem-
porales . ⁊ immortificate passionēs . **M**ente om̃ibus
rebus superesse volo / sed carne inuite eis subesse co-
gor . **D**ic ego homo infelix mecum pungno / et factus
sum michimetipsi grauis . dum spiritus suū caro
querit esse deorsum . **Q**uid intus pacior dū mente
celestia pertracto / mox carnalium turba occurrit
oranti . **D**eus meus ne elongetis a me / ne declines
in ita a seruo tuo . **F**ulgura coruscationem tuam et

dissipa eā·emitte sagittas tuas et conturbent omnes
fantasie inimici **R**ecollige sensus meos ad te·fac me
obliuisci omnium mundanorum. **D**a cito abicere et
contenere fantasmata vicioꝝ·Succurre michi eterna
veritas·ut nlla me moueat vanitas. **A**dueni celestis
suauitas·et fugiat a facie tua omnis impuritas.
Agnosce quoq; michi et misericorditer indulge·quo-
ciens preter te aliud in oratione reuoluo. **C**onfiteor
enim vereq; valde distracte me habere consueui. **N**am
ibi multociens nō sum vbi corporalit̃ sto aut sedeo·
sed ibi magis sum·q̃ cogitationibus feror. **I**bi sum
vbi cogitatio mea est. **V**bi est frequenter cogitatio
mea·ibi est qđ amo·hoc michi cito occ̃rit qđ naturalit̃
delectat aut ex vsu placet. **V**nde tu veritas aperte
dixisti. **V**bi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuū.
Si celū diligo libent̃ de celestib; penso. **S**i mundū
amo·mundi felicitatib; gaudeo et de aduersitatib;
eius tristor. **S**i carnē diligo·q̃ carnis sunt sepe ima-
ginor. **S**i spiritū amo de spūalib; cogitare delector
Quecunq; enim diligo de his libenter loqr̃ et audio·
atq; talium imagines mecum ad domum reporto.
Sed beatus ille homo qui ppter te dñe oībus crea-
turis licentiā abeundi tribuit·q̃ nature vim facit/et
concupiscentias carnis feruore spiritus crucifigit ut
seruata conscientia·puram tibi orationem offerat.
Dignusq; sit interesse angelicis choris·oībus tēnis
foris et intus exclusis. **De desiderio etne vite et**
quanta sint certantibus bona promissa: Cap̃ ij.

Alli cū tibi desiderū etne beatitudinis infūdi
desup sentis et de tabernaculo corpis exire con-
piscis·ut claritatē meam sine vicissitudinis
umbra contemplari possis. **D**ilata cor tuum et omne
desideriū tuū·hanc sanctā inspirationē suscipe. **R**ed-
de amplissimas superne bonitati gracias·que tecū
sit dignanter agit·clementer visitat·ardenter excitat

potenter subleuat. ne proprio pondere ad terrena labaris. Neque enim hoc cogitas tuo proprio accipis. sed sola dignatione supne gratie et diuini respectus quatenus in virtutibus et maiori humilitate perficias et ad futura certamina te ipares michique toto cordis affectu adherere ac feruenti voluntate studeas deseruire. Sili sepe ignis ardet sed sine fumo flamma non ascendit. Sic et aliquorum desideria ad celestia flagrant et tamen a temptatione carnalis affectus liberi non sunt. Idcirco nec omnino pure pro honore dei agunt. quod tam desiderant ab eo petunt. Tale est et tuum sepe desiderium quod insinuasti fore tam importunum. Non enim est hoc purum et perfectum quod propria comoditate est factum. Petere non quod tibi est delectabile et commodum. sed quod michi est acceptabile atque honorificum quia si recte iudicas ordinacionem meam tuo desiderio et omni desiderato preferre debes et sequi. Nam desiderium tuum et frequentes gemitus audiui. Nam velles in libertate glorie filiorum dei esse. Nam te delectat domus eterna et celestis patria gaudio plena. sed nondum venit hora ista. Et adhuc aliud tempus belli. tempus laboris et probationis optas summo repleti bono sed non potes hoc assequi modo. Ego sum expecta me dicit dominus donec veiat regnum dei. Probandum es adhuc in terris et in multis exercitandus. Consolatio tibi interdum dabit sed copiosa sacietas non concedit. Confortare igitur et esto robustus tam in agendo quam in paciendo nature contraria. Oportet te nouum induere hominem et in altum virum mutari. oportet te sepe agere quod non vis et quod vis oportet te relinquere. Quod alijs placet processum habebit. quod tibi placet ultra non perficiet. Quod alij dicunt auditur. quod tu dicis pro nichilo computabit. petent alij et accipient. tu petes nec impetrabis. Et sunt alij magni in ore hominum de te autem tacebitur. Alijs hoc vel illud committetur. tu autem ad nichil utilis iudicaberis. propter hoc

natura cōturbabit. et magnū certamen sustinebit sed
similes hec portaueris. In his et similibus. multis
probari solet fidelis dñi seruus. qualiter se abnegare et
in omnibus frāgere queat. Vix est aliqd tale in quo
tantundē mori indiges sicut videre et pati q̄ volūtatī
tue sunt aduersa. Maxime autem cū discōuenientia
que minus tibi vtilia apparēt fieri iubent. Et q̄a nō
audes resistere altiori p̄tati sub dominio constitut?
Ideo durū tibi videtur ad nutū alteri ambulare et
omne propriū sentire obmittere. Sed pensa fili hōrū
fructum laborem celestem finem atq; premiū nimis
magnū et habebis inde grauamen sed fortissimum
patientie tue solamen. Nā et p̄ modica hac volūtate
quā nunc sponte deseris habebis voluntatem tuam
in celis. Ibi aderit tibi totius boni facultas sine ti-
more amittendi. Ibi voluntas tua vna semper
mecum nil cupiet extraneum priuatum. Ibi nullus
resister tibi. Nemo de te q̄rētur nemo te impediet.
nichil obuiabit. sed cuncta desiderata simul erunt
presentia totūq; affectū tuū reficient. et adimplebūt
vsq; ad summū. Ibi reddā gloriā pro contumelia
p̄fessa palliū laudis. pro merore. pro loco nouissimo
secreto regni in secula. Ibi apparebit fructus obediē-
tiē gaudebit labor penitentie et omnis subiectio co-
ronabitur gloriose. Nunc ergo inclina te humiliter
sub omnium manibus. nec tibi sit curā quis hoc
dixerit vel iusserit sed hoc magno opere curato vt
siue p̄latus siue minor aut equalis. aliquid a te
exposcerit vel inuenierit. pro bono totum accipias
et sincera voluntate studeas adimplere. Querat
alius hoc alius illud. gloriētur ille in illo et iste in
isto. Laudeturg millies mille. tu autem nec in isto
nec in illo sed in tui ipsius gaude contemptu. et in
mei solius beneplacito ac honore. Hoc optandum
est tibi vt siue per vitam siue per mortem deus in

te semper gloriificetur.

se debet in manus dei offerre

Qualiter homo desolat?

Capitulum liij.

Domine deus sancte pater/sis nunc et in eternum
benedictus/que sic vis sic factum est. et quod facis bonum
est/legetur in te servus tuus non in se nec in aliquo
alio/que tu solus leticia vera/tu solus spes mea et corona
mea/tu gaudium meum et honor meus domine. quid habet
servus tuus/nisi quod a te accepit etiam sine merito
suo. **T**ua sunt omnia que dedisti et fecisti. **P**auper sum
et in laboribus meis a iuventute mea et tristat anima
mea nonnunquam usque ad lacrimas. quicquid etiam perturbat
ad se propter imminentes passiones. **D**esidero pacis
gaudium. pacem filiorum tuorum flagito/qui in lumine
consolationis a te pascuntur. Si das pacem. si gaudium
sanctum infundis/erit anima servi tui plena modu-
latione et deuota in laude tua. **S**ed si subtraheris te
sicut sepiissime soles/non poterit currere viam man-
datae tuorum/sed magis ad tundendum pedus genua
eius incurvantur. quia non est illi sicut heri et nudius-
tertius/quando splendebat lucerna tua super caput
eius/et sub umbra alarum tuarum protegebatur a temp-
tationibus. irruentibus. **P**ater iuste et semper lau-
dande/venit hora ut probetur servus tuus. **P**ater
amante dignum est. ut hac hora paciatur pro te ali-
quid servus tuus. **P**ater perpetue venerande/venit
hora quam ab eterno presciebas affuturam/ut ad modicum
tempus succubatur foris servus tuus/vivat vero semper
apud te intus. **P**aululum vilipendatur/humilietur
et deficiat coram hominibus. passionibus conteratur
et languoribus. et iterum tecum in aurore noue lucis
resurgat. et in celestibus glorificetur. **P**ater sancte
tu sic ordinasti. et sicut voluisti et factum est. quod
precepisti. **N**ec enim est gratia ad amicum tuum/pati
et tribulari in mundo pro amore tuo/quocienscumque
et a quocumque id permiseris fieri. **S**ine consilio et

providentia tua. ⁊ sine causa nichil fit in terra. **B**o-
num michi domine q̃ humiliasti me. vt discam
iustificationes tuas. et omnes electiones cordis atq̃
presumptiones ab ijs. **V**tile michi est q̃ confusio
cooperuit faciem meam. vt te potius q̃m homines
ad consolandum requiram. Didici etiam ex hoc
inscrutabile iudiciũ tuum expauescere. qui affligis
iustum cum impio. sed non sine equitate ⁊ iusticia.
Gracias tibi quia non peperisti malis. ⁊ attriivisti
me verberibus amaris. infligens dolores ⁊ immitēs
angustias intus ⁊ foris. **N**on est qui consoletur ex
omnibus que sub celo sunt. nisi tu dñe deus meus
celestis medicus animarũ. qui percutis ⁊ sanas de-
ducis ad inferos ⁊ reducis. **D**isciplina tua super me.
et virga tua ipsa me docebit. **E**cce pater dilecte in
manibus tuis sum ego. sub virga correctionis tue
me inclino. percutite dorsum meum vt curuem ad vo-
luntatem tuam tortuositatem meam. **F**ac me pium
et humilem discipulum. sicut bene facere consueuisti.
vt ambulem ad omnem nutũ tuũ. **T**ibi me ⁊ omnia
mea ad corrigendũ cõmendo. **M**elius est enim hic
corripĩ q̃ in futuro. **T**u scis oĩa ⁊ singula. et nichil te
latet in hũana conscientia. **A**ntequã fiant nostri fu-
tura. ⁊ non opus est tibi vt q̃s doceat te. aut moneat
de hĩs que geruntur in terra. **T**u scis quid expedit
ad profectum meũ. et quantũ deseruit tribulatio ad
rubiginem viciorũ purgandã. **F**ac meũ desideratũ
beneplacitum tuum. ⁊ ne despicias peccaminosam
vitam meam. nulli melius nec clarius q̃m tibi soli
notaz. **D**a michi tu mine hoc scire quod sciendũ est.
hoc amare quod amandũ est. hoc laudare quod tibi
sũme placet. hoc reputare quod tibi preciosũ apparet.
hoc vituperare quod oculis tuis sordescat. **N**on me
finas secundũ visionem oculorũ exteriorũ iudicare.
neq̃ secundum auditum aurium hominũ. impiorũ

sententiarum. sed in iudicio vero de visibilibus et spiritualibus discernere/atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere. **F**alluntur sepe hominum sensus in iudicando. **F**alluntur et amatores seculi visibilia tantummodo amando. **Q**uid est homo inde melior. quam reputatur ab homine maiore. **F**allax fallacem. vanus vanum. cecus cecum. infirmus infirmum decipit. dum exultat et veraciter magis confundit. dum inaniter laudat. **N**am quantum unusquisque est in oculis tuistantum est et non amplius ait humilis franciscus. **Q**ue humilibus insistendum est operibus et non deficitur a summis **Cap. liij.**

Homines non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare. nec in altiori gradu contemplationis persistere. sed necesse habes interdum ad originalem corruptelam. ad inferiora descendere. et onus corruptibilis vite etiam invite cum tedio portare. **Q**uandiu mortale corpus geris. tedium senties et gravamen cordis. **O**portet enim hoc sepe in carne de carnis onere gemere. eo quod non vales spiritualibus studiis et divine contemplationi indefinenter inherere. **T**unc expedit tibi ad humilia et exteriora confugere opera. et in bonis actibus te recreare. **A**dventum meum et supernam visitationem. firma confidentia expectare. **E**xilium tuum et ariditatem mentis patienter sufferre. donec iterum a me visiteris. et ab omnibus anxietatibus libereris. **N**am faciam te laboris oblivisci. et interna quiete perfrui. **E**xpendam coram te prout scripturarum. ut dilatato corde tutte incipias viam mandatorum meorum et dices. **N**on sunt condigne passionibus huius temporis. ad futuram gloriam que revelabitur in vobis.

Que homo non reputet se consolatione dignum sed magis verberibus reum. **Cap. liiij.**
Omine non sum dignus consolatione tua. nec aliquam spirituali visitatione. et ideo iuste mecum

agis: quando me inopem & desolatum relinquis.
Si enim ad instar matris lacrimas fundere possem.
adhuc consolatione tua dignus non essem. Vnde
nichil dignus sū quā flagellari & puniti. q̄a grauit̄
et sepe te offendit & i multis valde te deliqui. Ergo
vera pensata ratione nec minima dignus sum con-
solatione. Sed tu clemens & misericors deus q̄ non
vis petre opera tua ad ostendendū diuicias boni-
tatis tue: inuasa misericordie. etiā prē om̄e meritū
propriū digneris cōsolari seruū tuū supra humanū
modū. Tue enī consolationis non sunt sicut hūane
confabulationes. Quid egi dñe vt michi conferres
aliquā celestem consolationem. Ego nichil boni me
egisse recolo. sed semp ad vicia pronū. & ad emenda-
tionem pigrū fuisse. Verū est & negare non possum.
Si aliter dicerem tu stares contra meos non esset q̄
defenderet. Quid metui p̄ peccatis meis nisi infernū
et ignem eternū. In veritate cōfiteor quoniā dign⁹ sū
om̄i ludibrio & p̄ceptū n̄ decz me int̄ iustos & deuotos
tuos p̄m̄orari. Et licet hec eḡte audiā tñ aduersū
me p̄ veritate peccata mea arguā vt facili⁹ misericor-
diā tuā merear impetrare. Quid dicā reus et omni
confusione plenus. Non habeo os loquendi nisi hoc
tantū verbū. Peccaui domine peccaui miserere mei.
Ignosce michi. Sine me paululū vt plangā dolorē
meū. anteq̄ vadā ad terrā tenebrosā & optā mortis
ealigine. Quid taḡ maxie a teo peccatore misero req̄-
ris nisi vt quertatur et humiliet se p̄o delictis suis.
In vera contritione & cordis humilatione nō scitur
spes venie. reconciliat̄ turbata conscientia. reparatur
perdita gracia. tuctur homo a futura ita. & occurrunt
libi mutuo in osculo sancto. de⁹ & penitens aīa. Hu-
milis peccatorū contritio. acceptabile est sacrificium
deo. longe suauius odorans in p̄spectu tuo q̄ thuris
incensū. Hec est gratū etiā vngentū. qđ sacris pedib⁹

tuis infuncoi voluisti q̄a cor contritū & humiliatum
nunquā despectisti. Tbi est loc⁹ a facie ire inimici. Tbi
emendat⁹ & abluit⁹ q̄ aliū de p̄radū est & inquinatum.

Q̄ gracia dei nō miscet terna sapiētib⁹. Cap. 10

Hili preciosa est gracia mea non patitur se
misceri extraneis rebus nec consolacōnibus
terrenis. Ab h̄cere ergo oportet oīa impedi-
mēta gracie si optas eius infusio nem suscipere. **P**ete
secretū tibi ama solus habitare tecū nullius requie
consolacōem sed magis ad deū deuotā effunde precē
ut p̄pūcā tenās mentē & purā p̄scientiā. Totū mōm
nichil estima dei vocacōem oībus antepone exūorib⁹
Non enī poteris michi vacare & in transitorijs parit̄
semper delectari. **N**otis & caris oportet te elongari
et ab omni temporalī solacō mentem tenere priuatā.
Sic obsecrat beatus petrus apostolus ut tanquam
aduenas & peregrinos in mundo hoc se contineant
cristi fideles. **Q**uanta fiducia erit morturo quem
nullius rei aspect⁹ detinet in mūdo Sed sic segregatū
cor habere ab oībus eger nec dū capit animus nec
animalis homo nouit interni hominis libertatem.
Quamē si vere velis esse spūalis oportet te renunc-
tiare tam remotis q̄m propinqs & a nemine magis
cauere q̄m a teipso. **S**i te metipsum perfecte viceris
cetera facilius subiugabis. **P**erfecta victoria est de
semetipso triumphare. **Q**ui enim sic semetipsum sub-
iectum tenet ut sensualitas racōni & ratio in cunctis
obediat michi hic vere victor est sui et dominus
mundi. **S**i ad hunc apicem scandere gliscis oportet
te viriliter incipere & secutim ad radicem ponere ut
euellas & destruas occultam & inordinatam inclinā-
tionem ad teipsum & ad omne priuatū & materiale
bonum. **E**x hoc vicio q̄ homo seipsum nimis in-
ordinate diligit pene totum pendet quicquid radi-
caliter vincendum est. **Q**uo deuidō et subactō malo

pax magna et tranquillitas erit continuo. Sed quia pauci sibiip[s]is perfecte mori laborant nec plene extra se in spiritu eleuari possunt. Qui autem libere mecum ambulare desiderat necesse est ut omnes prauas et inordinatas affectiones suas mortificet atque nulli creature priuato amore concupiscenter inhereat.

De diuersis motibus nature et gracie. Cap. lvi.

Illi diligenter aduerte motus nature et gracie. quia valde contrarie et subtiliter mouentur. et vix nisi a spirituali et intimo illuminato homine discernuntur. Omnes quidem bonum appetunt et aliquid boni in suis dictis vel factis pretendunt. Ideo sub specie boni multi falluntur. Natura callida est et multociens trahit illamque ac decipit. et se semper pro fine habet. sed gracia simpliciter ambulat ab omni specie mala dedinat. fallacitas non pretendit et omnia pure propter deum agit. In quo et finaliter requiescit. Natura inuite vult mori nec premi nec superari. nec subesse. nec sponte subiugari. Gracia vero studet mortificationi proprie resistit sensualitati querit subijci. appetit vinci. nec propria vult libertate fungi. sub disciplina amat teneri. nec alicui cupit dominari. sed sub deo semper viuere stare et esse atque propter deum omni humane creature humiliter parata inditari. Natura pro commoto laborat. et quid lucci sibi ex alio proueniat attendit. Gracia autem non quod sibi utile et promotosum sit. sed quod multis proficiat magis considerat. Natura libenter honorem et reuerentiam accipit. Gracia vero omnem honorem et gloriam deo fideliter attribuit. Natura confusio nem timet. et contemptum. gracia autem gaudet. pro nomine ihesu contumeliarum pati. Natura otium amat et quietem corporalem. Gracia vero vacua esse non potest sed libenter amplectitur laborem. Natura quod habere curiosa et pulchra et abhorret vilia et grossa.

Gracia vero simplicibus delectatur & humilibus
aspera non asperantur nec vetustis refugit indui
pannis. Natura respicit temporalia/gaudet ad lucra
terrena·tristatur de dñno·irritatur leui iniurie verbo.
Sed gracia attendit eterna/non inheret temporali-
bus·nec in perditione rerum turbatur·neq; verbis
durioribus acerbatur/quia thesaurũ suũ et gaudiũ
in celo vbi nil perit constituit. Natura cupida est et
libencius accipit quã donatamat ppria & priuata.
Gracia autem pia est & cõmunis vitat singularia
contentatur paucis/beacius dare iudicat q̃ accipere.
Natura inclinat ad creaturas ad carnem ppriã ad
vanitates & discursus. Sed gracia trahit ad deũ et
ad virtutes/renunciat creaturis/fugit mundũ·odit
carnis desideria·restringit euagimacões·crubescit in
publico apparere. Natura libenter aliquod solacium
habet externũ/in quo delectetur ad sensũ. Sed gracia
in solo deo querit consolari & in sũmo bono sup oĩa
visibilia delectari. Natura totũ agit propter lucrũ·&
ppriũ cõmodum·nichil gratis agere potest·sed aut
equale·aut melius·aut laudem·aut fauorem pro
benefactis consequi sperat·& multum ponderari sua
gesta & dona concupiscit. Gracia vero nil temporale
querit·nec aliud premiũ quã deũ solũ·pro mercede
postulat·nec amplius de temporalibus necessarijs
desiderat/nisi quantum hec sibi ad asssecucõnem eter-
norum valeant deseruire. Natura gaudet de amicis
multis et propinquis·gloriatu de nobili loco et
ortu generis/aridet potentibus/blanditur diuitibz
applaudit sibi similibus. Gracia autem inimicos
diligit/nec de amicorũ turba extollitur·nec ortũ·nec
locum nataliũ reputat·nisi virtus maior ibi fuerit.
Fauet magis pauperi·q̃m diuiti·compatitur plus
innocenti q̃ potenti·congaudet veraci & non fallaci·
exhortatur semp bonos meliora Carismata emuliri·

et filio dei per virtutes assimilari. Natura defectu et molestia cito conquerit. Gracia vero constanter fert inopiam. Natura omnia ad se reflectit pro se certat et arguit. Gracia autem ad deum cuncta reducit. Unde originaliter emanant: nichil boni sibi ascribit nec arroganter presumit. nec contendit nec sententiam alijs prefert. sed in omni et intellectu eterne sapientie ac diuino examine se submittit. Natura appetit scire secreta. et noua audire vult exterius apparere et multa per sensus experiri. Desiderat agnoscere et agere: ubi laus et amiratio procedit. Sed gracia non curat noua nec curiosa percipere. quia totum de vetustate corruptionis est ortum: cum nichil nouum et durabile sit super terras. Docet itaq; gracia sensus restringere. vanam complacentiam et ostentationem reuicere: laudanda et digne miranda humiliter abscondere. et de omni te et omni scientia. utilitas fructum atq; dei laudem et honorem querere. Non vult se nec sua predicari: sed deum in donis suis optat benedicere: qui cuncta ex mera caritate largitur. Gracia supernale lumen est: quoddam dei speciale. donum et proprie electorum signaculum: et pignus salutis eterne: quia hominem de terrenis ad celestia sus tollit et de carnali spiritualem efficit. Quanto ergo natura amplius premitur et vinatur: tanto maior gracia infunditur: et cotidie nouis visitationibus interioz homo secundum imaginem reformatur. De corruptioe nature et efficacia gracie diuine. Cap. lxxij.

Omine deus meus qui me creasti ad imaginem et similitudinem tuam. Concede michi hanc gratiam: quam ostendisti tam magnam et necessariam ad salutem et unicam pessimam naturam meam retrahentem ad peccata et in perditionem. Sencio enim in carne mea legem peccati contradicentem. legi mentis mee: et captiuum me ducentem ad obediendum

sensualitati in multis nec possū resistere passiōibus
eius nisi assistat tua sanctissima gracia cordi meo
ar dentē infusa. Opus est gracia tua ⁊ magna gracia
ut vincat nātā ad malū semp pna ab adoleſcētia
sua. Natura p primū hoīem adam lapsa ⁊ viciata
p peccatū in omnes hoīes pena huius maculā redūdat.
et ipsa natura q̄ bene ⁊ recte a te ꝑ dita fuit p vicio
iā et infirmitate corrupte nature ponat eo q̄ motus
eius sibi relictus ad malū ⁊ ad inferiora trahit. Nā
modica vis que remansit est tanq̄ scintilla quedā
latens in cinere. Hec est ipsa ratio nātalis circūfusa
magna caligine ad iudiciū habens boni ⁊ mali
veri falsiq̄ distantiaꝝ licet impotens sit adimplere
omne quod approbat nec pleno iag lumine veritatis
et nec sanitate affectionū suarum pociatur. Hinc est
deus meus q̄ delectatē legi tue secundum interiorem
hoīem sciens mandatū tuū fore bonū iustū ⁊ sandū
arguens etiā omne malū ⁊ peccatū fugiendū in carne
autem seruo lege peccatibum magis sensualitati
obedio q̄ rationi. Hinc q̄ velle bonū michi adiacet
perficere autem non inuenio. Hinc est q̄ sepe multa
bona propono sed q̄a gracia deest ad adiuvandū
infirmitatem meā ex leui resistantia resilio ⁊ deficiō.
Hinc accidit q̄ viā pfectionis agnosco qualiter agere
debeā dare satis video sed p̄prie corrupciōis pondere
pressus ad perfectiora non assurgo. O qm maxime
est michi necessaria dñe gracia tua ad inchoandum
bonū ad p̄ficiendū ⁊ ad perficiendū nā sine ea nichil
possū facere omnia autem possum in te confortante
me gracia tua. O vere celestis gracia sine qua nulla
sunt p̄pria merita nullaq̄ dona nature ponderanda.
nichil artes nichil diuicie nichil pulcritudo nichil
fortitudo nichil ingemiū nichil eloquencia valent
apud te dñe sine gracia. Nā dona nātē bonis ⁊ mal
is ꝑ muia. Electorū autē p̄prium donū ē grā siue dilectio

qua insigniti digni habentur vita eterna. **Q**antum
eminet hec gracia, ut nec donū prophetie, nec signorū
operatio, nec quantalibet alta speculatio aliquid
estimatur sine ea. **S**ed neq; fides, neq; spes, neq; alie
virtutes, tibi accepte sunt sine caritate et gracia. **O**
beatissima gracia que pauperem spiritu virtutibus
diuitem facis et diuitē multis bonis humilem corde
reddis. **V**eni descende ad me, reple me mane conso-
lacione tua, ne deficiat p̄lassitudie et ariditate mētis
aīe mee virtus mea. **O**bsceto dñe ut inueniā graciaꝝ
in oculis tuis, sufficit enim michi gracia tua ceteris
nō obtentis que desiderat natura. **S**i fuerit tēptat⁹
et vexatus turbacionibus multis non timebo mala,
dūmodo fuerit meū gracia tua. **I**psa fortitudo mea
consiliū confert et auxiliū. **C**unctis hostibus potētior
est, et sapientior vniuersis sapiētibus. **M**agistra enī
veritatis, doctrix discipline, lumen cordis, solamen
pressure, sagatrix tristitie, ablatrix timoris, nutrix de-
uocōnis, productrix lacrimarū. **Q**uid sum sine ea nisi
aridū lignū et stips inutilis. **T**ua ergo domine me
gracia semper preueniat, et sequat⁹, at bonis opibus
iugiter prestat esse intentū. **P**er ihesum cristum filiū
tuum Amen. **Q**uod nosmetipsos abnegare et
cristum imitari debemus per crucem. **Cap. lviij.**

Illi quantum a te vales exire: tantum in me
poteris transire. **S**icut nichil foris percipiscere
internā pacem facit, sic se inter⁹ relinq̄re deo
coniungit. **V**olo te addiscere perfectā abnegationem
tui in voluntate mea sine contradictione et querela.
Sequere me ego sum via veritas et vita. **S**ine via
nō itur sine veritate nō cognoscit⁹, sine vita nō viuūt
Ego sum via quā sequi debes veritas infallibilis
vita intermiabilis. **E**go sum rectissima via veritas
sup̄ma, vita vera vita beata, vita increata, si māseris
in via mea cognosces veritatem, et veritas liberabit⁹

te. et apprehēdes vitā eternā. Si vis ad vitā ingredi
serua mandata. Si vis veritatem cognoscere crede
michi. Si vis esse discipulus meus abnega temet-
ipsum. Si vis beatā vitā possidere. presentem vitā
contempne. Si vis exaltari in celo humilia te in
mundo. Si vis regnare mecū porta crucem mecum
Soli enī serui crucis inueniunt viā beatitudinis et
vere lucis. Domine ihesu quia ardua erat via tua et
mundo despecta. dona michi te. cū mundi despectu
imitari. Non enī maior est seruus domino suo nec
discipulus super magistrū. Exerceatur seruus tuus
in vita tua quia ibi est salus mea et sanctitas vera.
Quicquid extra eā lego. vel audio nō me deceat nec
delectat plene. Sili q̄a hec scis et legisti oīa. beatus es
si feceris ea. Qui habet mādata mea et seruat ea ipse
est q̄ diligit me. ego diligā eū. et manifestabo ei me.
ipsum et faciā eum sedere mecū in regno patris mei.
Domine ihesu sicut dixisti et promisisti sic utiq̄ fiat
et michi promereri cōtingat. Duxcepi de manu tua
crucem et portabo eā vsq̄ ad mortē sicut imposuisti
michi. Vera vita boni monachi est crux. sed dux
paradisi. Inceptū est retro abire non licet nec relin-
quere oportet. Epa pergamus simul ihesus erit no-
biscū. Propter ihesū sūpsimus hanc crucem. propter
ihesū perseueremus in cruce. Erit adiutor noster qui
est dux noster et predecessor. En rex noster graditur
ante nos qui pugnabit pro nobis. Sequam̄ viriliter
nemo metuat retrores. Simus parati mori fortiter
in bello et inferamus crimen glorie nostre vt fugia-
mus a cruce. Qz homo non sit nimis deiectus
quanto in aliquos labitur defectus. **Cap. lix.**

H Ali magis placet michi patientia et builitas
in aduersis qm̄ multa iubilacō et deuotio in
p̄speris. vt qd̄ contristat patuū faciūstra te
dictū. Si ampli⁹ fuisset emoueri non debuisses. Sed

nunc permittite transire. Non est primū nec vltimum
erit si diu vixeris. **D**atis virilis es q̄m diu tibi nil
obuiat aduersi bene etiam consulis et alios nosci ro-
borare verbis. **S**ed cū ad ianuā tuā venit repentina
tribulatio deficiis consilio et robore. **A**ttente magnā
fragilitatem tuam quā sepius experitis in modicis
obiectis. **T**amen pro salute tua ista fiunt cum hec et
similia cōtingunt. propone vt melius nosci ex corde
et si te tetigit. nec tamen deiciat nec diu implicet.
Adminus sustine patienter si non potes gaudenter
Et si minus libenter audis et indignationem sentis.
repone te. nec paciatis aliquid inordinatum ex ore
tuo exire. **V**nde paruuli scandaliscentur. **C**ito quiesces
commotione excitata et dolor internus dulcorabitur
reuertere gratia. **A**d huc viuo ego iuuare te paratū
et solito amplius consati. **S**i confisus fueris michi
et deuote inuocaueris aminequior esto et ad maiore
sustinentiam attingere. **N**on est totum frustratum.
si te sepius percipis tribulatum vel grauiter temp-
tatum. **H**omo es et non deus. **C**aro es et nō angelus
Quomodo tu posses semper in eo dem statu virtutis
permanere. quando hoc defuit angelo in celo et pri-
mo homini in paradiso. **E**go sum qui merentes
erigo sospitalitate et suam cognoscentes infirmitatē
ad meam proueho diuinitatem. **D**omine benedictū
sit verbū tuū dulce super mel et fauū ori meo. **Q**uid
facerem in tantis tribulacōibus et angustijs nisi me
confortares tuis sanctis sermonibus dū moto tandē
ad portū salutis peruenero. **Q**uid cure est q̄ et quāta
passus fuero. **D**a finē bonū. felicē da in hoc transitū.
Memento mei deus meus et dirige me in recto itinere
in regnum tuum Amen. **De altioribus rebus**
et occultis dei iudicijs non scrutandis Cap. lx.

Hili caueas disputare de altis materijs et de
ocultis iudicijs dei. Cur iste sic relinquitur.

et iste ad tantam gratiam assumitur. Cur etiam iste tantum affligitur. et iste tam eximie exaltatur. Ista omnem humanam facultatem excedunt. nec ad inuestigandum iudicium diuinum nulla ratio preualet. vel disputatio. Quando ergo hec tibi suggerit inimicus vel etiam curiosi inquirunt homines. Responde illud prophete. Iustus es domine et rectum iudicium tuum. Et illud. Iudicia domini vera iustificata in semetipsa. Iudicia mea metuenda sunt non discutienda quia humano intellectui sunt contemptibilia. Noli etiam inquirere nec disputare de meritis sanctorum quis alio sit sanctior. aut quis maior fuerit in regno celorum. Talia generant sepe lites et contentiones inutiles nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam unde oriuntur inuidie et dissensiones. dum iste illum sanctum et alius alium conatur superbe preferre. Talia autem velle scire et inuestigare nullum fructum afferunt. sed magis displicent quia non sum deus dissensionis. sed pacis que pax in humilitate vera que etiam in propria exaltatione consistit. Quodam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu. sed humano potius quam diuino. Ego sum qui cunctos condidi sanctos ego donaui gratiam. ego prestici gloriam. ego noui singulorum merita. ego preueni eos in benedictionibus dulcedinis mee. Ego prescui dilectos ante secula. ego elegi eos de mundo. non ipsi me preelegerunt. Ego vocaui eos per gratiam. attraxi per misericordiam. Ego perdux i eos per temptationes varias. Ego infudi consolationes magnificas. Ego dedi perseverantiam. Ego coronaui eorum patientiam. Ego primum et nouissimum agnosco. Ego omnes in estimabili dilectione amplector. Ego laudandus sum in omnibus sanctis meis. Ego super omnia benedicendus sum. et honorandus in singulis. quos sic gloriose magnificaui et predestinaui sine ullis precedentibus propriis meritis.

Qui vnū de minimis meis cōtemplaret nec magnū
honorat. quia pusillū & magnū ego feci. Et qui de-
rogat alicui sanctorū derogat & michi & ceteris oībus
in regno sanctorū. Omnes vnū per caritatis vinculū
Idem sentiunt. idem volunt. & omnes in vnum se
diligūt. Adhuc autem quod multo altius est. plus
me qm̄ sua merita diligūt. Nā super scripti & extra
propriā dilectionem tracti toti in amorem mei per-
gunt. In quo & fructiue quiescunt. Nichil est qd̄ eos
auertere possit aut deprimere. quippe qui eterna veri-
tate pleni igne ardescunt inextinguibilis caritatis
Taceant igitur carnales & animales homines de
sanctorū statu differere qui non norunt nisi priuata
gaudia diligere. Demunt et addūt p̄ sua inclinacōe
nō put placet eterne veritati. In multis ē ignorātia
eorū maxime pui parū illuīati. raro aliquem perfecta
spirituali dilectione diligere norunt. Multū adhuc
naturalī affectu & humana amicitia ad hos vel ad
illos trahuntur. et sicut in inferioribus se habent ita
et de celestibus p̄maginantur. Sed est distantia in
cōperabilis que imperfecti cogitant. & q̄ illuīati viri
per reuelacōnem supernā speculantur. Caue ergo fili
de istis curiose tractare q̄ tuā scientiā excedunt. Sed
hoc magis satage. & intende. vt vel minimus in reg-
no dei queas inueniri. Et si quispiā sciret quis alio
sanctior esset. vel maior haberetur. in regno celorum
quid hec noticia prodest. nisi se ex hac cognitione
coram me humiliaret et in maiorem nominis mei
laudem exurgeret. Multo acceptius deo facit qui de
peccatorū suorū magnitudine & virtutū suarū p̄uitate
cogitat & qm̄ longe a sanctorū perfectione distat qm̄
is qui deorum maiestate vel paruitate disputat.
Melius est sanctos deuotis precibus et lacrimis ex-
orare et eorum gloriosa suffragia humili mente
implorare qm̄ eorū secreta vana inquisicōe p̄scrutari

Illi bene et optime contentantur si homines scirent.
contentari et vaniloquio compescere. Non gloriantur
de proprijs meritis quippe qui sibi nichil bonitatis
ascribunt solū totū michi quoniā ipsis cuncta ex in-
finita caritate mea conaui. Tāto amore diuinitatis
replentur et gaudio supereffluenti ut nichil eis glorie
nichilque possit exesse felicitatis. Omnes sancti quanto
altiores in gloria. tanto humiliores in seipsis et michi
uiciniore et dilectiores existunt. Ideoque habes scrip-
tum quia mittebant coronas suas ante deum et ce-
ciderunt. in facies suas coram agno et adorauerunt
viventem in secula seculorum. Multi querunt quis
maior sit in regno dei que ignorant. an cum minimis
erunt digni computari. Magnū est vel minimū esse in
celo ubi omnes magni sunt quia filij dei vocabuntur
et erunt. Minimus erit in mille et peccator centum
annorum morietur. Cum enim quaererent discipuli quis
maior esset in regno celorum. tale audierunt responsū
Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli nō
intrabitis in regnū celorum. Quicumque ergo humilia-
uerit se sicut paruulus iste maior est in regno celorum.
Ve eis qui cum paruulis humiliare se sponte dedig-
nantur quoniam humilis ianua regni celestis eos
nō admittet intrare. Ve etiā diuitibus qui habent
hic consolationes suas quā pauperibus intrantibus
in regnū dei ipsi stabunt. foris exilantes. Gaudete
humiles et exultate pauperes quia vestrum est reg-
num dei si tamen in veritate ambulatis

Et omnis spes et fiducia in solo deo est figenda.

Capitulum lxj.

Domine que est fiducia mea quā in hac vita
habeo aut quod maius solaciū meū ex omnibus
apparentibus sub celo. Nonne tu dñe deus
meus cuius misericordie non est numerus. Vbi michi
bene fuit sine te. Aut quāto male esse potuit pñte te

Malo pauper esse ppter te qm diues sine te. Eligo
potius tecu in tra pegrinari qm sine te celu possidere
Vbi tu ibi celu atq; ibi mors ⁊ infernus. vbi tu no
es. Tu michi in desiderio es. ⁊ ideo post te gemere et
clamare ⁊ exorare necesse e. In nullo deniq; possum
plene confidere. q in necessitatibus auxilietur oportu-
nis nisi i te solo deo meo. Tu es spes mea tu solator
meus et fidelissimus in omnibus. Omnes que sua
sunt querunt. tu salutem mea ⁊ pfectum meum solu
modo pretendis ⁊ omnia michi in bonu conuertis.
Etiam si varijs temptationibus ⁊ aduersitatibus
exponas. Hoc totu ad vtilitatem mea ordinas qui
mille modis electos tuos pbarre consueuisti. In qua
probatione non minus diligi debes ⁊ laudari qm si
celestibus solacombus me repleres. In te ergo dne
deus meo pono totam spem mea ⁊ refugium. In te
omnem tribulationem ⁊ angustia constituo. quia
totum infirmu ⁊ instabilem inuenio quicquid extra
te conspicio. Non enim proderunt multi amici neq;
fortes auxiliarij adiuuare poterunt. nec prudentis
consiliarij responsum vtile dare. neq; libri doctorum
consolari nec aliqua preciosa substantia liberare nec
locus aliquis secretus aut amenus contutari si tu
ipse non assistas iuues confortes consolarijs prestes
instuas ⁊ custodias. Omnia namq; que ad pacem
videntur esse ⁊ felicitatem habenda te absente nichil
sunt. nichil felicitatis in veritate conferunt. Finis
ergo omnium bonoru ⁊ altitudo vite ⁊ pfunditas
eloquiorum tu es ⁊ in te super omnia sperare fortis-
simum solacium seruoz tuoz. Ad te sunt oculi mei
in te confido misericordiaz pater. Benedic ⁊ sancti-
fica animaz meam benedictione celesti vt fiat habi-
tatio tua sancta ⁊ sedes eterne glorie tue. Nichilq;
in templo tue dignitatis inueniat quod oculos tue
maiestatis offendat scdm magnitudinē bonitatis

tue ⁊ multitudinem miserationū tuarum respice in
me ⁊ exaudi orationem serui tui longe exultantis in
regione vmbre mortis. Protege ⁊ conserva animā
seculi tui · inter tot discrimina vite corruptibilis
ac comitante gracia tua dirige in viam ad patriam
perpetue claritatis Amen.

Explicit liber interne cōsolationis qui est tercius de
imitacōe xpi. Sequitur tabula huius libri tercii de
interna xpi locucōe ad aīam fidelem. **Cap.**

Qz veritas intus loquitur sine strepitu verborū **i**

Qz verba dei cum humilitate sunt audienda et q̄ ea
multi non ponderant **ij.**

Oratio ad implorandū deuotiōis graciā **iii.**

Qz in veritate ⁊ huilitate corā deo p̄salandū est **iiii.**

De mirabili effectu diuini amoris. **v.**

De probatione veri amoris **vj.**

De occultanda gracia siue huilitatis custodia **vij.**

De vili estimacōe suiip̄s in oculis dei **viii.**

Qz oīa ad deū sicut ad finē vltimū s̄ referenda **ix.**

Qz sp̄reto mundo dulce est seruire deo **x.**

Qz desideria cordis examinanda sunt **xj.**

Qz de informacōe patientie ⁊ iustamine aduersus
concupiscencias **xij.**

De obedientia humilis subditi ad exemplum ihesu
cristi **xiii.**

De occultis dei iudicijs considerandis ne extolla-
mur **xiiii.**

Qualiter standum sit et dicendum in omni re desi-
derabili **xv.**

Oratio pro beneplacito dei perficiendo **xvj.**

Qz verum solaciū in solo deo est querendū **xvii.**

Qz omnis sollicitudo in deo statuenda sit **xviii.**

Qz temporales miserie exemplo cristi equanimiter
sunt ferende **xix.**

De tollerantia iniuriarū & q̄s paciens cōprobeſ xx.
 De cōfeſſione p̄prie infirmitatis & h̄z vite miſiſ xxj.
 Q̄ in deo ſup oīa bona & dona reſcendū eſt xxij.
 De recordacōne multipliciū beneficiorū dei xxij.
 De quatuor magnū importantibus pacē xxiiij.
 Ibidem oīo ſ̄ malas cogitacōes & oīo p̄ illuīacōne
 mētis. De euitacōe t̄io ſe inq̄ſicōe ſup aliūz vita xxv.
 In quibus pax cordis & verus p̄fectus cōſiſtit xxvj.
 De eminentia libere mentis quā ſupplex oīo magis
 meretur q̄m frequens lectio xxvij.
 Q̄ priuatus amor a ſummo bono retardat xxvij.
 Ibidē oīo p̄ purgacōe cordis & celeſti ſapiētia xxix.
 Contra linguas detractorum xxx.
 Qualiter inſtante tribulacōe deū inuocandū eſt xxxj.
 De diuino petendo auxilio et cōfidentia recuperande
 gracie xxxij.
 De neglectu oīs creat̄e vt c̄ator poſſit inueniri xxxij.
 De abnegatione ſui & abdicatione omnis cupidi-
 tatis xxxiiij.
 De inſtabilitate cordis & ſ̄ int̄cōe finali ad deū xxxv.
 Q̄ amanti ſapit deū ſup oīa & in omnibus xxxvj.
 Q̄ nō eſt ſecuritas a tēptacōe in illa vita xxxvij.
 Contra vana hominum iudicia xxxvij.
 De pura & integra reſignatione ſui ad obtinendum
 cordis libertatem xxxix.
 De bono regimine in exercitijs & reſuſu ad deū xl.
 Q̄ homo non ſit importunus in negotijs xli.
 Q̄ homo nichil boni ex ſe habet & de nullo gloriari
 poteſt xli.
 De contemptu omnis temporalis honoris xliij.
 Q̄ pax non eſt ponenda in hominibus xliij.
 Contra vanam & ſecularem ſcientiam xlv.
 De non attrahendo ſibi res exteriores xlvj.
 Q̄ omnibus non eſt credendum et de facili lapſu
 verborum xlvij.

De confidentia in deo habenda quando insurgunt
verborum iacula xlviii.

Quod omnia graula per eterna vita sunt tolleranda xlix.

De die eternitatis et huius vite angustijs i.

De desiderio eterne vite et quanta sint bona promissa li.

Qualiter homo desolatus se debet deo offerre lii.

Quod humilibus insistendum est operibus deficiat a summis liii.

Quod homo non reputet se consolacione dignum liiii.

Quod gracia dei non miscet terrena sapientibus lv.

De diuersis motibus nature et gracie lvj.

De corrupcione nature et efficacia gracie diuine lvij.

Quod nosmetipsos abnegare debemus et christum sequi lviii.

Quod homo non sit nimis reiectus quando in aliquos
labetur defectus lix.

De altioribus rebus et potestis dei iudicijs non scrutandis lx.

Quod omnis spes et fiducia in solo deo est figenda lxi.

Sequitur nunc liber quartus de imitacione cristi
in quo tractatur de venerabili sacramento altaris.

Sequitur deuota exhortatio ad sacramentum
communione. Vox cristi.

Uenite ad me omnes qui laboratis et
onerati estis et ego reficiam vos dicit
dominus. Panis quem ego dabo caro mea
est pro mundi vita. Accipite et comedite
hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur
hoc facite in meam memoracionem. Qui
manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me
manet et ego in eo. Verba que locutus sum vobis spiritus
et vita sunt. Cum quanta sit deuotione cristus
suscipiendus. Vox discipuli. Cap. i.

Hec sunt verba tua criste ihesu veritas eterna
quod quis non vno tempore plata nec in vno loco
scripta. Quia ergo tua sunt hec verba gratantur
michi et fidelibus cum dicta sunt audienda et accipienda. Tua
sunt et ea petulisti et mea que sunt que pro salute mea ea

edidisti libenter ea suscipio ex ore tuo. ut artius in-
ferantur cordi meo. Excitant me verba tante pietatis plena
dulcedinis et dilectionis. Si terrent me delicta propria
et ad capienda tanta misteria me reuerberat impura
conscientia purgat me dulcedo verborum tuorum. Sed onerat
me multitudine viciorum meorum. Iubes ut fiducialiter ad te
accedam si tecum velim habere partem. et ut immortalita-
tis accipiam alimoniam. si eternam cupiam obtinere vitam
et gloriam. Venite inquit ad me omnes qui laboratis
et onerati estis et ego reficiam vos. O dulces et amica-
bile verbum in aures peccatoris quod tu domine deus
meus egenum et pauperem inuitas ad communionem
sanctissimi corporis tui. Sed quis ego sum domine
ut ad te presumam accedere. Ecce celi celosum te non
capiunt et tu dicis. venite ad me omnes. Quid vult
sibi ista benignissima dignatio et tam amicabile in-
uitatio. Quomodo ausus ero venire ad te qui nichil
boni sum conscius. unde presumere possim. quomodo
te introducam in domum meam qui sepius offendi
benignissimam faciem tuam. Reuerentur Angeli et
archangeli metuntur sancti et iusti et tu dicis. venite
ad me omnes. Nisi tu domine hoc diceres quis ve-
heret. Et nisi tu iuberet. quis accedere attempta-
ret. Ecce noe vir iustus in archa quam fabricauit cen-
tum annis laborauit ut cum paucis saluaretur. Et
ego quomodo poterem me vna hora sperare ut mundi
fabricatorem cum reuerentia summam. Moyses fa-
mulus tuus magnus et specialis amicus tuus archam
ex imputribilibus lignis fecit et eam mundissimo
auro vestiuit ut tabulas legis in ea reponeret. Et
ego putrida creatura audebo te creatorem et vite da-
torem tam facile suscipere. Salomon sapientissimus
regum israel templum magnificum septem annis
in laudem nominis tui edificauit. Et octo diebus
festum dedicationis eius celebrauit et mille hostias

pacificas obtulit et archam federis in clangore buccine et iubilo in locum sibi preparatum sollempniter collocavit. Et ego infelix et pauperimus hominum quomodo in domum meam te introducam. qui vix expendere mihi mediant horâ deuotâ et vere vix semimediâ. O mi deus quantum illi agere studuerunt ad placendum tibi. heu quoniam pusillum est quod ego ago quoniam breue expleo tempus. cum me ad communicandum dispono. Raro totus recollectus rarissime ab omni distractione purgatus. Et certe in tua salutari celsitudinis presentia nulla debet occurrere indecens cogitatio. Nulla etiam occupare creatura quia non angelum sed angelorum dominum suscepturus sum hospicio. Et tamen valde magna distantia est. inter archam federis cum suis reliquijs et mundissimum corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus inter legalia illa sacrificia futurorum figuratiua et veram tui corporis hostiam omnium sacrificiorum antiquorum completiuam. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco presentiam. Cur me non maiori preparato sollicitudine ad tua sancta sumenda. quando illi sancte patriarche et prophete reges quoque et principes cum vniuerso populo tantum deuotionis demonstrauerunt effectum circa cultum diuinum. Saltauit deuotissimus rex David coram archa dei totis viribus. recolens beneficia olim indulta patribus. fecit diuersi generis organa psalmos edidit et cantare instituit cum letania. Cecinit et ipse frequenter in cythara spiritus sancti afflatus gratia. Docuit populum israhel toto corde laudare et ore consono diebus singulis benedicere et predicare. Si tanta agebatur deuotio ac diuine laudis extitit recordatio coram archa testamenti quanta nunc michi et omni populo christiano habenda est reuerentia et deuotio in presentia sacramenti in sumptione excellentissimi corporis christi. Currant

multi ad diuersa loca p̄ visitādis reliquijs. sanctorū
et mirantur auditis gestis eorum et ampla edificia
templorum inspiciunt et osculantur scitis et auto
inuolura sacra ossa eorum. **E**t ecce tu presens es hic
apud me in altari deus meus sanctus sanctorū crea
tor om̄iū hoīm. et dñs angelorum. **S**epe in talibus
videndis curiositas est hominū et nouitas inuisorū
et modicus reperatur emendationis fructus maxie
vbi est tā levis sine vera contritione discursus. **N**ic
autem in sacramento altaris totus es presens deus
meus homo xp̄us Ihesus vbi copiosus percipitur
eterne salutis fructus quocienscunq; fueris digne et
deuote susceptus. **N**o istud vero non trahit leuitas
aliqua nec curiositas. aut sensualitas. s̄ firma fides.
deuota spes et sincera caritas. **I**nuisibilis conditor
mundi deus q̄ mirabiliter agis nobiscū. q̄ graciosē
et suauiter cū electis tuis disponis quibz temetipsū
in sacramento sumendum propomis. **H**oc namq;
omnem intellectū superat. hoc specialiter deuotōrum
corda trahit et accendit ad effectū. **A**p̄li vero fideles
tui qui totam vitā suam ad emendationem dispo
nunt ex hoc dignissimo sacramento magnā deuotio
nis graciā et virtutis amorem frequenter recipiunt.
Quā admirabilis et abscondita gracia sacramenti qm̄
nouunt tantum xp̄i fideles. Infideles autem et pec
catis seuiantes experiri non possunt. **I**n hoc sacra
mento confectur sp̄itualis gracia et reperatur in
anima virtus amissa et per peccatū deformata redit
pulcritudo. **T**anta est aliquando hec gracia vt ex
plenitudine collate deuotionis non tantum mens
sed et debile corpus vires sibi prestitas sentiat am
pliores. **V**olendū tamen valde et miserandū super
tepeditate et negligentia nostra q̄ non maiori affec
tione trahimur ad xp̄m sumendū in quo tota spes
nostre salutationis consistit et meritū. **A**p̄se enī est

sanctificatio nostra et redemptio. Ipse consolatio
viatorum et sanctorum eterna fructio. Volendum est
itaque valde quod multi tam parum hoc misterium salutare
aduertunt. quod celum letificat et mundum conseruat
vniuersum. Non tam ardeat et duritia cordis humani tam
ineffabile bonum non magis accedere et ex cotidiano
usu etiam in aduertentibus defluere. Si enim hoc sacratis-
simum sacramentum in vno tantum celebraretur loco et
ab vno tantum consecraretur sacerdote in mundo. quanta
putas desiderio ad locum illum et ad talem dei sacerdotem
homines afficerentur ut diuina misteria celebrare vider-
rent. Nunc autem multi facti sunt sacerdotes et in
multis locis offertur cibus ut tanto maior appareat
gratia et dilectio dei ad homines quanto lacus est sa-
cra communio diffuso per cibum. Graciam tibi bone
Ihesu pastore eterne qui nos pauperes et exiles dig-
natus es precioso corpore et sanguine tuo reficere et
ad hec misteria percipienda etiam propioris tui allo-
quio inuitare dicendo. Venite ad me omnes qui
laboratis et onerati estis et ego reficiam vos.

Quoniam magna bonitas et caritas dei in sacramento
exhibetur homini vox discipuli. Cap. ii.

Sper per bonitatem tuam et magnam misericordiam
tuam domine confusus aceto eger ad saluatorem
esumens et fidens ad fontem vite. Egenus
ad regem celi seruus ad dominum creatura ad creatorem
desolatus ad meum patrem saluatorem. Sed vnde hoc
michi ut venias ad me. Quis ego sum ut prestas michi
tripsum. Quomodo audeat peccator coram te apparere
et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire. Tu
nosci seruum tuum et scis quia nichil boni in se habet.
Vnde hoc illi prestas. Confiteor igitur vilitatem meam
agnosco bonitatem tuam laudo pietatem et voluntatem
et gratias ago propter nimiam caritatem propter

te metipsum enim hoc facis non propter mea merita
ut bonitas tua mihi magis innotescat. caritas amplius
ingeratur et humilitas perfectius promendatur. Quia
ergo tibi hoc placet et tu sic fieri iussisti. Placet et dig-
natio tua mihi et utinam iniquitas mea non obsistat
O dulcissime et benignissime ihesu quanta tibi reve-
rentia est et gratiarum actio. cum perpetua laude pro suscep-
tione sacri corporis tui debetur. cuius dignitatem nullius
hominum explicare potens inuenitur. Sed quid co-
gitabo melius et salubrius nisi meipsum totaliter hu-
milianto et tuam infinitam bonitatem exaltanto supra me
laudo te deus meus et exaltabo te in eternum. despicio
me et subijcio tibi profundum utilitatis mee. Ecce tu
sanctus sanctorum et ego sordes peccatorum. Ecce inclines
tu te ad me et tu vis esse mecum. tu inuitas me an-
quiuium tuum. Tu mihi dare vis celestem cibum et panem
angelorum ad manducandum. non alium sanctum quam
te ipsum panem viuum qui de celo descendisti et das vitam
mundo. Ecce unde dilectio procedit qualis dignatio
illudescit quam magne gratiarum actiones et laudes
pro hijs debentur. O quam salutare et utile consilium
tuum. cum istud instituisti quam suauis et iocundum quam
te ipsum ancibum conasti. O quam admirabilis operatio
tua domine. quam potens virtus tua quam infallibilis veri-
tas tua. Dixisti enim et facta sunt omnia et factum
est hoc quod iussisti. Mira res et fide digna et humanum
vincens intellectum. quod tu domine deus meus verus
deus et homo sub modica specie panis et vini integer
contineas. et sine consumptione a sumente mandu-
caris. Tu domine vniuersotum qui nullius habes
indigentiam voluisti per sacramentum tuum habitare
in nobis. Conserua cor meum et corpus meum immu-
latum ut leta et pura conscientia. sepius tua valeas
celebrare misteria. et ad meam perpetuam accipere
salutem que precipue ad tuum honorem et memoriale

perhenne sanxisti ⁊ instituisti. Letare anima mea et
gracias age deo pro tam nobili munere et solatio
singulari in hac lacrimatum valle tibi relicto. Nam
quociens hoc misterium recolis ⁊ corpus Christi accipis
tociens tu redemptionis opus agis et particeps om-
nium meritoꝝ christi efficeris. caritas enim christi nunquam
minuitur et magnitudo propiciationis eius nunquam
exhaustitur. Ideo noua semper mentis renouatione
ad hoc te disponere debes ⁊ magnū salutis misterium
attenta consideratione pensare. Ita magnum ⁊ io-
cundum ⁊ nouū tibi videri debet cum celebras vel
missam audis. ac si eadem die Christus primum in
vterum virginis descendens homo factus esset aut
in cruce pendens pro salute hominum pateretur et
moreretur.

Quoniam utile sit sepe communicare

Vox discipuli.

Capitulum iij.

Ecce ad te venio ut bene michi sit ex munere
tuo et letificer in conuiuium sancto tuo quod parasti
in dulcedine tua pauperi deus. Ecce in te est
totum quod desiderare possum et debeo. Tu salus mea et
redemptio. spes ⁊ fortitudo. decus ⁊ gloria. Letifica
ergo hodie animas serui tui quoniam ad te domine ihesu
animam meam leuaui. desidero nunc te deuote ⁊ reuerentem
accipere cupio te in communium meam inducere quatenus cum
zacheo merear a te benedici ac inter filios abraham con-
putari. Omnia mea corpus tuum concupiscit cor meum tecum
uniri desiderat. Trade te michi et sufficit. Nam preter
te nulla consolatio valet. sine te esse nequeo. et sine
visitatione tua vivere non valeo. Ideoque oportet
me frequenter ad te accedere ⁊ remedium salutis mee
te accipere. ne forte deficiam in via si fuero celesti
fraudatus alimonia. Sic enim tu misericordissime
Ihesu predicans populis et varios curans languo-
res aliquando dixisti. Nolo eos ieiunos dimittere in
domum suam ne deficiant in via. Age ergo hoc mecum

modo qui pro fidelium consolatione te in sacramento reliquisti. Tu es enim suavis refectio anime. et qui te digne manducauerit particeps et heres erit eterne glorie. Necessarium quidem michi est. ut qui tam sepe labor et pectus. tam cito corpesco et deficio ut per frequentes orationes et confessiones ac sacramenti tui corporis perceptionem me renouem et mundem et accendam ne forte diutius abstinendo a sancto proposito defluam. Propter enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua et nisi succurrat diuina medicina labetur homo mox ad peiora. Retrahit ergo sancta communio a malo et confortat in bono. Si enim modo tam sepe negligens sum et tepidus quanto communico aut celebraz quid fietet si medellam non sumerem et tam grande iuuamen. non querebam et licet omni die non sum aptus nec ad celebrandum bene dispositus. Dabo tamen operam congruis temporibus diuina participare sacramenta siue misteria ac tante gratie participem me prebere. Nam hec est vna principalis fidelis anime consolatio quam diu peregrinatur a te in mortali corpore ut sepius memor dei sui dilectum suum deuota suscipiat mente. O mira circa nos tue pietatis dignatio. quod tu domine deus creator et viuificator omnium spirituum ad pauperculam dignaris venire animam et cum tota diuinitate tua ac humilitate eius impugnatam elutiem. O felix et beata anima que te dominum deum suum meretur deuote suscipere in tua susceptione spirituali gaudio repleti. O quam magnam suscipit dominum. quam dilectum inducit hospitem. quam iocundum recipit socium. quam fidem acceptat amicum. quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum pre omnibus dilectis et super omnia desiderabilia amandum. Sileant a facie tua dulcissime dilecte deus meus celum et terra et omnes ornatus eorum. quoniam quicquid laudis habet et decoris ex dignatione est

tue largitatis et ad decorem tui perueniet nominis
cuius sapientie non est numerus ꝛc.

Qz multa bona pstant deo te ꝓmunicātibz. Ca. iij.

Domine deus meus preueni seruum tuum in
benedictionibus dulcedinis tue vt ad tuum
magnificum sacramentum digne et deuote
melleatur accipere. Excita cor meū in te ⁊ a graui tor-
pore erue me. Visita me ī salutari tuo ad gustandū
in spiritu suauitatem tuā que in hoc sacramento tanq̃
in fonte plenarie latet. Alluina quoq; oculos meos
ad intuendū tantū misterīū ⁊ ad credendū illud in-
dubitata fide me roborā. Est enī operatio tua non
humana potentia tua sancta instructio non hominis
ad inuencō. Non enī ad huc capiēda ⁊ intelligēda
aliquis ꝓdo neus ꝓ se reperitur que angelicā etiā
sublimitatem excedunt. Quid ergo ego peccator in-
dignus terra ⁊ cinis de tam alto secreto potero in-
uestigare ⁊ capere. Dñe in simplicitate cordis mei in
bona firma fide ⁊ in tua iussione ad te cū spe et reue-
rentia accedo. ⁊ vere credo quia tu presens es hic in
sacramento. Vis ergo vt te suscipias ⁊ meipsū tibi in
caritate vniā. Vnde precor tuā clementiā ⁊ specialem
ad hoc implozo mihi dare graciā vt totus inte lique-
fiam ⁊ amote percessuam ⁊ de nulla alia seu aliqua
consolatione amplius me intromittas. Est enī hoc
altissimū ⁊ dignissimū sacramentū-salus anime et
corporis. medicina omnis spiritualis languoris in
quo vicia mea curantur passionēs frenantur temp-
tationes vincuntur ⁊ diminuantur. Gracia maior
infunditur. virtus incepta augetur. firmatur fides.
spes roboratur caritas ignescit ⁊ dilatat. Multa
namq; bona largit⁹ es ⁊ ad huc sepi⁹ largiris in sac-
ramento dilectis tuis deuote communicantibus deus
meus susceptor anime mee reparator infirmitatis hu-
mane ⁊ totus dator. consolacōnis eterne. Nā multā

temporis consolationem aduersus variam tribulationem infundis . & de imo deiectionis proprie ad spem tue p̄tectionis erigis atq; noua quadā gracia eos intus uiuificas recreas & illustras vt qui anxiū primū et sine affectione se ante ̄muniouē senserant postea reſecti cibo et potu celesti in meliꝛ se mutatos inueniant. Quid igitur cū electis dispensanter agis vt veraciter agnoscant et potenter experiantur . quātū infirmitatis ex seipsis habeant et quid bonitatis et gracie ex te consequentur . quia ex seipsis frigidi & duri et indeuoti . ex te autem feruentes alacres et deuoti esse merentur . Quis em̄ ad fontem suauitatis humiliter accedens non modicum suauitatis inde reportauit. Aut quis iuxta copiosū ignem stans nō parū caloris inde percipit et tu fons es et nunquam deficiens. Vnde si non licet haurire de plenitudine fontis neq; vsq; ad societatem potate apponā tamen os meū ad foramen celestis fistule vt salci modicam inde gutta'ā capiā . ad reuocillandā siti meā et non penitus arescā. Et si nec dum celestis et tam ignitus vt cherubin et seraphin esse possim . conabor tamen deuotioni insistere et cor meū preparare vt vel modicam diuini incendiij flāmag ex humili susceptione uiuifici sacramenti acquirā. Quicquid autem mihi deest ihesu bone saluator sanctissime tu pro me supple benigne ac graciosē qui a te homines dignatus es vocare dicens. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos Ego quidem laboro in sudore vultus mei dolore cordis torqueor . p̄ccato oneror . temptationibus inquietor . multis malis passionibus implicor et premor & non est qui adiuuet . non est qui liberet . et saluū faciat . nisi tu domine deus saluator meus cui cōmitto me et oīa mea . vt me custodias et perducas in vitam eternā. Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui qui

corpus tuū et sanguinem in cibū et potū michi pre-
paraſti. Preſta domine deus ſalutaris meus vt cum
frequentatione miſterij tui creſcat in me deuotionis
affectus.

De dignitate ſacramenti
et dignitate ſacerdotali. Vox dilecti. Cap. v.

Si habeas angelicā puritatem et ſancti Io-
hannis baptiſte ſanctitatem nō es dignus
hoc ſacramentū accipere et tractare. Non
enī meritis hoc debetur hominū quod homo conſe-
craet et tractet xpi ſacramenti et ſumat in cibū panē
angelorū. Grande miſterij ⁊ magna dignitas ſacer-
totum quibus datū eſt quod angelis non eſt ꝛceſſū
Soli namq; ſacerdotes rite in eccleſia ordinati po-
teſtatem habent celebrandi et corpus xpi cōſecrandi.
Sacerdos quidem miniſter eſt dei. vtens verbo dei.
per iuſſionem et inſtitutionem dei deus autem prin-
cipalis eſt ibi auctor ⁊ inuiſibilis operator. cui ſubeſt
omne quod voluerit. et patet omne quod iuſſerit.
Plus ergo deo credere debes omnipotenti in hoc ex-
cellentiffimo ſacramento quam proprio ſenſui aut
aliqui ſigno viſibili. Ideoq; cū timore et reuerentia
ad hoc opus accedendum eſt. Attende tibi et vide
cuius miſterij tibi traditum eſt. per impoſitionem
manus epiſcopi et tu ſacerdos factus es et ad cele-
brandū cōſecratus. Vide nunc vt fideliter et reuote
in ſuo tempore deo ſacrificiū offeras ⁊ teipſū irrepre-
henſibilem exhibeas. Non alleuiaſti onus tuū ſed
artiori iā obligatus es vinculo diſcipline ⁊ ad ma-
iorem teneris perfectionem ſanctitatis. Sacerdos
omnib; virtutibus debet eſſe ornatus. et alijs bo-
ne vite exemplū prebere. Eius conuerſatio non cū
populatis et ꝓmunibus hominū vijs ſed cū ange-
lis in celo aut cum perfectis viris in terra debet eſſe.
Sacerdos ſacris veſtibus indutus xpi vices gerit vt

deū p se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget. Habet ante se ⁊ retro se dominice crucis signū ad memorandū iugiter xpī passionem. ante se crucē in casula portat vt xpī vestigia diligenter inspiciat et sequi feruenter studeat. Post se crucē signatus est vt aduersa quelibet illata. ab hīs clementer pro deo tolleret. Ante se crucem gerit vt propria peccata lugeat. Post se vt aduersa aliorū etiā cōmissa percompassionem. defleat. et se mediū inter deū ⁊ peccatorem constitutum esse sciat. nec ab oratione et oblatione sancta torpescat donec graciā ⁊ misericordiā impetere mereatur. Quando sacerdos deuote celebrat deum honorat angelos letificat viuos adiuuat. defunctis requiem parat ⁊ se oīm bonorū participem efficit.

Interrogatio de exercicio ante communionem

Vox discipuli.

Capitulū vj.

Quoniam tuam dignitatem dñe et meā vilitatem penso valde cōtemisco ⁊ i me ipso ofundor. Si enī non accedo vitam fugio et indigne me ingressero offensam incuro. Quid ergo faciam deus meus auxiliator meus in necessitatibus meis. Tu doce me viā rectā. ppone breue aliquod exercitiū sacre cōmunioni congruū. Vtile est enī scire qualiter scilicet deuote et reuerenter tibi preparare debeo. cor meū ad recipiendū salubriter tuū sacmētū seu etiā celebrandū tam magnū et diuinū sacrificiū.

De discussione proprie cōscientie et emendacōis proposito.

Capitulum vij.

Super omnia cū sūma humilitate ⁊ simplici reuerentia et plena fide et pia intentione honoris dei ad h. sacmētū celebrandū tractandū et iumentū oportet dei sacerdotem accipere diligenti ex aīa cōscientiā tuā ⁊ pro posse tuo vera cōtricione et humili cōfessione eā munda ⁊ clarifica. ita vt nil graue habeas aut scias qđ te remordeat. ⁊ liberū accessum

impediat habeas displicentiā omnium peccatorum tuorum
in generali et pro quotidianis excessibus magis in
speciali doleas et gemas . et si tempus patitur deo
in secreto cordis cunctas conficere passionum tuarum
miserias. Angemisce et dole quod ita carnalis adhuc es et
mundanus tam immortificatus a passionibus tam
plenus concupiscentiarum motibus tam in custoditus in
sensibus exterioribus . tam sepe multis fantasijs implicatus
tam multum inclinatus ad exteriora . tam levis ad risum et
dissolutionem . tam durus ad fletum et compunctionem .
tam promptus ad luxuriam et carnis omnimoda . tam segnis ad
rigorem et feruorem . tam curiosus ad noua audienda
et pulchra videnda . tam remissus ad humilia et abiecta
amplectenda . tam cupidus ad multa habenda . tam
parcus ad dandum . tam tenax ad retinendum . tam in con-
sideratus in loquendo . tam incontinens in tacendo . tam
incompositus in motibus . tam importunus in actibus
tam effusus super abum . tam surdus ad dei verbum . tam velox
ad quietem . tam tardus ad laborem . tam vigilans ad
fabulas . tam somnolentus ad vigilias sacras tam festinus
ad finem . tam sagax ad attendendum . tam negligens in
horis persoluedis . tam tepidus in celebrando . tam tar-
dus in communicando . tam cito distractus . tam raro plene
recollectus . tam subito commotus ad iram . tam facilis ad
alterius displicentiam . tam pronus ad iudicandum . tam
rigidus ad arguendum . tam letus ad prospera . tam debi-
lis in aduersis . tam sepe multa bona proponens et
modicum ad effectum producens. His et alijs defectibus
tuis cum dolore et magna displicentia proprie et infirmi-
tatis confessis et deploratis . firmum statue propositum
emendandi vitam tuam et in melius perficiendi. Deinde
cum plena resignatione et integra voluntate offer te ipsum
in honorem nominis mei . in ara crucis cordis tui .
mi holocaustum perpetuum corpus tuum scilicet animam michi
fidelem committendo quatinus sic digne merearis

ad offerendum deo sacrificiū accedere et sacramentū
corporis mei salubriter suscipere. Non enī est oblatiō
dignior & satisfactio maior pro peccatis diluendis
q̃ seipsū pure & integre cum oblatione corporis cristi
in missa & in cōmunionē deo offerre. Si fecerit hoc qđ
in se est. et vere penituerit quocienscūq; pro venia &
gracia ad me accesserit. **V**iuo ego dicit dominus
nolo mortem peccatoris sed magis vt cōuertatur et
viuat quoniā peccatorū suorū nō recordabor amplius
sed cuncta sibi indulta erunt.

De oblatiōe xp̃i in cruce & p̃ptia resignatiōe. Cap. viii

Sicut ego meipsum expansi in cruce manibus
et nudo corpore pro peccatis tuis deo patri
sponte ita vt nichil in me remaneret quin
totū in sacrificiū diuine placationis transiret. Ita
debes et tu teipsū michi volūtarie in oblatiōē purā
et sanctā cotidie in missa cū oībus virib; & affectio-
nib; tuis. q̃nto intimius vales offerre. **Q**uid magis
a te requiro q̃m vt tu te studeas michi ex integro
offerre & resignare. **Q**uicquid preter teipsū das nichil
curo q̃a non requiro datū tuū sed te. **S**icut non suf-
ficeret tibi oībus habitis preter me. ita nec michi
placere poterit. q̃cquid dederis te non oblato. **O**ffer
te mihi & da te totū p̃ deo & erit accepta oblatiō. **E**cce
ego me totū obtuli deo patri pro te etiam dedi totū
corpus meū & sanguinem in cibum & potū. vt totus
tuus essem & tu meus permaneres. **S**i autem in teipso
steteris nec sponte te ad voluntatem meā obtuleris.
nō est plena oblatiō nec integra inter nos erit vnio.
Igitur omnia opera tua precedere debet spontanea
tui ipsius in manus dei oblatiō. si libertatem consequi
et gratiam velis. **I**deo enim tam pauci illuminati &
liberi intus efficiuntur quia seipsos ex toto abnegare
nesciūt. **E**t firma sententia mea nisi q̃s renūciauerit
oībus que possidet nō potest meus esse discipulus. **Tu**

ergo si optas meus esse discipulus offer teipsū mihi
cū oībus affectibus tuis. Quod nos et oīa nostra deo
offerre et pro oībus orare debemus. Cap. ix.

Domine oīa tua sunt que in celo sunt et que
in terra desidero meipsū tibi in spontaneā
oblationem offerre et tuus perpetue manere.
Dñe ī simplicitate cordis mei offerre tibi oīa peccata
et delicta mea q̄ cōmisi corā te et sanctis angelis tuis
a die qua primo peccare potui vsq; ad horā hāc sup
placabili altari tuo offero etiā meipsū tibi hodie in
secuum sempiternū in obsequiū et sacrificiū laudis
perpetue. **A**uscipe cū hac oblatione sancta tui pre
tiosi corporis quā tibi hodie in presentia angelorū
inuisibiliter assistentiū offero vt sit p me et p cuncto
populo tuo in salutem remissionem peccatorū meorū
tibi in altari tuo a me oblatoz vt tu oīa pariter in
cendas et obutas igne caritatis tue deleas vnīūsas
maculas peccatorū meorū et conscienciā meā ab omī
delicto emundes et restituas mihi graciā tuā quā
peccādo amisi oīa mihi plene indulgēdo et in osculū
pacis tue me misericorditer recipiendo. **Q**uid possū
agere pro peccatis meis nisi huīliter ea confitendo
et lamentando et tuā propiciationem incessanter de
precanto. **D**eprecor te exaudi me ppicius ubi assisto
corā te deus meus. **O**mīa peccata mihi maxie displic
ent nolo ea amplius vnquā perpetrare. **S**ed p eis
doleo et tolebo q̄ diu vixero parat⁹ penitentiā agere
et proposse satisfacere. **D**imitte michi deus meus.
dimitte mihi peccata mea propter nomē sanctū tuū
salua anīas meā quā precioso sanguine tuo redemi
sti. **E**cce committo me misericordie tue. resigno me
manibus tuis age meū secundū bonitatem tuā nō
secundū meā maliciā et iniquitatē. **O**ffero tibi etiā oīa
bona mea q̄uis valde pauca et imperfecta vt ea emen
des et scūfices et ea grata habeas et accepta tibi facias

et semper ad meliora trabas. nec non ad beatum et laudabilem finem me pigru et inutilem hominem perducas. Offero quoq; tibi oia desideria deuotoru. necessitates parentu amicoru fratru sororu omniuq; caroru meoru et eoru michi aut alijs propter amorem tuu benefecerunt et qui orationes et missas p se suisq; oibus dici a me desiderauerunt et petierunt siue in carne adhuc viuunt siue iam a seculo defuncti sint ut omnes sibi auxiliu gratie opem consolationis et ptectione a periculis. liberationem a peccatis aduenire sentiant et ut ab oib; malis erepti gratias tibi magnificas leti persoluant. Offero etiã tibi preces et hostias placationis pro illis specialiter q me in aliquo leserunt contristauerunt aut vituperauerunt. vel aliis dampnu vel grauamen intulerunt. Pro hijs quoq; omnibus quos aliquando contristavi coturbavi grauavi scandalisavi. verbis aut factis scienter vel ignoranter ut oibus nobis parit indulgeas peccata nra et mutuas offensiones. Aufer dñe a cordibus nostris omnem suspicionem indignacõem irã. et disceptacões et qcqd potest caritatẽ ledere et fraternã dilectionẽ minuere. Miserece michi dñe secundũ misericordiã tuã. poscẽtib; da gratiã indigentibus veniã et fac nos tales existere ut simus gratia tua digni perfrui et ad vitã proficiamus eternã. ¶ Qz sacra 9munio non est relinquenda de facili. Cap. x.

Frequenter recurrendũ est ad fontẽ gratie et diuine misericordie ad fontẽ bonitatis et totius puritatis qtenus a passionib; tuis et vicij; curari valeas et oia vniuersas tẽptacões et fallacias dyaboli forciore atq; vigilantior effici merearis inimicus sciens fructũ et remediũ maximũ in sacra cõmunione positũ esse omni modo et occasione nititur fideles et deuotos quantũ preualet retrahere et impedire. Cum enim quidem sacre cõmunioni se aptare

disponunt peiores sathane immisiones patiuntur. Ipse namque spiritus in Job scribitur. venit inter filios dei ut solita illos nequicia sua perturbet aut timidos nimium reddat et perplexos quatinus affectum eorum minuat vel fidem impugnando auferat. si forte aut omnino communionem relinquant vel cum torpore accedant. Sed non est quicquam curandum de versariis et fantasiis illius quantumlibet turpibus et horridis sed cuncta fantasmata in caput eius sunt retorquenda. Contendendus est miser et terrendus nec propter insultum eius et commotiones quas suscitatur sacra communio est obmittenda. Sepe enim impedit nimia sollicitudo pro deuotione habenda et anxietas quodam de confessione facienda age secundum consilium sapientium et deponere anxietatem et scrupulum quia gratiam dei impedit et deuotionem mentis destruit propter aliquam paruam perturbationem vel grauitatem sacram non dimittas communionem sed vade citius confiteri et omnes offensas alius libenter indulge. Si tu vero aliquem offendisti veniam humiliter deprecare et deus libenter indulget tibi. Quid prodest diu tardare confessionem aut sacramenti differre communionem. Expurga te cum primis. expue velociter venenum et festina recipere remedium et senties melius quam si diu distuleris. Si hodie propter istud dimittis cras forsitan aliud maius eueniet et sic diu posses a communionem impediri et magis ineptus fieri. Quanto citius vales a presenti inertia et grauitate te excutias. quia nichil importat diu anxietati quam cum per turbationem transire et se ob cotidiana obstacula a diuinis sequestrare. Immo plurimum nocet diu communionem protelare. Nam et grauem torporem consuevit inducere. Procholor quidam tepidi et dissoluti moras confitendi libenter accipiunt et communionem sacram idcirco differre cupiunt ne ad maiorem sui custodiam se dare teneantur. Neque quod modicam caritatem et debilem deuotionem

habent qui sacra communione facili ter postponunt. **Q**uoniam felix ille et deo acceptus habetur qui sic viuit et in tali puritate conscientiam suam custodit ut etiam omni die communicare paratus et affectatus esset. si hoc licite et sine nota agere posset. Si quis interdum abstinet humilitatis gratia aut legitima impedi ente causa laudandus est de reuerentia. Si autem tempor obreplecit seipsum excitare debet et facere quod in se est et dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate quam specialiter respicit. Cum vero legitime impeditur est habeat semper bonam voluntatem et piam intentionem communicandi et sic non carebit fructu sacramenti. Potest enim quilibet deuotus omni die et omni hora ad spiritualem christi communionem salubriter et sine prohibitione accedere et tamen certis diebus et statuto tempore corpus sui redemptoris cum affectuosa reuerentia sacramentaliter debet accipere et magis laudem dei et honorem pretendere quam consolationem suam querere. Nam totiens mystice communicat et inuisibiliter reficitur quociens incarnationis christi mysterium passionemque deuote recolit et in amore eius accendit quod aliter se non sperat nisi instante festo vel consuetudine compellente sepius imparatus erit. Et beatus qui se domino in holocaustum offert quociens celebrat aut communicat. Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus sed serua modum communem cum quibus viuis non debes alijs generare molestiam et tedium sed communem serua viam secundum maiorem institutionem et potius aliorum seruias utilitati quam proprie deuotioni vel affectui.

Quod corpus christi et sacra scriptura maxime sunt anime fidei necessaria.

Capitulum .xi.

O dulcissime domine Ihesu caste quanta est dulci deuote anime tecum epulantis in conuiuio tuo Vbi ei non alius cibus manducandus proponitur nisi tu vnicus dilectus eius super omnia desideria cordis

cuius desiderabilis. Et michi quidem foret in presentia
tuo extinctio affectu lacrimas fundere et cum pia **M**ag-
dalena pedes tuos lacrimis rigare. Sed ubi est hec
deuotio ubi lacrimarum sanctarum copiosa effusio certe
in conspectu tuo et sanctorum angelorum tuorum cor meum ardere
deberet et ex gaudio flere. **H**abeo enim te in sacramento
vere presentem quamuis aliena specie occultatum. **N**am in
propria et diuina claritate te conspiceret oculi mei non
possent. Sed neque totus mundus in fulgore tue ma-
iestatis subsisteret. **I**n hoc ergo inbecillitati mee con-
sulcius agit quod te sub sacramento abscondis et ego
habeo vere et adoro quem angeli adorant in celo. Sed
ego adhuc interum in fide illi aut in specie et sine vela-
mine me oportet esse contentum in lumine vere fidei et
in ea ambulare donec aspiat dies eterne claritatis
et umbrę figurarum inclinentur. **C**um autem venerit quod
perfectum est cessabit usus sacramentorum quia beati in glo-
ria celesti non egent medicamine sacramentali. **G**au-
dent enim sancti in presentia dei facie ad faciem glorię
eius speculari et claritate in claritatem abyssalis
deitatis transformati gustant verbum dei quod caro
factum est sicut ab initio et manet in eternum. **N**emo
horum mirabilium graue michi sit tedium etiam quodlibet
spirituale solacium quia quod diu dominum meum aperte in
gloria sua non video pro nichilo duto omne quod in
mundo conspicio et audio. **T**estis michi deus quod nulla
res potest me consolari nulla creatura quietare nisi tu
deus meus quem desidero eternaliter contemplari.
Sed non est hoc possibile durante me in hac mortali-
tate. **I**deo oportet ut me ponam ad magnam patientiam
et me ipsum in omni desiderio tibi submittam. **N**am
et sancti tui domine qui tecum iam in regno celorum
exultant in fide et patientia magnam viuent
aduentum glorie tue expectabunt. **Q**uod illi credide-
runt ego credo quod illi sperauerunt ego spero. **Q**uo

illi perueniunt per graciã tuam me venturũ confido
ambulabo interim infide exemplo confortatũ sanctorũ
Habeo etiam libros sanctos p̃ solatio et vite specu-
lo. atq; super hec omnia sanctissimum corpus tuum
pro singulari remedio & refugio. Da michi namq;
necessaria & per maxime scio in hac vita sine qui-
bus importabilis foret ista miserabilis vita in car-
cere huius corporis ceterũ duobus me egere fateor
cibo scilicet & lumine. dedisti itaq; michi infirmo
sacrum corpus tuũ ad refectiõem mentis & corporis
et posuisti lucernam pedibus meis verbũ tuũ. sine
hĩs duobus bene viuere non possum. Nam verbũ
dei lux anĩe mee & sacramentũ tuũ panis vite. Nec
possunt dici mense due hinc et inde in gazophylatio
sancte ecclesie posite. Vna mensa est sacri altaris
habens panem sanctum idest corpus cristi preciosũ.
Altera est diuine legis continens doctrinam sanctã
etudiens fidem rectã et firmiter vsq; ad interiora ve-
laminis vbi sunt sancta sancto cum perducẽs. Gra-
cias tibi ago domine ihesu criste lux lucis eterne pro
doctrina sacre mense quã nobis per seruos tuos pro-
phetas et apostolos aliosq; doctores ministrasti.
Gracias tibi ago creator et redemptor hominum
qui ad declarandam toti mundo caritatem tuam
cenam parasti magnam in qua agnum non tĩpicũ
sed tuum sanctissimum corpus et sanguinem pro-
posuisti manducandum letificans omnes fideles
conuiuio sacro et calice inebrians salutari. in quo
sunt omnes delicie paradisi et epulentur nobiscum
angeli sancti sed suauitate feliciori. O qm̃ magnum
et honorabile est officium sacerdotum quibus datũ
est dominum maiestatis verbis sacris consecrare.
labijs benedicere. manibus tenere. ore proprio sum-
mere et ceteris ministrare. O qm̃ munde debent esse
manus ille. qm̃ putum os. qm̃ sanctum corpus. qm̃

immaculatum cor erit sacerdotis ad quem totiens ingreditur auctor puritatis. Ex ore sacerdotis nichil nisi sanctum nichil nisi honestum et utile debet procedere verbum. qui tam sepe accipit casti sacramentum. oculi eius simplices pudici qui casti corpus solent intueri. Manus pure et in celum eleuate. que creatorem celi et terre solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in lege dei dicitur. Sancti estote quoniam ego sanctus sum dominus deus vester. Adiuuet nos gratia tua omnipotens deus. ut quod officium sacerdotale suscepimus. digne et deuote tibi in omni puritate et conscientis bona famulari valeamus. Etsi non possumus in tanta innocentia vite conuersari. ut debemus. concede nobis tamen digne flere mala que gessimus et in spiritu humilitatis. et bone voluntatis proposito feruentius tibi decetero deseruire.

Quoniam diligenter
debeat communicaturus se christo preparare. Cap. xij.

Ego sum puritatis amator et dator omnis sanctitatis ego cor purum quero et ibi est locus requiescentis mei. Para michi cenaculum grande stratum et facia apud te pasca cum discipulis meis. Si vis ut veniam ad te et apud te maneam. Expurga vetus fermentum et munda cordis tui habitaculum. Exclde totum seculum et omnem viciorum tumultum sede tanquam passer solitarius in tecto et cogita excessus tuos in amaritudine anime mee. Omnis namque amans suo dilecto amatore optimum preparat locum. quia in hoc cognoscitur affectus susipientis dilectum. Scito tamen te non posse satisfacere huic preparationi ex merito tue actionis etiam si per integrum annum te preparares et nichil aliud in mente haberes. Sed ex sola pietate et gratia mea permitteris ad mensam meam accedere. ac si mendicus ad brandium vocaretur diuitis et ille nichil habeat ad retribuendum beneficiis eius nisi se humiliando et ei gratiando fac quod

in te est. et diligenter facito. non ex cōsuetudine non
ex necessitate sed cū timore et reuerentia et cū affectu
accipe corpus dilecti dei tui dignanter ad te venire.
Ego sum qui vocaui. ego iussi fieri ego supplebo qđ
tibi deest. veni ⁊ suscipe me cum graciā deuotionis
tribuo. grācias age deo tuo. non quia dignus es sed
quia tui misertus sum. Si non habes deuotionem
sed magis aridū te sentis. insiste oratiōi. Angemiste
et pulsa. nec desistas donec merearis micā aut guttā
salutatis gracie accipere. Tu mei indiges non ego
tui indigio. nec tu sanctificare me venis. sed ego te
sanctificare ⁊ meliorare venio. Tu venis vt ex me
sanctificeris ⁊ mihi vniaris ⁊ nouā graciā accipias.
et de nouo ad deuotionem accendaris. Noli negli-
gere hanc graciā sed prepara te ⁊ cor tuū. cum omni
diligentia ⁊ introduce ad te dilectū tuū. Oportet enī
non solū vt te prepares ad deuotionem ante cōmu-
nionem. sed etiā sollicitē te conserues in ea post sacra-
menti perceptionem. Nec minor custodia post exigīt
q̃ deuota preparatio prius. Nam bona post modū
custodia optima est preparatio ad maiorem graciā
consequendā. Ex eo quippe. valde indispositus quis
redditur si statim nimis effusus est ad exteriora so-
latia. Caue a multiloquio mancas ī secreto ⁊ fructu
deo tuo. Ipsum enī habes quem totus mundus tibi
auferre non potest. Ego sum cui te totū dare debes
Ita vt iam vltra non in te sed in me absq̃ omni so-
licitudine viuas.

Q̃ toto corde anima deuota xpi vniōnem in
sacramento affectare debet. Cap. xiiij.

Quis mihi det dñe vt inueniā te solū ⁊ apiaꝝ
tibi cor meū ⁊ fruatur te sicut desiterat aīa mea
et iā me nemo respiciat n vlla creatā mōeat
vel respiciat. Sed tu solus mihi loqueris ⁊ ego tibi
sicut solet dilect⁹ ad dilectū loqui ⁊ amico cū amico

coniuuari. Hoc oro. hoc desidero. ut tibi totus uniar
et cor meū ab omnibus creatis rebus abstrahā ma-
gisq; per sacā cōmunionem et frequentē celebratio-
nem celestia et eterna sapere discā. Ach dñe deē meē
quando ero tecum totus vnitus. ⁊ absorptus meiq;
totaliter oblitus. Tu in me et ego in te ⁊ sic pariter
in vnū cōcede. Vere tu es dilectus meus ex milibus
electus in quo ꝑplacuit anime mee habitare oībus
diebus vite sue. vere tu pacificus meus in quo pax
sāma ⁊ requies vera extra quem labor ⁊ dolor et in-
finita miseria. Vere tu es deus absconditus ⁊ ꝑsilū
tuū non est cū impijs sed cū huīlibus ⁊ simplicibus
sermo tuus. O q̃ suauis est dñe spiritus tuus. q̃ ut
dulcedinem tuā in filios demonstrares pane suauis-
simo de celo descendens illos reficere dignaris. Vere
non est alienatio tam grandis que habeat deus ap-
propinquantes sibi sicut tu deē noster. aces vniuersis
fidelibus tuis quibus ob. cottidianū solaciū et cor-
rigendū in celū te tribuis ad edendū ⁊ fruendum.
Que est enī alia gens tā indita sicut plebs cristiana
aut que creatura sub celo tam dilecta ut aīa deo ta-
ad quā ingreditur deus ut pascat eaz carne sua glo-
riosa. O ineffabilis gracia. O admirabilis dignatō.
O amor immensus homini singulariter impensius.
Sed quid retribuā dño pro gracia ista caritate tam
eximia non est aliud qđ tam gratū tibi queam dare
qđ ut cor meū deo totaliter tribuā ⁊ intime cōiungā.
Tunc exultabunt omnia interiora cū perfecte fueris
vnita deo anima mea. Tunc dicet. Si tu vis esse
mecū ego volo esse tecū ⁊ ego respondebo illi. Dis-
nate dñe manere meū ego libenter volo esse tecum
hoc est totū desiderū meū ut cor meū sit tibi vnitū.

De quorundam deuotorum attenti desiderio
ad corpus cristi.

Cap. xiiij.

O q̃ magna multitudo dulcedinis tue dñe q̃
absconditi timentibus qñ recordor deuotoꝝ
aliquoꝝ ad sacramentũ tuũ dñe cū deuotione
et affectu accedentiũ. Tũc sepius in meipso confundor
et erubesco q̃ ad altare tuũ ⁊ sacre ꝓmuniõis mensã
tuã tã tepide ⁊ frigide accedo q̃ ita aridus et sine af-
fectione cordis maneo q̃ non sũ totaliter accensus
coꝛa te deo meo. nec ita vehementer attract⁹ et affect⁹
sicut multi deuoti fuerunt qui p̃re nimio desiderio
cõmunionis ⁊ sensibili cordis amore. a fletu se non
potuerunt continere sed ore cordis ⁊ corporis pariter
ad te deũ fontem viuũ medullitus inhiabant suã
esuriem non valentes aliter tempore nec sãciare.
nisi corpus tuũ cū omni iocunditate ⁊ spiritali au-
ditate accepissent. **O** vere ardens fides eoꝝ ꝓbabile
existens argumentũ sacre presentie tue Isti enĩ vera-
citer cognoscunt dñm suũ in fractione panis quorũ
coꝛ tam valide ardet in eis de Ihesu ambulante cū
eis. longe est a me sepe talis affectus et deuotio tam
vehemens amor ⁊ ardor. Esto mihi propicius ihesu
bone dulcis ⁊ benigne. Et concede pauperi mendico
tuo. vel interdũ modicũ de cordiali affectu amoris
tui in sacra cõmunionem sentire vt fides mea magis
conualescat. Spes in bonitate tua proficiat et cari-
tas semel perfecta accensa ⁊ celesti manna expecta
nunquã deficiat. Potens est autem misericordia tua
etiã graciã oei desideratã prestare mihi ⁊ in spiritu
ardoris cū dies beneplaciti tui aduenerit me clemen-
tissime visitare. Etenĩ licet tanto desiderio tag spiri-
taliũ deuotoꝝ tuorum non ardeo tamen de gracia
tua illius magni inflammati desiderij desiderium
habeo orans et desiderans omniũ taliũ feruidoꝝ
amatoꝝ tuorũ participem me fieri ac eorum sancto
consortio annumerari.

Q2 gracia deuotionis humilitate et sui ipsius
abnegatione acquiritur.

Cap. xv.

Oportet te deuotionis gracia instanter petere
patienter querere. desideranter et fiducialiter
expectare gratanter recipere. humiliter seruare
studiose cum ea operare et deo terminum et modum superne
visitationis tunc veniat committere. humiliare precipue
te debes cum patre et nihil deuotionis interius sentis. sed
non nimium deici nec inordinate contristari. Dat sepe
res in vno breui momento quod longo negauit tempore
dat quandoque in fine quod in principio orationis
distulit dare. Si semper cito gracia daretur. et pro voto
accesset non infirmo homini bene portabili propterea in
bona spe et humili patientia expectanda cum deuotionis
gracia. Tibi tamen omnia peccatis tuis imputa cum non
datur et absconditur vel etiam occulte tollit. Modicum
quandoque est quod gracia impedit et abscondit. si tamen
modicum et non potius grande dici debeat. quia tam bonum
prohibet. et sic hoc ipsum modicum vel grande amoueris
et perfecte viceris et erit quod petisti. Statim namque
ut te deo toto corde tradideris. nec hoc vel illud pro
tuo libitu seu velle quesieris. Sed si te integre in ipso
posueris. vnicum te inuenies et pacatum. Quia nil ita
bene sapiet vel placebit sicut beneplacitum diuine
voluntatis. Quisquis ergo intentionem suam sim-
plici corde sursum ad deum leuauerit seque ab omni
inordinato amore seu displicentia cuiuslibet rei crea-
te euacuauerit aptissimus gratie percipiente ac dig-
nus deuotionis munere erit. Dat enim dominus ibi
benedictionem suam ubi vasa vacua inuenerit. Et
quanto perfectius infirmis renunciauerit quis et
magis sibi ipsi per contemptum sui moritur tanto
gracia celerius venit et copiosius intrat et altius
cor liberum eleuat. Tunc videbit et affluet et dilabitur.

cor eius in ipso quia manus dei cū eo ⁊ ipse se posuit
totaliter ī manu eiꝰ vsqꝫ in seculū. Ecce sic benedicet
homo qui querit deum toto corde suo nec inuanum
accepit anīꝰ suā. Hic in accipiendo sacra eucharistiā
magnā promeretur diuine vniōis graciā · q̃a non
respicit ad propriꝰ deuotionem et consolationem ·
sed dei gloriam et honorem.

Q̃z necessitates nostras xpo aperte et eius graciā
postulare debemus. Cap. xvj.

O Dulcissime atqꝫ amatissime domine quem
nunc deuote desidero suscipere · tu scis infir-
mitatem meā ⁊ necessitatem quꝰ patior in
quantis malis ⁊ vicijs iaceo quā sepe sū grauatus-
temptatus. turbatus et inquinatus pro remedio ad
te venio pro consolatione et subleuāne te deprecor ·
ad oīa scientem loquor tui manifesta sunt oīa inte-
riora mea et qui solus potest me perfecte consolari ⁊
adiuuare. Tu scis quibus bonis indigeo pre oībus
et pauper sū in virtutibus. Ecce sto ante te pauper
et nudus graciā postulans et gratiam implorans.
Respice esurientem mendicū tuū. Accende frigidita-
tem meā igne amoris tui. Alluina cecitatem meam
claritate presentie tue. Verte mihi omnia terrena in
amaritudinem · oīa graua et contraria in patientiā
omnia infinita et creata in cōtemptū et obliuionem
Erige cor meū ad te in celū ⁊ ne dimittas me fagari
super terrā. Tu solus mihi ex hoc iam dulcestis vsqꝫ
in seculū quia tu solus cibus et potus meus · amor
meus · et gaudiū meum · et totū bonū meum · vtinꝰ
me totaliter ex tua presentia incendas comburas et
te transmutēs vt vnus tecū efficiat spiritus per gra-
ciam interne vniōis et liquefactionem ardentis
amoris. Ne paciaris me ieiuniū et aridū a te recedē
Sed operare mecū misericordiē sicut sepius operatꝰ

es cū sanctis mirabiliter . Quid mirū si totus ex te
ignescerem . et in meipso deficerem cum tū sis ignis
semper ardens et nunquā deficiens amor corda pu-
rificans et intellectū illuīnans.

De ardenti desiderio et amore ⁊ affectu vehemēti
suscipiendi cultū. Cap. xvij.

Quoniam sūma deuotione et ardenti amore desu-
dero te domine suscipere quemadmodum
multi sancti cū toto cordis affectu et seruire.
sicut et deuote persone in cōmunicando te desidera-
uerunt qui tibi maxie in sanctitate vite placuerunt.
et in ardentissima deuotione fuerunt. O deus meus
amor eternus totū bonū meū felicitas interminabi-
lis cupio te suscipere cū vehementissimo desiderio et
dignissima reuerentia quā aliquis sanctorū vnquā
habuit et sentire potuit et licet indignus sū omnia
sentimenta deuotionis habere tamen offero tibi totū
cordis affectū ac si omnia illa gratissima inflāmata
desideria solus haberem . Sed et quęcūq; potest.
pia mens concipere et desiderare. Hec oīa cū sūma
veneratione ⁊ intimo seruire. prebeo et offero nichil
opto michi reseruare. sed me et oīa mea. tibi sponte
et libentissime immolare . Dñe deus meus creator
meus et redemptor meus cū tali affectu et reuerentia
laude ⁊ honore cū tali gratitudīe dignitate ⁊ amore
cū tali fide spe et caritate et affectu hodie suscipere sic
te suscepit ⁊ desiderauit sanctissima mater tua glo-
riosa virgo Maria quando angelo euangeli sancti
sibi incarnationis misteriū huiliter ⁊ deuote respon-
dit. Ecce ancilla domini fiat michi secundū verbū.
Et sicut beatus precursor tuus excellentissimus sanc-
torū Iohannes baptista. in presentia tua letabūdu
exultauit in gaudio spirit⁹ sancti dū adhuc matris
claudetur visceribus postmodū cernens Ihesū inter

homines ambulantes valde humilians se deuoto
cum affectu dicebat. Amicus autem sponsi qui stat
et audit cum gaudio gaudet. propter vocem sponsi
sic et ego magnis et sacris desideriis opto inflam-
mari et tibi ex toto corde meipsum presentare. Unde
et omnium deuotorum cordium iubilaciones ardentes affecti-
ones et affectus mentales excessus et super naturales
illuinationes et ceteras visiones tibi offero exhibeo
cum omnibus virtutibus et laudibus ab omni crea-
tura in celo et in terra celebratis et celebrandis pro me
et omnibus michi in oratione commendatis qua-
tinus ab omnibus digne lauderis et imperpetuum
glorificeris. Accipe vota mea domine deus meus et
desideria infinite laudationis et immense benedi-
ctionis que tibi secundum multitudinem ineffabilis
magnitudinis tue iure debentur. Hec tibi reddo et
reddere desidero per singulos dies et momenta tem-
porum ac ad reddendum mecum tibi gratias et lau-
des omnes celestes spiritus et cunctos fideles tuos.
precibus et affectibus inuito et exoro. Laudent te
vniuersi populi tribus et lingue ac sanctum et melli-
fluum nomen tuum cum summa iubilacione et ardenti
deuotione magnificent. Et quicumque reuerenter et deuote
altissimum sacramentum tuum celebrant et plena
fide recipiunt gratiam et misericordiam apud te in-
uenire mereantur. Et pro me peccatore suppliciter
exorent. Cumque optata deuotione et fruibili vnione
potati fuerint ac bene consolati et mirifice refecti de
sacra mensa celesti abscesserint mei pauperis recor-
dati dignentur.

¶ Homo non sit
curiosus scrutator sacramenti sed humilis amator
christi subdento sensum sacre fidei. Cap. vltimu.

Quendū est tibi a curiosa et inutile perscru-
tatione huius profundissimi sacramenti si non

vis in profundū dubitationis submergi. Qui scrutatur est maiestatis opprimetur a gloria. Plus enim valet deus operari quam homo intelligere potest. Tollerabilis est pia et humilis inquisitio veritatis parata semper doceri et personans patrum sententias studiosius ambulare. Sancta simplicitas que difficiles questionū relinquit vias et planas ac firmas pergit semitas mandatorū dei. Multi deuotionem perdidērunt dū altiora scrutari voluerunt. Fides a te exigitur et sincera vita non altitudo intellectus neque profunditas misteriorū dei. Si non intelligis nec capis que infra te sunt quomodo apprehendes que supra te sunt. Subdete deo et humili sensū tuū fidei et dabitur tibi lumen prout tibi fuerit utile et necessariū. Quidam grauitet temptantur de fide et sacramento sed non est hoc ipsis imputandū sed potius in isto noli curare noli disputare cū cogitationibus tuis nec ad immixtas a Diabolo temptationes responde sed crede verbis dei crede sanctis eius et prophetis et fugiet a te inimicus nequam. Sepe multū prodest quod talia sustinet seruus dei. Nam infideles et peccatores non temptat quos iam seure possidet. Si de es autem deuotos varijs modis vexat et temptat Perge ergo cū simplici et indubitata fide et cum simplici reuerentia ad sacramentum accede et quicquid intelligere non vales deo omnipotenti seure committe. Non fallit te deus. Fallitur qui minime sibi credit. Graditur deus cū simplicibus et reuelat se humilibus. Dat intellectū paruulis aperit sensū puris mentibus et abscondit gratiā curiosis et superbis. Ratio humana debilis est et falli potest fides autem vera falli non potest. Omnis ratio et naturalis inuestigatio fidem sequi debet non precedere nec infringere. Nam fides et amor maxime precellunt et occultis modis in hoc sacratissimo et super excellensissimo

homines ambulantes valde humilians se deuoto
cum affectu dicebat. Amicus autem sponsi qui stat
et audit cum gaudio gaudet. propter vocem sponsi
sic & ego magnis & sanctis desideriis opto inflam-
mari & tibi ex toto corde meipsum presentare. Unde
et omnium deuotorum cordium iubilaciones ardentes affecti-
ones & affectus mentales excessus & super naturales
illuinationes et ceteras visiones tibi offero exhibeo
cum omnibus virtutibus & laudibus ab omni crea-
tura in celo & in terra celebratis et celebrandis pro me
et omnibus michi in oratione commendatis qua-
tinus ab omnibus digne lauderis et imperpetuum
glorificeris. Accipe vota mea domine deus meus et
desideria infinite laudationis et immense benedicti-
onis que tibi secundum multitudinem ineffabilis
magnitudinis tue iure debentur. Hec tibi reddo et
reddere desidero per singulos dies & momenta tem-
porum ac ad reddendum mecum tibi gratias & lau-
des omnes celestes spiritus et cunctos fideles tuos.
precibus et affectibus inuito et exoro. Laudent te
vniuersi populi tribus et lingue ac sanctum & melli-
fluum nomen tuum cum summa iubilacione et ardenti
deuotione magnificent. Et quicumque reuerenter & deuote
altissimum sacramentum tuum celebrant et plena
fide recipiunt gratiam et misericordiam aput te in-
uenire mereantur. Et pro me peccatore suppliciter
exorent. Cumque optata deuotione et fruibili vnione
potati fuerint ac bene consolati et iustissime refecti de
sacra mensa celesti abscesserint mei pauperis recor-
dati dignentur.

Quod homo non sit
curiosus scrutator sacramenti sed humilis amator
christi subdento sensum sacre fidei. Cap. vltimu.

Auendu est tibi a curiosa & inutile perscuta-
tione huius profundissimi sacramenti si non

vis in profundū dubitationis submergi. Qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Plus enim valet deus operari . quam homo intelligere potest. Tollerabilis est pia & humilis inquisitio veritatis parata semper doceri & personans patrū sententias studiosius ambulare. Sancta simplicitas que difficiles questionū relinquit vias et planas ac firmas pergit semitas mandatorū dei. Multi deuotionem perdidērunt dū altiora scrutari voluerunt. Fides a te exigitur & sincera vita . non altitudo intellectus neq; profunditas misteriorū dei. Si non intelligis nec capis que infra te sunt quomodo apprehendes que supra te sunt. Subdere deo & huilia sensū tuū fidei . & dabitur tibi lumen prout tibi fuerit vtile et necessariū. Quidam grauitē temptantur de fide et sacramento sed non est hoc ipsis imputandū . sed potius in isto . noli curare . noli disputare . cū cogitationibus tuis nec ad immixtas a Diabolo temptationes responde sed crede verbis dei . crede sanctis eius & prophetis et fugiet a te inimicus nequus. Sepe multū prodest qd talia sustinet seruus dei. Nam infideles et peccatores non temptat quos iam secrete possidet. Fide . es autem deuotos varijs modis verat & temptat. Perge ergo cū simplici & indubitata fide & cum simplici reuerentia ad sacramentum accede et quicquid intelligere non vales deo omnipotenti secrete committe. Non fallit te deus. Fallitur qui minime sibi credit. Graditur deus cū simplicibus & reuelat se huilibus. Dat intellectū paruulis . aperit sensū puris mentibus . et abscondit gratiā curiosis et superbis. Ratio humana debilis est et falli potest . fides autem vera falli non potest. Omnis ratio et naturalis inuestigatio fidem sequi debet non precedere nec infringere. Nam fides et amor maxime precellunt et occultis modis in hoc sacratissimo et super excellentissimo

sacramento operantur. Deus eternus et immensus
infiniteque potentie fecit magna et inscrutabilia in celo
et in terra. nec est inuestigatio mirabilium operum eius
Si talia essent opera ut facile ab humana ratione
caperent non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

Explicit liber quartus de imitatione christi
in quo specialiter tractatur de venerabili
sacramento altaris.

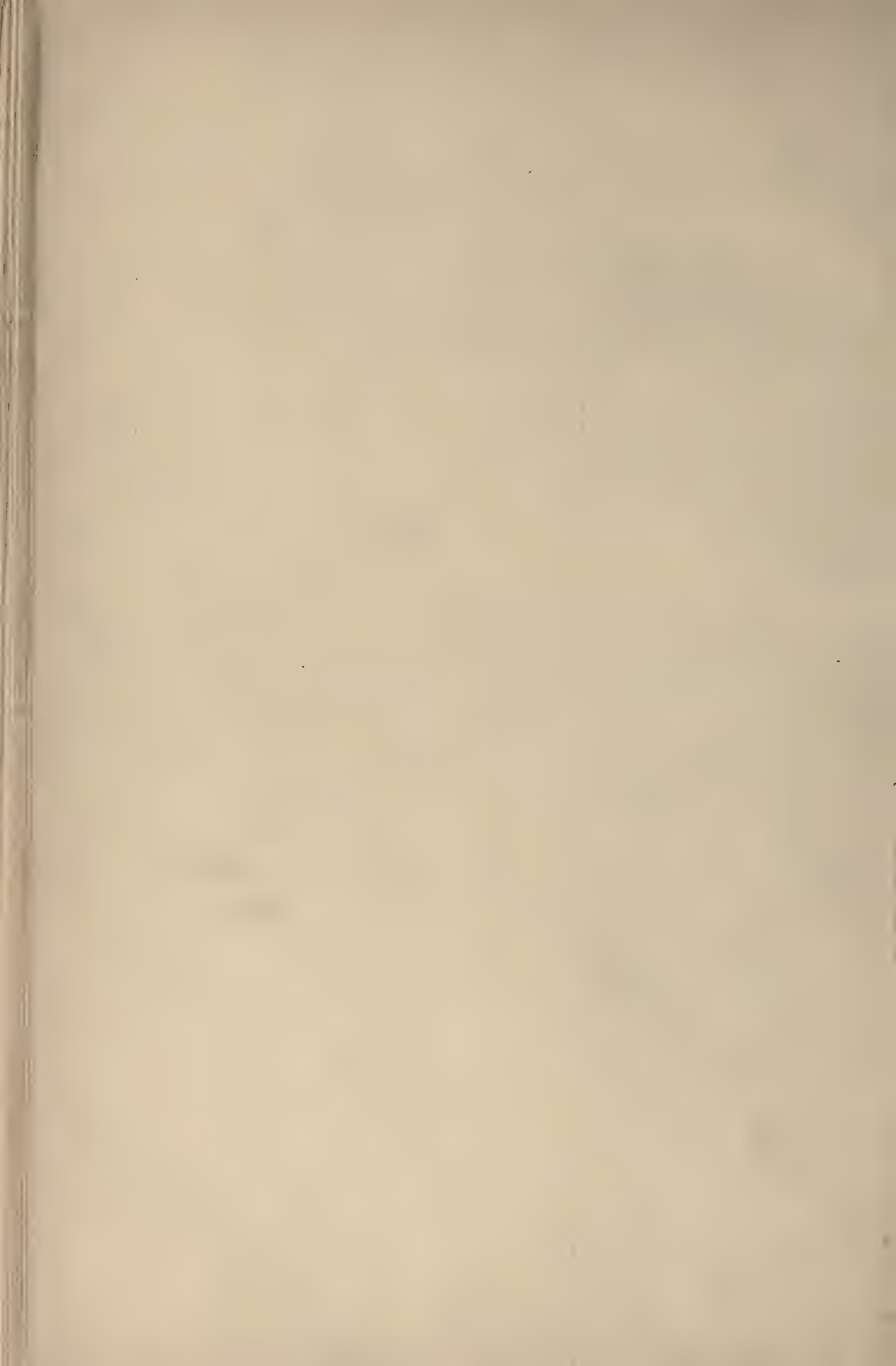
Sequitur tabula huius libri quarti.

Primo deuota exhortatio ad sacramentum christi communicationem	
Cum quanta reuerentia suscipiendus sit christus.	j.
Quoniam magna bonitas et caritas dei in sacramento exhibetur homini.	ij.
Quoniam utile sit homini communicare.	iiij.
Quoniam multa bona prestant deuote communicantibus	iiij.
De dignitate sacramenti et de dignitate sacerdotali	v.
De interrogatione et exercicio ante communionem	vj.
De discussione proprie conscientie et emendationis proposito.	vij.
De oblatione christi in cruce et propria refectione	vij.
Quod nos et omnia nostra deo debemus offerre.	ix.
Quod sacra communicatio defacili non est relinquenda	x.
Quod corpus christi et sacra scriptura sunt anime fidei necessaria.	xj.
Quod diligenter debeat se communicaturus christo preparare	xij.
Quod toto corde anima deuota christi unionem in sacramento affectare debet	xij.
De quorundam deuotorum desiderio ardenti ad corpus christi.	xiiij.
Quod gratia deuotionis humilitate et suipsius abnegatione acquiritur.	xv.
De ardenti desiderio et amore et affectu vehementi suscipiendi christum.	xvj.

Q homo non sit curiosus scrutator sacramenti sed
humilis imitator xpi subdento sensum suum sacre
fidei.

Capitulum xviii

Viri egregij Thome montis sancte Agnetis in
Traiecto regularis canonici libri de xpi imitatione
numero quatuor finiunt feliciter per Ginchēum
zainer ex reutlingen pgenitū literis imp̃ssis ahenis.

14 DAY USE
RETURN TO DESK FROM WHICH BORROWED
LOAN DEPT.

This book is due on the last date stamped below, or
on the date to which renewed.

Renewed books are subject to immediate recall.

16 May '59 AB

REC'D LD

REC. CIR. NR 2570

MAY 2 1959

2 Sep '59 JL

REC'D LD

AUG 19 1959

29 Apr '60 NG

REC'D LD

APR 15 1960

3 Dec '64 SM

FEB 29 1976 8 4

REC'D LD

JAN 3 '65 - 3 PM

LD 67A-50m-9.58
(6889810)476B

General Library
University of California
Berkeley

U.C. BERKELEY LIBRARIES

C021798725

